

EXTRAORDINARY

BUITENGEWONE

THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Government Gazette

Staatskoerant

VAN DIE REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

[Registered at the General Post Office as a Newspaper.]

[Geregistreer by die Hoofposkantoor as 'n Nuusblad.]

Price 10c Prys
Overseas 15c Oorsee
POST FREE-POSVRY

VOL. XII.]

CAPE TOWN, 15th MAY, 1964.
KAAPSTAD, 15 MEI 1964.

[No. 793.]

DEPARTMENT OF THE PRIME MINISTER.

DEPARTEMENT VAN DIE EERSTE MINISTER.

No. 748.] [15th May, 1964.]

No. 748.] [15 Mei 1964.]

It is hereby notified that the State President has assented to the following Acts which are hereby published for general information:—

Hierby word bekend gemaak dat die Staatspresident sy goedkeuring geheg het aan die onderstaande Wette wat hierby ter algemene inligting gepubliseer word:—

	PAGE
No. 33 of 1964: Assistance to Farmers Amendment Act, 1964.	3
No. 34 of 1964: Bills of Exchange Act, 1964	9
No. 35 of 1964: Kopjes Irrigation Settlement Adjustment Act, 1964	57
No. 36 of 1964: Olifants River (Oudtshoorn) Act, 1964.	61
No. 37 of 1964: Agricultural Research Account Act, 1964.	69
No. 38 of 1964: Vocational Education Amendment Act, 1964	73
No. 39 of 1964: South African Tourist Corporation Amendment Act, 1964	81
No. 40 of 1964: Jan Kempdorp Act, 1964	83
No. 41 of 1964: Extension of Powers of Executive Committees and Administrators Act, 1964	85

	BLADSY
No. 33 van 1964: Wysigingswet op Bystand aan Boere, 1964	2
No. 34 van 1964: Wisselwet, 1964	8
No. 35 van 1964: Reëlingswet op die Besproeiingsnederstelling Kopjes, 1964	56
No. 36 van 1964: Wet op die Olifantsrivier (Oudtshoorn), 1964	60
No. 37 van 1964: Wet op die Landbounavorsingsrekening, 1964	68
No. 38 van 1964: Wysigingswet op Beroepsonderwys, 1964	72
No. 39 van 1964: Wysigingswet op die Suid-Afrikaanse Toeristekorporasie, 1964	80
No. 40 van 1964: Wet op Jan Kempdorp, 1964	82
No. 41 van 1964: Wet op Uitbreiding van Bevoegd-hede van Uitvoerende Komitees en Administrateurs, 1964	84

No. 33, 1964.]

WET

Tot wysiging van die Wet tot Invordering van Staatsvoorskotte, 1935, die Boere-Bystandswet, 1935, en die Finansiëwet, 1937.

(Engelse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 1 van Wet 37 van 1935.

1. Artikel *een* van die Wet tot Invordering van Staatsvoorskotte, 1935, word hierby gewysig deur die volgende sub-artikel na sub-artikel (5) in te voeg:

„(5)*bis* Die sekretaris kan met goedkeuring van die Minister enige van sy bevoegdhede of funksies kragtens of uit hoofde van die toepassing van enige bepaling van hierdie Wet aan 'n beampte in die Staatsdiens oordra.”

Wysiging van artikel 5 van Wet 37 van 1935.

2. Artikel *vyf* van die Wet tot Invordering van Staatsvoorskotte, 1935, word hierby gewysig—

- (a) deur in paragraaf (a), na die woorde „gekoop is”, die woorde „of om enige koste aangegaan in verband met die voortsetting van sy boerdery te betaal” in te voeg; en
- (b) deur na die woord „toepassing” die woorde „vir sover hulle toegepas kan word,” in te voeg.

Wysiging van Bylae by Wet 37 van 1935, soos gewysig deur artikel 17 van Wet 37 van 1943, en artikel 8 van Wet 80 van 1959.

3. Die Bylae by die Wet tot Invordering van Staatsvoorskotte, 1935, word hierby gewysig—

- (a) deur in sub-paragraaf (3) van paragraaf 7 die woorde „moet hy alle” deur die woorde „kan hy enige” te vervang;
- (b) deur die volgende sub-paragraaf by genoemde paragraaf te voeg:

„(5) Die bepalings van artikels *twee-en-twintig bis* en *twee-en-twintig ter.* van die Boere-Bystandswet, 1935 (Wet No. 48 van 1935), is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van 'n verband ingevolge sub-paragraaf (3) aangeneem, en ten opsigte van die betrokke skuldenaar en onroerende goed, en geen reg. belasting of gelde is by sodanige toepassing van genoemde artikels ten opsigte van enige stuk, handeling of transaksie betaalbaar nie.”;

- (c) deur die volgende sub-paragraaf by paragraaf 15 te voeg:

„(4) Die bepalings van sub-paragrafe (1), (2) en (3) is *mutatis mutandis* van toepassing indien met die boedel van die skuldenaar ingevolge sub-artikel (3) van artikel *agt-en-veertig* van die Boedelwet, 1913 (Wet No. 24 van 1913), deur 'n eksekuteur gehandel moet word of daarmee ingevolge 'n bepaling van die Boere-Bystandswet, 1935 (Wet No. 48 van 1935), gehandel word.”;

- (d) deur sub-paragraaf (h) van paragraaf 17 te skrap; en
- (e) deur in sub-paragraaf (1) van paragraaf 19—

(i) na die woord „vervaldag”, die woorde „of wanneer, volgens die oordeel van die sekretaris, die omstandighede waaronder die goed verkeer wat die onderwerp van die voorskot uitmaak, van so 'n aard is dat die Staat enige skade kan ly,” in te voeg; en

(ii) die woorde „wat die onderwerp van die voorskot uitmaak,” te skrap.

Wysiging van artikel 4 van Wet 48 van 1935.

4. Artikel *vier* van die Boere-Bystandswet, 1935 (hieronder die Hoofwet genoem), word hierby gewysig deur die voorbehoudsbepaling te skrap.

No. 33, 1964.]

ACT

To amend the State Advances Recoveries Act, 1935, the Farmers' Assistance Act, 1935, and the Finance Act, 1937.

(English text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. Section *one* of the State Advances Recoveries Act, 1935, is hereby amended by the insertion after sub-section (5) of the following sub-section: Amendment of section 1 of Act 37 of 1935.

“(5)*bis* The secretary may with the approval of the Minister delegate to any officer in the public service any of his powers or functions under or by virtue of the application of any provision of this Act.”.

2. Section *five* of the State Advances Recoveries Act, 1935, is hereby amended— Amendment of section 5 of Act 37 of 1935.

(a) by the insertion in paragraph (a), after the word “him”, of the words “or to defray any expenses incurred in connection with the carrying on of his farming operations”; and

(b) by the insertion after the word “apply” of the words “in so far as they can be applied.”.

3. The Schedule to the State Advances Recoveries Act, 1935, is hereby amended— Amendment of Schedule to Act 37 of 1935, as amended by section 17 of Act 37 of 1943, and section 8 of Act 80 of 1959.

(a) by the substitution in sub-paragraph (3) of paragraph 7 for the word “shall” of the word “may”, and for the words “all the” of the word “any”;

(b) by the addition of the following sub-paragraph to the said paragraph:

“(5) The provisions of sections *twenty-two bis* and *twenty-two ter.* of the Farmers' Assistance Act, 1935 (Act No. 48 of 1935), shall *mutatis mutandis* apply in respect of a mortgage bond accepted in terms of sub-paragraph (3), and in respect of the debtor and immovable property in question, and no duty, tax or fee shall in such application of the said sections be payable in respect of any document, act or transaction.”;

(c) by the addition of the following sub-paragraph to paragraph 15:

“(4) The provisions of sub-paragraphs (1), (2) and (3) shall *mutatis mutandis* apply if the estate of the debtor is to be dealt with by an executor in terms of sub-section (3) of section *forty-eight* of the Administration of Estates Act, 1913 (Act No. 24 of 1913), or is dealt with in terms of any provision of the Farmers' Assistance Act, 1935 (Act No. 48 of 1935).”;

(d) by the deletion of sub-paragraph (h) of paragraph 17; and

(e) by—

(i) the insertion in sub-paragraph (1) of paragraph 19, after the word “date”, of the words “or whenever, in the opinion of the secretary, the circumstances in which the property the subject of the advance is found to be, are such that the State may suffer any loss.”; and

(ii) the deletion therein of the words “the subject of the advance”.

4. Section *four* of the Farmers' Assistance Act, 1935 (hereinafter referred to as the principal Act), is hereby amended by the deletion of the proviso. Amendment of section 4 of Act 48 of 1935.

Wysiging van artikel 9 van Wet 48 van 1935, soos gewysig deur artikel 4 van Wet 16 van 1960, en artikel 7 van Wet 76 van 1961.

5. Artikel *nege* van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur na paragraaf (a) die volgende paragraaf in te voeg:

„(a)*bis* op die voorwaardes wat die raad wenslik ag, aan 'n applikant enige goed verhuur of verkoop wat ingevolge paragraaf (d) van sub-artikel (1) van artikel *twee-en-twintig* van die Finansiëwet, 1937 (Wet No. 50 van 1937), aan die raad oorge-dra is;” en

(b) deur die voorbehoudsbepalings deur die volgende voorbehoudsbepalings te vervang:

„Met dien verstande dat geen goed ingevolge paragraaf (a)*bis*, (c) of (d) verkoop en geen geldelike hulp ingevolge paragraaf (d) verleen mag word aan 'n applikant wat 'n ongerehabiliteerde insolvente persoon is nie: Met dien verstande verder, dat geen goed ingevolge een van gemelde paragrawe aan so 'n applikant verhuur mag word nie sonder toestemming van die kurator in sy insolvente boedel.”

Wysiging van artikel 11 van Wet 48 van 1935, soos vervang deur artikel 7 van Wet 16 van 1960.

6. Artikel *elf* van die Hoofwet word hierby gewysig—

(a) deur die woord „en” aan die end van paragraaf (b) van sub-artikel (1) te skrap; en

(b) deur die volgende paragraaf by genoemde sub-artikel te voeg:

„(d) mag niemand enige trekker of ander landbou-masjinerie of enige landbougereedskap of besproeiingsmasjinerie of vragmotor wat onderworpe aan 'n opskortende of ontbindende voorwaarde aan die betrokke applikant verkoop is en uitsluitend in verband met sy boedery gebruik word, in besit neem, of 'n geding vir die teruggawe daarvan instel nie.”

Wysiging van artikel 22 van Wet 48 van 1935, soos gewysig deur artikel 15 van Wet 16 van 1960.

7. Artikel *twee-en-twintig* van die Hoofwet word hierby met ingang van die inwerkingtreding van genoemde Hoofwet gewysig deur paragraaf (iii) van sub-artikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

„(iii) dat as die boedel van die eenaar van die goed gekwestreer word of daarmee deur 'n eksekuteur ingevolge sub-artikel (3) van artikel *agt-en-veertig* van die Boedelwet, 1913 (Wet No. 24 van 1913), gehandel moet word, of daarmee ingevolge 'n bepaling van hierdie Wet gehandel word, die goed nie, sonder toestemming van die raad, deel sal uitmaak van die boedel nie, maar die eiendom sal word van die raad, en dat die raad na sy goeddunke daarvoor mag beskik, behoudens die regte van die houer van 'n verband op die goed.”

Invoeging van artikels 22*bis* en 22*ter*. in Wet 48 van 1935.

8. Die volgende artikels word hierby in die Hoofwet na artikel *twee-en-twintig* ingevoeg:

„Registrasie van verbande. 22*bis*. (1) Indien die raad geld uitleen, of enige goed verkoop, op voorwaarde dat 'n verband op onroerende goed aan hom verleen word, kan die beoogde verbandakte geregistreer word op die wyse in hierdie artikel beskryf.

(2) 'n Stuk wat in so 'n vorm opgestel is dat dit as 'n verbandakte ingevolge die bepaling van die Registrasie van Aktes Wet, 1937 (Wet No. 47 van 1937), geregistreer sou kan word, moet deur die voorgename verbandgewer voor 'n landdros of die Sekretaris van die Kantoor tot Invordering van Staatsvoorskotte vermeld in artikel *een* van die Wet tot Invordering van Staatsvoorskotte, 1935 (Wet No. 37 van 1935), in tweevoud onderteken en aan genoemde Sekretaris gestuur of oorhandig word saam met die ander stukke wat dié Sekretaris vereis.

(3) Indien genoemde Sekretaris sodanige stukke ontvang, moet hy genoemde ondertekende stukke aan die betrokke Registrateur van Aktes stuur, en indien dié Registrateur sodanige stukke en die ander stukke of inligting wat hy vereis, ontvang, moet hy met genoemde ondertekende stukke in alle opsigte handel asof hulle 'n verbandakte is wat in sy teenwoordigheid onderteken is soos bepaal by sub-artikel (1) van artikel *vyftig* van die Registrasie van Aktes Wet, 1937.

5. Section *nine* of the principal Act is hereby amended—
- (a) by the insertion after paragraph (a) of the following paragraph:
- “(a)*bis* upon such terms as it may deem fit, let or sell to an applicant any property transferred to the board in terms of paragraph (d) of sub-section (1) of section *twenty-two* of the Finance Act, 1937 (Act No. 50 of 1937);” and
- (b) by the substitution for the provisos of the following provisos:
- “Provided that no property shall be sold under paragraph (a)*bis*, (c) or (d) and no financial assistance shall be rendered under paragraph (d) to an applicant who is an unrehabilitated insolvent: Provided further that no property shall be let under any of the said paragraphs to such an applicant without the consent of the trustee in his insolvent estate.”
6. Section *eleven* of the principal Act is hereby amended—
- (a) by the deletion of the word “and” at the end of paragraph (b) of sub-section (1); and
- (b) by the addition of the following paragraph to the said sub-section:
- “(d) no person shall take possession of or institute any proceedings for the return of any tractor or other agricultural machinery or any agricultural implements or irrigation machinery or lorry sold subject to a suspensive or resolute condition to the applicant in question and used exclusively in connection with his farming operations.”
7. Section *twenty-two* of the principal Act is hereby amended, with effect from the commencement of the said Act, by the substitution for paragraph (iii) of sub-section (1) of the following paragraph:
- “(iii) that if the estate of the owner of the property is sequestrated or is to be dealt with by an executor in terms of sub-section (3) of section *forty-eight* of the Administration of Estates Act, 1913 (Act No. 24 of 1913), or is dealt with in terms of any provision of this Act, the property shall not, without the consent of the board, form part of the estate but shall become the property of the board and may be dealt with by the board as it may deem fit, subject to the rights of the holder of any mortgage bond thereon.”
8. The following sections are hereby inserted in the principal Act after section *twenty-two*:
- “Registration of bonds. **22bis.** (1) If the board lends any money or sells any property on condition that a bond over immovable property be granted to it, the proposed mortgage bond may be registered in the manner described in this section.
- (2) A document framed in such form that it could be registered as a mortgage bond in terms of the provisions of the Deeds Registries Act, 1937 (Act No. 47 of 1937), shall be signed in duplicate by the proposed mortgagor before a magistrate or the Secretary of the State Advances Recoveries Office referred to in section *one* of the State Advances Recoveries Act, 1935 (Act No. 37 of 1935), and be transmitted or delivered to the said Secretary together with such other documents as he may require.
- (3) If the said Secretary receives such documents, he shall transmit the said signed documents to the Registrar of Deeds in question, and if that Registrar receives such documents and such other documents or information as he may require, he shall deal in all respects with the said signed documents as if they were a mortgage bond signed in his presence as provided by sub-section (1) of section *fifty* of the Deeds Registries Act, 1937.

Amendment of section 9 of Act 48 of 1935, as amended by section 4 of Act 16 of 1960, and section 7 of Act 76 of 1961.

Amendment of section 11 of Act 48 of 1935, as substituted by section 7 of Act 16 of 1960.

Amendment of section 22 of Act 48 of 1935, as amended by section 15 of Act 16 of 1960.

Insertion of sections 22bis and 22ter. in Act 48 of 1935.

(4) Indien die betrokke Registrateur van Aktes so 'n verbandakte registreer, word dit vir alle doeleindes geag aldus onderteken te gewees het.

Bykomende regsmiddels van raad teen applikante wat versuim om verpligtinge na te kom.

22ter. (1) Indien 'n applikant versuim om 'n voorwaarde na te kom waarop enige bystand aan hom ingeolge hierdie Wet verleen is, kan die raad die applikant by kennisgewing aan hom oorhandig of per aangetekende brief gestuur aan hom na die adres waar, sover bekend, hy laas gewoon het, aansê om binne 'n tydperk in die kennisgewing vermeld, daardie voorwaarde na te kom.

(2) Indien die applikant versuim om uitvoering aan die aansegging te gee, word die hele bedrag opeisbaar wat nog aan die raad verskuldig is, en indien dié bedrag nie binne dertig dae nadat dit aldus opeisbaar geword het, betaal word nie, kan die raad die betrokke balju skriftelik opdrag geë om enige betrokke onroerende goed wat ten gunste van die raad met verband beswaar is, in beslag te neem.

(3) Die balju wat so 'n opdrag ontvang moet uitvoering daaraan gee asof dit 'n lasbrief vir uitwinning van die betrokke onroerende goed is en asof die raad vonnis teen die applikant verkry het vir die bedrag wat hy, volgens mededeling van die raad aan die balju, nog aan die raad verskuldig is.

(4) Die bepalings van hierdie artikel doen nie afbreuk nie aan die regte verleen by artikel vyf-en-vyftig van die Landbankwet, 1944 (Wet No. 13 van 1944), aan die raad omskryf in artikel twee van genoemde Wet."

Wysiging van artikel 22 van Wet 50 van 1937, soos vervang deur artikel 20 van Wet 41 van 1942.

9. Artikel twee-en-twintig van die Finansiewet, 1937, word hierby gewysig—

(a) deur in paragraaf (d) van sub-artikel (1) na die woorde „aangekoop is” die woorde „oordra aan die Boere-Bystandsraad vermeld in artikel twee van genoemde Boere-Bystandswet, 1935, of” in te voeg;

(b) deur na sub-artikel (4) die volgende sub-artikels in te voeg:

„(4)bis Indien die Sekretaris ingeolge paragraaf (d) van sub-artikel (1) onroerende goed aan die Boere-Bystandsraad oordra, moet hy die betrokke Registrateur van Aktes skriftelik daarvan in kennis stel, en indien dié Registrateur sodanige kennisgewing en die titelbewys van daardie goed ontvang, moet hy op dié titelbewys en in sy registers aantekene dat dié goed op genoemde raad oorgegaan het.

(4)ter. Die bepalings van artikels twee-en-twintig bis en twee-en-twintig ter. van die Boere-Bystandswet, 1935, en van hierdie artikel is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van 'n verband ten gunste van die Staat verleen ingeolge paragraaf (d) van sub-artikel (1) van hierdie artikel, en ten opsigte van die betrokke verbandgewer en onroerende goed.”;

(c) deur sub-artikel (5) deur die volgende sub-artikel te vervang:

„(5) Geen reg, belasting of gelde is betaalbaar nie ten opsigte van enige handeling of transaksie kragtens die bepalings van hierdie artikel, of ten opsigte van enige stuk wat in verband met so 'n handeling of transaksie vereis word.”; en

(d) deur na genoemde sub-artikel (5) die volgende sub-artikel in te voeg:

„(5)bis Die Sekretaris kan met goedkeuring van die Minister enige van sy bevoegdhede of funksies kragtens hierdie artikel, aan 'n amptenaar van die Kantoor tot Invordering van Staatsvoorskotte oordra.”.

Kort titel.

10. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Bystand aan Boere, 1964.

(4) If the Registrar of Deeds registers any such mortgage bond, it shall for all purposes be deemed to have been so signed.

Additional remedies of board against applicants who fail to discharge duties.

22ter. (1) If an applicant fails to comply with any condition subject to which any assistance was rendered to him in terms of this Act, the board may by notice delivered to the applicant or forwarded by registered post to him at his last known place of residence, call upon him to comply with such condition within the period stated in the notice.

(2) If the applicant fails to carry out the order, the whole amount still owing to the board shall become due, and if such amount is not paid within thirty days after it has become so due, the board may direct the sheriff in question in writing to attach any immovable property in question mortgaged in its favour.

(3) The sheriff receiving any such direction shall give effect thereto as if it were a writ of execution upon the immovable property in question and as if the board had obtained judgment against the applicant for the amount which, according to a notification by the board to the sheriff, is still owing by the applicant to the board.

(4) The provisions of this section shall not derogate from the rights conferred by section *fifty-five* of the Land Bank Act, 1944 (Act No. 13 of 1944), upon the board defined in section *two* of the said Act.”.

9. Section *twenty-two* of the Finance Act, 1937, is hereby amended—

Amendment of section 22 of Act 50 of 1937, as substituted by section 20 of Act 41 of 1942.

(a) by the substitution in paragraph (*d*) of sub-section (1) for the words “sell and transfer any property so bought” of the words “transfer any property so bought to the Farmers’ Assistance Board referred to in section *two* of the said Farmers’ Assistance Act, 1935, or sell and transfer any such property”;

(b) by the insertion after sub-section (4) of the following sub-sections:

“(4)*bis* If the Secretary in terms of paragraph (*d*) of sub-section (1) transfers any immovable property to the Farmers’ Assistance Board, he shall in writing notify the Registrar of Deeds in question thereof, and if such registrar receives such notice and the title deeds of that property, he shall make a note on such title deeds and in his registers to the effect that such property has passed to the said board.

(4)*ter.* The provisions of sections *twenty-two bis* and *twenty-two ter.* of the Farmers’ Assistance Act, 1935, and of this section shall *mutatis mutandis* apply in respect of a bond granted to the State in terms of paragraph (*d*) of sub-section (1) of this section, and in respect of the mortgagor and immovable property in question.”;

(c) by the substitution for sub-section (5) of the following sub-section:

“(5) No duty, tax or fee shall be payable in respect of any act or transaction under the provisions of this section, or in respect of any document required in connection with any such act or transaction.”; and

(d) by the insertion after the said sub-section (5) of the following sub-section:

“(5)*bis* The Secretary may with the approval of the Minister delegate any of his powers or functions under this section to any officer of the State Advances Recoveries Office.”.

10. This Act shall be called the Assistance to Farmers Short title. Amendment Act, 1964.

No. 34, 1964.]

WET

Tot samevatting en wysiging van die wette op wissels, tjeks en promesses.

(Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

WOORDOMSKRYWING.

Woord-
omskrywing.

1. Tensy uit die samehang anders blyk, beteken in hierdie Wet—

- (i) „akseptasie” ’n akseptasie aangevul deur lewering of kennisgewing; (i)
- (ii) „aksie” ook ’n teeneis en ’n pleit van skuldvergelyking; (ii)
- (iii) „bankier” ook ’n vereniging van persone, hetsy met regspersoonlikheid beklee of nie, wat banksake doen; (iii)
- (iv) „endossement” ’n endossement aangevul deur lewering; (ix)
- (v) „houer” die nemer of geëndosseerde van ’n wissel wat in besit daarvan is, of die toonder daarvan; (viii)
- (vi) „lewering” werklike of fiktiewe oordrag van besit van een persoon aan ’n ander; (vii)
- (vii) „nie-sakedag” ’n dag beoog in artikel vier van die Wet op Openbare Feesdae, 1952 (Wet No. 5 van 1952); (xi)
- (viii) „noteer” ’n notariële minute van die omstandighede van die dishonorerings van ’n wissel op die gebruikelike wyse opstel binne die tydperk voorgeskryf by subartikel (3) van artikel nege-en-veertig, en ook aanbied vir akseptasie of betaling deur ’n notaris; (xiii)
- (ix) „promesse” ’n promesse soos omskryf in artikel sewe-en-tagtig; (xii)
- (x) „reëlmatige betaling” betaling te goeder trou op of ná die vervalddag van ’n wissel, aan die houer daarvan en, indien sy titel op die wissel gebrekkig is, sonder kennis daarvan; (xiv)
- (xi) „tjek” ’n wissel getrek op ’n bankier en betaalbaar op aanvraag; (vi)
- (xii) „toonder” die persoon in besit van ’n wissel wat aan toonder betaalbaar is; (iv)
- (xiii) „uitgifte” die eerste lewering van ’n wissel wat volgens vorm volledig is, aan iemand wat dit as houer neem; (x)
- (xiv) „waarde” geldswaardige teenprestasie ooreenkomstig die bedoeling van artikel vyf-en-twintig; (xv)
- (xv) „wissel” ’n wissel soos in artikel twee omskryf. (v)

HOOFSTUK I.

WISSELS—VORM EN UITLEG.

Omskrywing van
en vereistes
vir ’n wissel.

2. (1) ’n Wissel is ’n onvoorwaardelike skriftelike opdrag, gerig deur een persoon aan ’n ander en onderteken deur die opdraggewer, waarin van die persoon aan wie die opdrag gerig is, vereis word dat hy op aanvraag of op ’n bepaalde of bepaalde toekomstige tydperk ’n vasgestelde bedrag geld aan ’n vermelde persoon of sy order, of aan toonder betaal.

No. 34, 1964.]

ACT

To consolidate and amend the laws relating to bills of exchange, cheques and promissory notes.

(Afrikaans text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

DEFINITIONS.

1. In this Act, unless the context otherwise indicates— Definitions.

- (i) "acceptance" means an acceptance completed by delivery or notification; (i)
- (ii) "action" includes a counter claim and a plea of set-off; (ii)
- (iii) "banker" includes a body of persons, whether incorporated or not, who carry on the business of banking; (iii)
- (iv) "bearer" means the person in possession of a bill which is payable to bearer; (xii)
- (v) "bill" means a bill of exchange as defined in section two; (xv)
- (vi) "cheque" means a bill drawn on a banker payable on demand; (xi)
- (vii) "delivery" means actual or constructive transfer of possession from one person to another; (vi)
- (viii) "holder" means the payee or indorsee of a bill who is in possession of it, or the bearer thereof; (v)
- (ix) "indorsement" means an indorsement completed by delivery; (iv)
- (x) "issue" means the first delivery of a bill, complete in form, to a person who takes it as a holder; (xiii)
- (xi) "non-business day" means a day contemplated in section four of the Public Holidays Act, 1952 (Act No. 5 of 1952); (vii)
- (xii) "note", used as a noun, means a promissory note as defined in section eighty-seven; (ix)
- (xiii) "note", used as a verb, means make a notarial minute, in the usual manner, of the circumstances of dishonour of a bill, within the time prescribed by sub-section (3) of section forty-nine, and includes present for acceptance or payment by a notary; (viii)
- (xiv) "payment in due course" means payment made at or after the maturity of a bill to the holder thereof in good faith and, if his title to the bill is defective, without notice thereof; (x)
- (xv) "value" means valuable consideration within the meaning of section twenty-five. (xiv)

CHAPTER I.

BILLS OF EXCHANGE—FORM AND INTERPRETATION.

2. (1) A bill of exchange is an unconditional order in writing, addressed by one person to another, signed by the person giving it, requiring the person to whom it is addressed to pay on demand, or at a fixed or determinable future time, a sum certain in money to a specified person or his order, or to bearer. Definition of bill of exchange and requirements for bill of exchange.

(2) 'n Stuk wat nie aan die vereistes vermeld in sub-artikel (1) voldoen nie, of waarin opdrag gegee word dat, benewens die betaling van geld, 'n handeling verrig word, is nie 'n wissel nie.

(3) 'n Opdrag om uit 'n bepaalde fonds te betaal, is nie onvoorwaardelik ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (1) nie, maar 'n ongekwalfiseerde opdrag om te betaal gepaard met—

- (a) 'n aanwysing van 'n bepaalde fonds waaruit die betrokke homself moet vergoed, of van 'n bepaalde rekening wat met die bedrag gedebiteer moet word;
- (b) 'n vermelding van die transaksie wat tot die wissel aanleiding gee;
- (c) 'n verklaring in die wissel dat dit getrek word op grond van bepaalde stukke wat daaraan geheg is vir lewering by akseptasie of betaling van die wissel, na gelang van die geval; of
- (d) 'n verklaring in die wissel dat dit getrek word kragtens of op grond van 'n vermelde kredietbrief of ander soortgelyke magtiging,

is onvoorwaardelik ooreenkomstig die bedoeling van genoemde sub-artikel.

(4) 'n Wissel is nie ongeldig nie omrede—

- (a) dat dit nie gedateer is nie;
- (b) dat dit nie vermeld watter waarde of dat waarde daarvoor gegee is nie;
- (c) dat dit nie vermeld waar dit getrek of waar dit betaalbaar is nie.

Uitwerking
indien
verskillende
wisselpartye
dieselfde
persoon is, of
betrokkene 'n
denkbeeldige
persoon of
handelings-
onbevoeg is.

3. (1) 'n Wissel kan só getrek word dat dit betaalbaar is aan die trekker of sy order, of dit kan só getrek word dat dit betaalbaar is aan die betrokke of sy order.

(2) Indien in 'n wissel trekker en betrokke dieselfde persoon is, of die betrokke 'n denkbeeldige persoon is of iemand wat nie handelingsbevoegdheid besit nie, kan die houer die stuk na eie keuse of as 'n wissel of as 'n promesse behandel.

Vereistes
betreffende
betrokkene.

4. (1) Die betrokke moet in 'n wissel by name genoem of andersins met redelike sekerheid aangewys word.

(2) 'n Wissel kan gerig word aan twee of meer betrokkes, hetsy hulle vennote is of nie, maar 'n opdrag gerig aan twee of meer betrokkes in die alternatief, of aan twee of meer betrokkes agtereenvolgens, is nie 'n wissel nie.

Vereistes
betreffende
nemer.

5. (1) Indien 'n wissel nie aan toonder betaalbaar is nie, moet die nemer daarin by name genoem of andersins met redelike sekerheid aangewys word.

(2) 'n Wissel kan só getrek word dat dit betaalbaar is—

- (a) aan twee of meer nemers gesamentlik;
- (b) aan een van twee, of een of party van verskeie, nemers, in die alternatief;
- (c) aan 'n ampsbeksleër.

(3) Indien die nemer 'n denkbeeldige persoon is, of iemand wat nie handelingsbevoegdheid besit nie, kan die wissel behandel word asof dit aan toonder betaalbaar is.

Verhandelbaar-
heid van
wissels.

6. (1) Om verhandelbaar te kan wees moet 'n wissel of aan toonder of aan order betaalbaar wees.

(2) 'n Wissel is aan toonder betaalbaar indien dit aldus betaalbaar gestel is, of indien die enigste of jongste endossement daarop 'n blanko endossement is.

(3) 'n Wissel is aan order betaalbaar indien dit aldus betaalbaar gestel is, of indien dit aan 'n bepaalde persoon betaalbaar gestel is en nie woorde bevat wat oordrag verbied of waaruit 'n bedoeling blyk dat dit nie oordraagbaar sal wees nie.

(4) Indien 'n wissel aanvanklik of by endossement betaalbaar gestel is aan die order van 'n bepaalde persoon, en nie aan hom of sy order nie, is dit nogtans, na sy keuse, aan hom of sy order betaalbaar.

(5) Indien 'n wissel woorde bevat wat oordrag verbied of waaruit 'n bedoeling blyk dat dit nie oordraagbaar sal wees nie, is dit geldig tussen die partye by die wissel maar nie verhandelbaar nie.

(2) An instrument which does not comply with the requirements specified in sub-section (1) or which orders any act to be done in addition to the payment of money, is not a bill.

(3) An order to pay out of a particular fund is not unconditional within the meaning of sub-section (1) but an unqualified order to pay coupled with—

- (a) an indication of a particular fund out of which the drawee is to reimburse himself, or of a particular account to be debited with the amount;
 - (b) a statement of the transaction which gives rise to the bill;
 - (c) a statement on the bill that it is drawn against specified documents attached thereto for delivery on acceptance or on payment of the bill, as the case may be; or
 - (d) a statement on the bill that it is drawn under or against a specified letter of credit or other similar authority,
- is unconditional within the meaning of the said sub-section.

(4) A bill is not invalid by reason—

- (a) that it is not dated;
- (b) that it does not specify the value given, or that any value has been given therefor;
- (c) that it does not specify where it is drawn or where it is payable.

3. (1) A bill may be drawn payable to the drawer or his order, or it may be drawn payable to the drawee or his order.

Effect if different parties to a bill are the same person, or drawee a fictitious person or not having capacity to contract.

(2) If in a bill, drawer and drawee are the same person, or the drawee is a fictitious person, or a person not having capacity to contract, the holder may treat the instrument, at his option, either as a bill or as a note.

4. (1) The drawee must be named or otherwise indicated with reasonable certainty in a bill.

Requirements as to drawee.

(2) A bill may be addressed to two or more drawees, whether they are partners or not, but an order addressed to two or more drawees in the alternative, or to two or more drawees in succession, is not a bill of exchange.

5. (1) If a bill is not payable to bearer, the payee must be named or otherwise indicated with reasonable certainty therein.

Requirements as to payee.

(2) A bill may be drawn payable—

- (a) to two or more payees jointly;
- (b) to one of two, or one or some of several, payees, in the alternative; or
- (c) to the holder of an office.

(3) If the payee is a fictitious person, or a person not having capacity to contract, the bill may be treated as payable to bearer.

6. (1) A bill must be payable either to bearer or to order to be negotiable.

Negotiability of bills.

(2) A bill is payable to bearer if it is expressed to be so payable, or if the only or last indorsement on it is an indorsement in blank.

(3) A bill is payable to order if it is expressed to be so payable, or if it is expressed to be payable to a particular person and does not contain words prohibiting transfer or indicating an intention that it should not be transferable.

(4) If a bill, either originally or by indorsement, is expressed to be payable to the order of a specified person and not to him or his order, it is nevertheless payable to him or his order at his option.

(5) If a bill contains words prohibiting transfer, or indicating an intention that it should not be transferable, it is valid as between the parties to the bill, but is not negotiable.

Bedrag betaalbaar.

7. (1) Die bedrag wat ingevolge 'n wissel betaalbaar is, is 'n vasgestelde bedrag geld ooreenkomstig die bedoeling van hierdie Wet, al moet dit betaal word—

- (a) met rente;
- (b) in vermeldde paaieimente;
- (c) in vermeldde paaieimente, en by wanbetaling van enige paaieiment die hele bedrag opeisbaar word uit hoofde van 'n bepaling te dien effekte in die wissel; of
- (d) teen 'n wisselkoers wat aangegee is, of vasgestel moet word soos bepaal, in die wissel.

(2) Indien die bedrag wat betaalbaar is, in woorde sowel as in syfers uitgedruk word en daar 'n verskil tussen die twee is, is die bedrag wat deur die woorde aangegee word, die bedrag betaalbaar.

(3) Indien 'n wissel met rente betaalbaar gestel word, loop rente, tensy die stuk anders bepaal, vanaf die datum van die wissel of, indien dit nie gedateer is nie, vanaf die datum van uitgifte daarvan.

Wanneer wissel op aanvraag betaalbaar is.

8. (1) 'n Wissel is op aanvraag betaalbaar—

- (a) indien dit op aanvraag, op sig, of by aanbidding betaalbaar gestel is; of
- (b) indien die tydstip vir betaling nie daarin vasgestel word nie.

(2) Indien 'n wissel geaksepteer of geëndosseer word wanneer dit reeds verval het, word dit, wat betref die akseptant wat dit aldus aksepteer, of 'n endossant wat dit aldus endosseer, geag 'n wissel betaalbaar op aanvraag te wees.

Wanneer toekomstige tydstip betaalbaar is.

9. (1) 'n Wissel is betaalbaar op 'n bepaalbare toekomstige tydstip ooreenkomstig die bedoeling van hierdie Wet, indien dit betaalbaar gestel is—

- (a) by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná datum of ná sig; of
- (b) by die plaasvind, of by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná die plaasvind, van 'n bepaalde gebeurtenis wat vir seker sal plaasvind, al is dit onseker wanneer.

(2) 'n Stuk wat betaalbaar gestel is by of ná die plaasvind van 'n bepaalde gebeurtenis wat mag plaasvind of nie mag plaasvind nie, is nie 'n wissel nie, en die plaasvind van die gebeurtenis suiwer nie die gebrek aan nie.

Weglating van datum in wissel betaalbaar ná datum.

10. Indien 'n wissel wat betaalbaar gestel is by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná datum, uitgereik word sonder dat dit gedateer is, of indien die akseptasie van 'n wissel wat betaalbaar is by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná sig, nie gedateer is nie, kan enige houër die juiste datum van uitgifte of akseptasie daarop invoeg en is die wissel dienooreenkomstig betaalbaar: Met dien verstande dat—

- (a) indien die houër te goeder trou en per abuis 'n verkeerde datum invoeg; of
- (b) indien 'n verkeerde datum ingevoeg word en die wissel daarna in die hande van 'n reëlmatige houër kom,

die wissel nie daardeur ongeldig word nie, maar dit van krag en betaalbaar is asof die datum wat aldus ingevoeg is, die juiste was.

Vermoede betreffende juistheid van datum, en terug- en vooruitdatering, en datum van 'n nie-sakedag.

11. (1) Indien 'n wissel, of die akseptasie van, of 'n endossement op 'n wissel, gedateer is, word dié datum geag die juiste datum van die trek, akseptasie of endossement van die wissel, na gelang van die geval, te wees, tensy die teendeel bewys word.

(2) 'n Wissel is nie ongeldig nie slegs omrede dat dit terug- of vooruit gedateer is, of omrede dat die datum wat daarop is, die datum van 'n nie-sakedag is.

Berekening van tydstip van betaling.

12. Indien 'n wissel nie op aanvraag betaalbaar is nie, word die dag waarop dit verval soos volg bereken, naamlik—

- (a) indien die datum waarop die wissel sou verval 'n nie-sakedag is, is die vervaldag daarvan die eersvolgende sakedag;
- (b) daar is geen respytdae nie;
- (c) indien 'n wissel betaalbaar is by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná datum, ná sig, of ná die plaasvind van 'n bepaalde gebeurtenis, word die tydstip van betaling bepaal deur die dag waarop die tydperk moet begin loop, buite rekening te laat en die dag van betaling by te reken;
- (d) indien 'n wissel by verstryking van 'n vasgestelde tydperk ná sig betaalbaar is, begin die tydperk loop vanaf die datum van akseptasie, indien die wissel geaksepteer word, en vanaf die datum van notering of protes, indien die wissel weens nie-akseptasie genoteer of geprotesteer word.

7. (1) The sum payable by a bill is a sum certain in money within the meaning of this Act although it is required to be paid—

Sum payable.

- (a) with interest;
- (b) by stated instalments;
- (c) by stated instalments, and upon default in payment of any instalment the whole becomes due by virtue of a provision to that effect in the bill; or
- (d) according to a rate of exchange indicated, or to be ascertained as directed, by the bill.

(2) If the sum payable is expressed in words and also in figures, and there is a discrepancy between the two, the sum denoted by the words is the amount payable.

(3) If a bill is expressed to be payable with interest, interest runs, unless the instrument otherwise provides, from the date of the bill or, if it is undated, from the date of issue thereof.

8. (1) A bill is payable on demand—

When bill is payable on demand.

- (a) if it is expressed to be payable on demand, or at sight, or on presentation; or
- (b) if no time for payment is expressed therein.

(2) If a bill is accepted or indorsed when it is overdue, it shall, as regards the acceptor who so accepts or any indorser who so indorses it, be deemed to be a bill payable on demand.

9. (1) A bill is payable at a determinable future time within the meaning of this Act, if it is expressed to be payable—

When a future time is determinable.

- (a) at the expiration of a fixed period after date or sight; or
- (b) on, or at the expiration of a fixed period after, the occurrence of a specified event which is certain to happen, though the time of happening may be uncertain.

(2) An instrument expressed to be payable on, or after the occurrence of, a specified event which may or may not happen, is not a bill, and the happening of the event does not cure the defect.

10. If a bill expressed to be payable at the expiration of a fixed period after date, is issued undated, or if the acceptance of a bill, payable at the expiration of a fixed period after sight, is undated, any holder may insert therein the true date of issue or acceptance, and the bill shall be payable accordingly: Provided that—

Omission of date in bill payable after date.

- (a) if the holder in good faith and by mistake inserts a wrong date; or
 - (b) if a wrong date is inserted and the bill subsequently comes into the hands of a holder in due course,
- the bill shall not be avoided thereby, but shall operate and be payable as if the date so inserted had been the true date.

11. (1) If a bill, or the acceptance of or any indorsement on a bill, is dated, the date shall, unless the contrary be proved, be deemed to be the true date of the drawing, acceptance or indorsement of the bill, as the case may be.

Presumption as to correctness of date, and antedating and post-dating, and date of a non-business day.

(2) A bill is not invalid by reason only that it is antedated or post-dated, or that it bears the date of a non-business day.

12. If a bill is not payable on demand, the day on which it falls due is determined as follows, namely—

Computation of time of payment.

- (a) if the date on which the bill would fall due is a non-business day, the due date thereof shall be the next business day;
- (b) there are no days of grace;
- (c) if a bill is payable at the expiration of a fixed period after date, after sight, or after the happening of a specified event, the time of payment is determined by excluding the day from which the period is to begin to run, and by including the day of payment;
- (d) if a bill is payable at the expiration of a fixed period after sight, the period begins to run from the date of the acceptance, if the bill is accepted, and from the date of noting or protest, if the bill is noted or protested for non-acceptance.

Noodhulp.

13. (1) Die trekker of enige endossant van 'n wissel kan daarop die naam van iemand invoeg na wie die houer sy toevlug in geval van nood kan neem, dit wil sê, wanneer die wissel deur nie-akseptasie of nie-betaling gedishonoreer word.

(2) So iemand word 'n noodhulp genoem.

(3) Die houer kan sy toevlug tot die noodhulp neem of nie, na gelang hy goedvind.

Bedinge na keuse deur trekker of endossant.

14. Die trekker en enige endossant van 'n wissel kan daarin 'n uitdruklike beding voeg—

(a) waardeur sy eie aanspreeklikheid teenoor die houer uitgesluit of beperk word;

(b) waardeur hy, wat homself betref, afstand doen van sommige van of al die verpligtinge van die houer.

Omskrywing van en vereistes vir akseptasie.

15. (1) Die akseptasie van 'n wissel is die aanduiding deur die betrokke van sy instemming met die opdrag van die trekker.

(2) 'n Akseptasie is ongeldig tensy dit aan die volgende vereistes voldoen, naamlik—

(a) dit moet op die wissel aangeteken en deur die betrokke onderteken word, maar die blote handtekening van die betrokke sonder bykomende woorde is voldoende;

(b) dit mag nie 'n beding bevat dat die betrokke sy belofte deur middel van iets anders as die betaling van geld sal nakom nie.

Tydstip vir akseptasie.

16. (1) 'n Wissel kan geaksepteer word—

(a) voordat dit deur die trekker onderteken is, of terwyl dit in ander opsigte nog onvoltooi is;

(b) wanneer dit reeds verval het, of nadat dit reeds deur nie-akseptasie of nie-betaling gedishonoreer is.

(2) Indien 'n wissel wat ná sig betaalbaar is, deur nie-akseptasie gedishonoreer word en die betrokke dit daarna aksepteer, is die houer, by ontstentenis van 'n strydige ooreenkoms, geregtig daarop dat die wissel geaksepteer word met ingang van die datum van die eerste aanbieding daarvan aan die betrokke vir akseptasie.

Algemene en beperkte akseptasies.

17. (1) 'n Akseptasie is òf—

(a) 'n algemene; òf

(b) 'n beperkte.

(2) (a) Deur 'n algemene akseptasie word sonder voorbehoud ingestem met die opdrag van die trekker.

(b) 'n Akseptasie om op 'n bepaalde plek te betaal word geag 'n algemene akseptasie te wees, tensy daarin uitdruklik verklaar word dat die wissel slegs daar en nie elders nie betaal sal word.

(3) (a) Deur 'n beperkte akseptasie word die strekking van die wissel soos dit was toe dit getrek is, uitdruklik gewysig.

(b) 'n Akseptasie is, in die besonder, 'n beperkte indien dit—

(i) 'n voorwaardelike akseptasie is, dit wil sê, indien daarin betaling deur die akseptant afhanklik gestel word van die vervulling van 'n voorwaarde wat daarin vermeld word;

(ii) 'n gedeeltelike akseptasie is, dit wil sê, 'n akseptasie om slegs 'n gedeelte van die bedrag te betaal waarvoor die wissel getrek is;

(iii) 'n akseptasie is om slegs op 'n bepaalde vermeldde plek te betaal en nie elders nie;

(iv) die tydstip van betaling wysig;

(v) die akseptasie is van een of meer van die betrokkes maar nie van almal nie.

Onvoltooië stukke.

18. (1) Indien iemand sy handtekening op 'n blanko stuk papier plaas en daaraan 'n seël heg en dié stuk papier aan iemand anders lewer sodat dit in 'n wissel omgeskep kan word, geld dit as *prima facie*-volmag om 'n voltooië wissel daarvan te maak vir enige bedrag wat deur daardie seël gedek sal word, en daarby genoemde handtekening te gebruik as dié van die trekker, die akseptant of 'n endossant.

(2) Indien enige wesentliche besonderheid van 'n wissel ontbreek, het die persoon in besit daarvan insgelyks *prima facie*-volmag om die betrokke weglating aan te vul op enige wyse wat hy goedvind.

(3) 'n Stuk vermeld in sub-artikel (1) of (2) moet ingevul word binne die ooreengekome tydperk of, indien nie omtrent 'n tydperk ooreengekom is nie, binne 'n redelike tydperk en streng ooreenkomstig die gegewe volmag, om, wanneer dit voltooi is,

13. (1) The drawer or any indorser of a bill may insert therein the name of a person to whom the holder may resort in case of need, that is to say, in case the bill is dishonoured by non-acceptance or non-payment. Referee in case of need.

(2) Such person is called a referee in case of need.

(3) The holder may resort to the referee in case of need or not, as he may think fit.

14. The drawer and any indorser of a bill may insert therein an express stipulation— Optional stipulations by drawer or indorser.

(a) negating or limiting his own liability to the holder;

(b) waiving as regards himself some or all of the holder's duties.

15. (1) The acceptance of a bill is the signification by the drawee of his assent to the order of the drawer. Definition and requisites of acceptance.

(2) An acceptance is invalid unless it complies with the following requirements, namely—

(a) it must be written on the bill and be signed by the drawee, the mere signature of the drawee without additional words being however sufficient;

(b) it must not stipulate that the drawee will perform his promise by any other means than the payment of money.

16. (1) A bill may be accepted—

(a) before it has been signed by the drawer, or while otherwise incomplete; Time for acceptance.

(b) when it is overdue, or after it has already been dishonoured by non-acceptance or non-payment.

(2) If a bill payable after sight is dishonoured by non-acceptance, and the drawee subsequently accepts it, the holder is, in the absence of any different agreement, entitled to have the bill accepted as from the date of first presentment thereof to the drawee for acceptance.

17. (1) An acceptance is either—

(a) general; or

(b) qualified. General and qualified acceptances.

(2) (a) A general acceptance assents without qualification to the order of the drawer.

(b) An acceptance to pay at a particular place shall be deemed to be a general acceptance, unless it expressly states that the bill is to be paid there only and not elsewhere.

(3) (a) A qualified acceptance in express terms varies the effect of the bill as drawn.

(b) In particular an acceptance is qualified if it—

(i) is a conditional acceptance, that is to say, if it makes payment by the acceptor dependent on the fulfilment of a condition therein stated;

(ii) is a partial acceptance, that is to say, an acceptance to pay part only of the amount for which the bill is drawn;

(iii) is an acceptance to pay only at a particular specified place and not elsewhere;

(iv) qualifies the time of payment;

(v) is the acceptance of one or more of the drawees but not of all.

18. (1) If a person places his signature upon, and affixes a stamp to, a blank paper and delivers such paper to any other person in order that it may be converted into a bill, it operates as a *prima facie* authority to fill it up as a complete bill for any amount such a stamp will cover, using the said signature for that of the drawer, the acceptor or an indorser. Inchoate instruments.

(2) If a bill is wanting in any material particular, the person in possession of it has in like manner a *prima facie* authority to fill up the omission in question in any way he thinks fit.

(3) In order that any instrument referred to in sub-section (1) or (2) may, when completed, be enforceable against any person who became a party thereto prior to its completion,

afdwingbaar te kan wees teenoor iemand wat 'n party daarby geword het vóór die voltooiing daarvan: Met dien verstande dat indien so 'n stuk ná voltooiing daarvan verhandel word aan 'n reëlmatige houër, dit in sy hande vir alle doeleindes geldig en van krag is, en hy dit kan afdwing asof dit binne die toegelate tydperk en streng ooreenkomstig die gegewe volmag ingevul is.

(4) Vir die doeleindes van sub-artikel (3) is die vraag wat 'n redelike tydperk is, 'n feitevraag.

Lewering as vereiste vir wisselkontrak.

19. (1) Geen wisselkontrak, hetsy dit dié van die trekker, die akseptant of 'n endossant is, is voltooi en onherroepbaar nie voor lewering van die betrokke stuk ten einde so 'n kontrak te sluit: Met dien verstande dat indien 'n akseptasie aangeteken is op 'n wissel en die betrokke kennis gee aan, of ooreenkomstig die voorskrifte van, die persoon wat op die wissel geregtig is, dat hy dit geaksepteer het, die akseptasie dan voltooi en onherroepbaar word.

(2) Tussen onmiddellike partye, en wat betref 'n verwyderde party, behalwe 'n reëlmatige houër—

(a) moet die lewering van 'n wissel, ten einde van krag te wees, geskied of deur of kragtens die volmag van die party wat dit trek, aksepteer of endosseer, na gelang van die geval;

(b) kan daar bewys word dat sodanige lewering voorwaardelik of slegs vir 'n bepaalde doel geskied het, en nie om die eiendomsreg op die wissel oor te dra nie.

(3) Indien 'n wissel in die hande van 'n reëlmatige houër is, word 'n geldige lewering van dié wissel deur alle partye voor hom onweerlegbaar vermoed sodat hulle teenoor hom aanspreeklik is.

(4) Indien 'n wissel nie langer in die besit is nie van 'n party wat dit as trekker, akseptant of endossant geteken het, word 'n geldige en onvoorwaardelike lewering deur hom vermoed tot dat die teendeel bewys word.

BEVOEGDHEID EN VOLMAG VAN PARTYE.

Bevoegdheid van partye.

20. (1) Bevoegdheid om aanspreeklikheid as 'n wisselparty op te loop, stem ooreen met handelingsbevoegdheid: Met dien verstande dat afstanddoening van die voorregte *senatus consultum velleianum* en *authentica si qua mulier* nie 'n vereiste is nie vir die geldigheid van 'n wissel wat deur 'n vrouspersoon geaksepteer of geëndosseer is.

(2) Indien 'n wissel getrek of geëndosseer word deur 'n minderjarige of 'n regs persoon wat nie die bevoegdheid of magtiging besit om aanspreeklikheid uit hoofde van 'n wissel op te loop nie, gee die trek of endossering van die wissel die houër die reg om betaling van die wissel te ontvang en dit teenoor enige ander party daarby af te dwing.

Handtekening as vereiste vir aanspreeklikheid.

21. Niemand is as trekker, akseptant of endossant van 'n wissel aanspreeklik indien hy dit nie as sodanig geteken het nie: Met dien verstande dat—

(a) indien iemand 'n wissel onder 'n handels- of skuilnaam teken, hy uit hoofde daarvan aanspreeklik is asof hy dit onder sy eie naam geteken het; en

(b) die teken van die naam van 'n firma gelykstaande is met die teken, deur die persoon wat aldus teken, van die name van al die persone wat as vennote in daardie firma aanspreeklik is.

Vervalste en ongemagtigde handtekeninge.

22. Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien 'n handtekening op 'n wissel vervals word of daarop geplaas word sonder die magtiging van die persoon wie se handtekening dit heet te wees, is die vervalste of ongemagtigde handtekening geheel en al kragteloos en kan geen reg deur middel van of kragtens daardie handtekening teenoor enige party daarby verkry word om die wissel te behou of om bevryding daarvan te verleen of om betaling daarvan af te dwing nie, tensy die party teenoor wie gepoog word om die wissel te behou of betaling daarvan af te dwing, belet word om die vervalsing of gebrek aan magtiging op te werp: Met dien verstande dat die bepalings van hierdie artikel nie die bekragtiging van 'n ongemagtigde handtekening raak wat nie op vervalsing neerkom nie.

Handtekening kragtens volmag.

23. 'n Handtekening kragtens volmag geld as kennisgewing dat die agent slegs 'n beperkte volmag besit om te teken, en die prinsipaal is deur sodanige handtekening slegs gebonde indien die agent, toe hy aldus geteken het, binne die werklike perke van sy volmag gehandel het.

it must be filled up within the time agreed on or, if no time is agreed on, within a reasonable time, and strictly in accordance with the authority given: Provided that if any such instrument after completion thereof is negotiated to a holder in due course it shall be valid and effectual for all purposes in his hands, and he may enforce it as if it had been filled up within the time allowed and strictly in accordance with the authority given.

(4) For the purposes of sub-section (3) the question what a reasonable time is, is a question of fact.

19. (1) No contract on a bill, whether it be the drawer's, the acceptor's, or an indorser's, shall be complete and irrevocable, until delivery of the instrument in question in order to conclude such a contract: Provided that if an acceptance is written on a bill and the drawee gives notice to, or according to the directions of, the person entitled to the bill that he has accepted it, the acceptance then becomes complete and irrevocable.

Delivery as requirement for contract on a bill.

(2) As between immediate parties, and as regards a remote party other than a holder in due course the delivery of a bill—

- (a) in order to be effectual must be made either by or under the authority of the party drawing, accepting, or indorsing the bill, as the case may be;
- (b) may be shown to have been conditional or for a special purpose only, and not for the purpose of transferring the ownership in the bill.

(3) If a bill is in the hands of a holder in due course a valid delivery of such bill by all parties prior to him, so as to make them liable to him, is conclusively presumed.

(4) If a bill is no longer in the possession of a party who has signed it as drawer, acceptor or indorser, a valid and unconditional delivery by him is presumed until the contrary is proved.

CAPACITY AND AUTHORITY OF PARTIES.

20. (1) Capacity to incur liability as a party to a bill is coextensive with capacity to contract: Provided that for the validity of a bill accepted or indorsed by a woman the renunciation of the benefits *senatus consultum velleianum* and *authentica si qua mulier* shall not be a requisite.

Capacity of parties.

(2) If a bill is drawn or indorsed by a minor or a corporation having no capacity or power to incur liability on a bill, the drawing or indorsement of the bill entitles the holder to receive payment of the bill, and to enforce it against any other party thereto.

21. No person is liable as drawer, acceptor or indorser of a bill if he has not signed it as such: Provided that—

Signature as requirement for liability.

- (a) if a person signs a bill in a trade or assumed name, he is liable thereon as if he had signed it in his own name; and
- (b) the signature of the name of a firm is equivalent to the signature, by the person so signing, of the names of all persons liable as partners of that firm.

22. Subject to the provisions of this Act, if a signature on a bill is forged or placed thereon without the authority of the person whose signature it purports to be, the forged or unauthorized signature is wholly inoperative, and no right to retain the bill or to give a discharge therefor or to enforce payment thereof against any party thereto can be acquired through or under that signature, unless the party against whom it is sought to retain or enforce payment of the bill is precluded from setting up the forgery or want of authority: Provided that nothing in this section contained shall affect the ratification of an unauthorized signature not amounting to forgery.

Forged and unauthorized signatures.

23. A signature by procuration operates as notice that the agent has but a limited authority to sign, and the principal is only bound by such signature if the agent in so signing was acting within the actual limits of his authority.

Procuration signature.

Handtekening as agent, of in verteenwoordigende hoedanigheid.

24. (1) Indien iemand 'n wissel as trekker, akseptant of endossant teken en by sy handtekening woorde voeg wat aandui dat hy vir of namens 'n prinsipaal of in 'n verteenwoordigende hoedanigheid teken, is hy nie persoonlik uit hoofde daarvan aanspreeklik nie: Met dien verstande dat indien so iemand inderdaad geen bevoegdheid besit het om vir of namens die persoon wat as prinsipaal aangedui is, of in 'n verteenwoordigende hoedanigheid te teken nie, hy persoonlik kragtens genoemde wissel aanspreeklik is.

(2) Wanneer bepaal word of 'n handtekening op 'n wissel dié van 'n prinsipaal is of dié van die agent wat dit geskryf het, moet die uitleg wat die bevorderlikste vir die geldigheid van die stuk is, aanvaar word.

TEENPRESTASIE VIR 'N WISSEL.

Waarde en houer vir waarde.

25. (1) Geldswaardige teenprestasie vir 'n wissel kan tot stand kom deur—

- (a) enige oorsaak wat voldoende is om te dien as grondslag vir 'n aksie uit hoofde van kontrak of ooreenkoms;
- (b) 'n voorafgaande skuld of aanspreeklikheid, ongeag of die wissel op aanvraag of op 'n toekomstige tydstip betaalbaar is.

(2) Indien waarde te eniger tyd vir 'n wissel gegee is, word die houer geag 'n houer vir waarde te wees wat betref die akseptant en al die wisselpartye wat vóór daardie tydstip sodanige partye geword het.

(3) Indien die houer van 'n wissel 'n retensiereg daarop het wat óf uit kontrak óf deur regswerking ontstaan het, word hy geag 'n houer vir waarde te wees tot die bedrag waarvoor hy 'n retensiereg het.

Akkommodasiewissel of -party.

26. (1) 'n Akkommodasieparty by 'n wissel is iemand wat 'n wissel as trekker, akseptant of endossant geteken het sonder om enige waarde daarvoor te ontvang, maar om sy naam aan iemand anders te leen.

(2) 'n Akkommodasieparty is uit hoofde van die wissel teenoor 'n houer vir waarde aanspreeklik, ongeag of sodanige houer, toe hy die wissel geneem het, geweet het dat sodanige party 'n akkommodasieparty is of nie.

Reëlmatige houer.

27. (1) 'n Reëlmatige houer is 'n houer wat 'n voltooide en oënskynlik reëlmatige wissel onder die volgende omstandighede geneem het, naamlik—

- (a) hy moet die houer daarvan geword het voordat dit verval het en, indien dit voorheen gedishonoreer is, sonder kennis daarvan; en
- (b) hy moet die wissel te goeder trou en vir waarde geneem het, en toe die wissel aan hom verhandel is, moet hy geen kennis gedra het van enige gebrek in die titel van die persoon wat dit aan hom verhandel het nie.

(2) Die titel van iemand wat 'n wissel verhandel, is, in die besonder, gebrekkig ooreenkomstig die bedoeling van hierdie Wet indien hy die wissel of die akseptasie daarvan deur bedrog of ander onwettige middele of vir 'n onwettige teenprestasie verkry het, en word geag aldus gebrekkig te gewees het indien hy die wissel verhandel onder omstandighede wat op troubreuk of bedrog neerkom.

(3) 'n Houer, hetsy vir waarde of nie, wat sy titel op 'n wissel deur 'n reëlmatige houer verkry, en wat nie self 'n party is by bedrog of onwettigheid wat dit raak nie, besit al die regte van daardie reëlmatige houer wat betref die akseptant en al die wisselpartye voor daardie houer.

Vermoede betreffende waarde en goeie trou.

28. (1) Iedere party wie se handtekening op 'n wissel voorkom, word, *prima facie*, geag vir waarde 'n party daarby te geword het.

(2) Iedere houer van 'n wissel word, *prima facie*, geag 'n reëlmatige houer te wees: Met dien verstande dat indien in 'n aksie uit hoofde van 'n wissel daar erken of bewys word dat die akseptasie, uitgifte of daaropvolgende verhandeling van die wissel geraak word deur bedrog of onwettigheid, die bewyslas verskuif word tensy en totdat die houer bewys dat na die beweerde bedrog of onwettigheid, waarde te goeder trou vir die wissel gegee is.

24. (1) If a person signs a bill as drawer, acceptor or indorser and adds words to his signature indicating that he signs for or on behalf of a principal, or in a representative capacity, he is not personally liable thereon: Provided that if such person had in fact no authority to sign for or on behalf of the person indicated as principal, or in a representative capacity, he shall be personally liable on the said bill.

Signature as agent or in representative capacity.

(2) In determining whether a signature on a bill is that of a principal or that of the agent by whom it was written, the construction most favourable to the validity of the instrument shall be adopted.

THE CONSIDERATION FOR A BILL.

25. (1) Valuable consideration for a bill may be constituted by—

Value and holder for value.

- (a) any cause sufficient to support an action founded on contract or agreement;
- (b) an antecedent debt or liability, irrespective of whether the bill is payable on demand or at a future time.

(2) If value has at any time been given for a bill, the holder is deemed to be a holder for value as regards the acceptor and all parties to the bill who became such parties prior to such time.

(3) If the holder of a bill has a lien on it, arising either from contract or by implication of law, he is deemed to be a holder for value to the extent of the sum for which he has a lien.

26. (1) An accommodation party to a bill is a person who has signed a bill as drawer, acceptor or indorser, without receiving value therefor, but for the purpose of lending his name to some other person.

Accommodation bill or party.

(2) An accommodation party is liable on the bill to a holder for value, irrespective of whether or not, when such holder took the bill, he knew such party to be an accommodation party.

27. (1) A holder in due course is a holder who has taken a bill, complete and regular on the face of it, under the following circumstances, namely—

Holder in due course.

- (a) he must have become the holder of it before it was overdue, and if it had previously been dishonoured, without notice thereof; and
- (b) he must have taken the bill in good faith and for value, and at the time the bill was negotiated to him, he must have had no notice of any defect in the title of the person who negotiated it.

(2) In particular the title of a person who negotiates a bill is defective within the meaning of this Act if he obtained the bill, or the acceptance thereof, by fraud or other unlawful means, or for an illegal consideration, and is deemed to have been so defective if he negotiates the bill in breach of faith, or under such circumstances as amount to fraud.

(3) A holder, whether for value or not, who derives his title to a bill through a holder in due course, and who is not himself a party to any fraud or illegality affecting it, has all the rights of that holder in due course as regards the acceptor and all parties to the bill prior to that holder.

28. (1) Every party whose signature appears on a bill is *prima facie* deemed to have become a party thereto for value.

Presumption as to value and good faith.

(2) Every holder of a bill is *prima facie* deemed to be a holder in due course: Provided that if in an action on a bill it is admitted or proved that the acceptance, issue or subsequent negotiation, of the bill is affected with fraud or illegality, the burden of proof is shifted, unless and until the holder proves that subsequent to the alleged fraud or illegality value has in good faith been given for the bill.

VERHANDELING VAN WISSELS.

Verhandeling
van wissel.

29. (1) 'n Wissel word verhandel indien dit van een persoon aan 'n ander oorgedra word op so 'n wyse dat die oordragnemer die houer van die wissel word.

(2) 'n Wissel betaalbaar aan toonder word deur lewering verhandel.

(3) 'n Wissel betaalbaar aan order word deur die endossement van die houer, aangevul deur lewering, verhandel.

(4) Indien die houer van 'n wissel wat aan sy order betaalbaar is, dié wissel vir waarde oordra sonder om dit te endosseer, verleen die oordrag aan die oordragnemer dieselfde titel wat die oordraggewer op die wissel gehad het, en verkry die oordragnemer daarbenewens die reg om te eis dat die wissel deur die oordraggewer geëndosseer word.

(5) Indien iemand verplig is om 'n wissel in 'n verteenwoordigende hoedanigheid te endosseer, kan hy die wissel in so 'n vorm endosseer dat dit persoonlike aanspreeklikheid uitsluit.

Wyse van
endossering.

30. (1) Ten einde verhandeling van 'n wissel te kan bewerkstellig, moet 'n endossement op die wissel self aangeteken word, deur die endossant geteken word, en 'n endossement van die hele wissel wees: Met dien verstande dat 'n endossement wat aangeteken is op die verlengstuk van 'n wissel of op 'n kopie van 'n wissel wat uitgegee of verhandel is in 'n land waar kopieë erken word, geag word op die wissel self aangeteken te wees.

(2) Die blote handtekening van die endossant op die wissel, sonder bykomende woorde, is voldoende om 'n endossement te bewerkstellig.

(3) 'n Gedeeltelike endossement, dit wil sê, 'n endossement wat heet slegs 'n gedeelte van die bedrag betaalbaar aan die geëndosseerde oor te dra, of wat heet die wissel aan twee of meer geëndosseerdes afsonderlik oor te dra, bewerkstellig nie 'n verhandeling van die wissel nie.

(4) Indien 'n wissel betaalbaar is aan die order van twee of meer nemers of geëndosseerdes wat nie vennote is nie, moet almal endosseer ten einde 'n verhandeling van die wissel te kan bewerkstellig, tensy die een wat endosseer, volmag het om vir die ander te endosseer.

(5) Indien in 'n wissel wat aan order betaalbaar is, die nemer of geëndosseerde verkeerd aangedui word of sy naam verkeerd gespel is, moet hy, ten einde 'n verhandeling van die wissel te kan bewerkstellig, die wissel endosseer soos hy daarin beskryf word en sy regte handtekening byvoeg.

(6) Indien daar twee of meer endossemente op 'n wissel voorkom, word, totdat die teendeel bewys word, iedere endossement geag aangebring te gewees het in die volgorde waarin dit op die wissel voorkom.

(7) 'n Endossement kan só aangebring word dat dit 'n blanko endossement of 'n endossement op naam is, en kan ook bedinge bevat wat dit beperkend van aard maak.

Blanko
endossement en
endossement
op naam.

31. (1) In 'n blanko endossement word geen geëndosseerde vermeld nie, en 'n wissel wat aldus geëndosseer is, word betaalbaar aan toonder.

(2) In 'n endossement op naam word die persoon vermeld aan wie, of aan wie se order, die wissel betaalbaar sal wees.

(3) Die bepalinge van hierdie Wet betreffende 'n nemer is met die nodige veranderinge van toepassing op 'n geëndosseerde kragtens 'n endossement op naam.

(4) Indien 'n blanko endossement op 'n wissel aangebring is, kan enige houer die blanko endossement in 'n endossement op naam verander deur bokant die endossant se handtekening 'n voorskrif aan te teken om die wissel aan homself of sy order of aan iemand anders of die order van laasgenoemde te betaal.

Beperkende
endossement.

32. (1) 'n Endossement is beperkend indien daarin die verdere verhandeling van die wissel verbied word, of indien daarin verklaar word dat dit slegs 'n magtiging is om met die wissel te handel soos daarin voorgeskryf word, en nie 'n oordrag van die eiendomsreg daarop nie, soos byvoorbeeld, indien 'n wissel geëndosseer word: „Betaal slegs D.“, of „betaal D. ten bate van die rekening van X.“, of „Betaal D. of order ter invordering.“.

(2) Deur 'n beperkende endossement word aan die geëndosseerde die reg verleen om betaling van die wissel te ontvang en om enige party daarby aan te spreek wat sy endossant sou kon aangespreek het, maar daardeur word aan hom geen bevoegdheid verleen om sy regte as geëndosseerde oor te dra nie, tensy hy uitdruklik daardeur gemagtig word om dit te doen.

NEGOTIATION OF BILLS.

29. (1) A bill is negotiated if it is transferred from one person to another in such a manner as to constitute the transferee the holder of the bill. Negotiation of bill.

(2) A bill payable to bearer is negotiated by delivery.

(3) A bill payable to order is negotiated by the indorsement of the holder completed by delivery.

(4) If the holder of a bill payable to his order transfers it for value without indorsing it, the transfer gives the transferee such title as the transferor had in the bill, and the transferee in addition acquires the right to have the bill indorsed by the transferor.

(5) If any person is under obligation to indorse a bill in a representative capacity, he may indorse the bill in such terms as to negative personal liability.

30. (1) An indorsement, in order to effect a negotiation of a bill, must be written on the bill itself, be signed by the indorser, and be an indorsement of the entire bill: Provided that an indorsement written on the allonge of a bill or on a copy of a bill issued or negotiated in a country where copies are recognized, shall be deemed to be written on the bill itself. Manner of indorsing.

(2) The simple signature of the indorser on the bill without additional words is sufficient to constitute an indorsement.

(3) A partial indorsement, that is to say, an indorsement which purports to transfer to the indorsee a part only of the amount payable, or which purports to transfer the bill to two or more indorsees severally, does not effect a negotiation of the bill.

(4) If a bill is payable to the order of two or more payees or indorsees who are not partners, all must indorse in order to effect a negotiation of the bill, unless the one indorsing has authority to indorse for the others.

(5) If in a bill payable to order, the payee or indorsee is wrongly designated, or his name is mis-spelt, he must, in order to effect a negotiation of the bill, indorse the bill as he is therein described, adding his proper signature.

(6) If there are two or more indorsements on a bill, each indorsement is deemed, until the contrary is proved, to have been made in the order in which it appears on the bill.

(7) An indorsement may be made in blank or special and may also contain terms making it restrictive.

31. (1) An indorsement in blank specifies no indorsee, and a bill so indorsed becomes payable to bearer. Indorsement in blank and special indorsement.

(2) A special indorsement specifies the person to whom, or to whose order, the bill is to be payable.

(3) The provisions of this Act relating to a payee apply with the necessary modifications to an indorsee under a special indorsement.

(4) If a bill has been indorsed in blank, any holder may convert the blank indorsement into a special indorsement by writing above the indorser's signature a direction to pay the bill to himself or his order or to some other person or the order of the latter.

32. (1) An indorsement is restrictive if it prohibits the further negotiation of the bill, or if it expresses that it is a mere authority to deal with the bill as thereby directed, and not a transfer of the ownership thereof, as, for example, if a bill is indorsed "Pay D. only", or "Pay D. for the account of X.", or "Pay D. or order for collection." Restrictive indorsement.

(2) A restrictive indorsement gives the indorsee the right to receive payment of the bill, and to sue any party thereto that his indorser could have sued, but gives him no power to transfer his rights as indorsee, unless it expressly authorizes him to do so.

(3) Indien in 'n beperkende endossement verdere oordrag gemagtig word, neem alle daaropvolgende geëndosseerdes die wissel met dieselfde regte en onderworpe aan dieselfde verpligtinge as die eerste geëndosseerde kragtens die beperkende endossement.

Voorwaardelike endossement.

33. Indien 'n wissel heet voorwaardelik geëndosseer te wees, kan die betaler die voorwaarde verontagsaam, en is betaling aan die geëndosseerde geldig, hetsy die voorwaarde vervul is of nie.

Voortdoring van verhandelbaarheid, en verhandeling van vervalte of gedishonoreerde wissel.

34. (1) Indien 'n wissel aanvanklik verhandelbaar is, bly dit verhandelbaar totdat—

(a) 'n beperkende endossement daarop aangebring word; of

(b) dit deur betaling of andersins afgelos word.

(2) Indien 'n vervalte wissel verhandel word, kan dit slegs verhandel word onderworpe aan enige gebrek in titel wat dit op die vervaldag daarvan raak, en kan niemand wat dit neem 'n beter titel verkry of gee nie as dié wat die persoon gehad het van wie hy dit geneem het.

(3) (a) 'n Wissel wat op aanvraag betaalbaar is, word geag vervalte te wees ooreenkomstig die bedoeling, en vir die doeleindes, van hierdie artikel wanneer dit uit die voorkant daarvan blyk dat dit al vir 'n onredelike lang tydperk in omloop was.

(b) Die vraag wat 'n onredelike lang tydperk vir die doeleindes van paragraaf (a) is, is 'n feitevraag.

(4) Iedere verhandeling van 'n wissel word, *prima facie*, geag plaas te gevind het vóór die wissel verval het, behalwe waar die datum van die toepaslike endossement 'n datum na die vervalte tyd van die wissel is.

(5) Indien 'n wissel wat nog nie verval het nie, gedishonoreer is, neem iedereen wat dit neem terwyl hy van die dishonorerende kennis dra, dit onderworpe aan enige gebrek in titel wat ten tyde van die dishonorerende daaraan gekleef het: Met dien verstande dat die bepalings van hierdie sub-artikel nie die regte van 'n reëlmatige houër raak nie.

Verhandeling van wissel aan party wat reeds uit hoofde daarvan aanspreeklik is.

35. Indien 'n wissel terugverhandel word aan die trekker, 'n vorige endossant of die akseptant, kan, behoudens die bepalings van hierdie Wet, sodanige trekker, endossant of akseptant die wissel weer uitgee en verder verhandel, maar is hy nie geregtig om betaling van die wissel af te dwing teenoor enige tussenkomende party teenoor wie hy voorheen aanspreeklik was nie.

Regte en bevoegdhede van die houër.

36. Die regte en bevoegdhede van die houër van 'n wissel is soos volg, naamlik—

(a) hy kan onder sy eie naam kragtens die wissel aanspreek; (b) indien hy 'n reëlmatige houër is, besit hy die wissel vry van enige gebrek in die titel van vorige partye en ook vry van bloot persoonlike verwerre wat vir vorige partye onderling beskikbaar is, en kan hy betaling afdwing teenoor alle partye wat kragtens die wissel aanspreeklik is;

(c) indien die titel gebrekkig is en—

(i) hy die wissel aan 'n reëlmatige houër verhandel, verkry dié houër 'n geldige en volwaardige titel op die wissel; of

(ii) hy betaling van die wissel in die gewone loop van sake ontvang, verkry die persoon wat sodanige betaling gedoen het, 'n geldige aflossing van die wissel.

ALGEMENE PLIGTE VAN DIE HOUER.

Wanneer aanbieding vir akseptasie nodig is, en vertraging by sodanige aanbieding.

37. (1) Indien 'n wissel na sig betaalbaar is, is aanbieding vir akseptasie nodig ten einde die vervalte tyd van dié wissel vas te stel.

(2) Indien in 'n wissel uitdruklik bepaal word dat dit vir akseptasie aangebied moet word, of indien 'n wissel só getrek is dat dit elders as by die woon- of sakeplek van die betrokke betaalbaar is, moet dit vir akseptasie aangebied word voordat dit vir betaling aangebied kan word.

(3) In geen ander geval is aanbieding vir akseptasie nodig ten einde 'n party by die wissel aanspreeklik te maak nie.

(4) Indien die houër van 'n wissel wat só getrek is dat dit elders as by die woon- of sakeplek van die betrokke betaalbaar is, nie, met die uitoefening van redelike ywer, die tyd het nie om die wissel vir akseptasie aan te bied voordat dit vir betaling aangebied word op die dag waarop dit verval, word die vertraging verontskuldig wat veroorsaak word deur die wissel vir akseptasie aan te bied voordat dit vir betaling aangebied word, en bevry sodanige vertraging nie die trekker en endossante nie.

(3) If a restrictive indorsement authorizes further transfer, all subsequent indorseees take the bill with the same rights, and subject to the same liabilities, as the first indorsee under the restrictive indorsement.

33. If a bill purports to be indorsed conditionally, the condition may be disregarded by the payer, and payment to the indorsee is valid, whether the condition has been fulfilled or not. Conditional indorsement.

34. (1) If a bill is negotiable in its origin it continues to be negotiable until it has been— Continuance of negotiability, and negotiation of overdue or dishonoured bill.

- (a) restrictively indorsed; or
(b) discharged by payment or otherwise.

(2) If an overdue bill is negotiated, it can only be negotiated subject to any defect of title affecting it at its maturity, and no person who takes it can acquire or give a better title than that which the person from whom he took it had.

- (3) (a) A bill payable on demand is deemed to be overdue within the meaning, and for the purposes, of this section when it appears on the face of it to have been in circulation for an unreasonable length of time.
(b) The question what an unreasonable length of time for the purpose of paragraph (a) is, is a question of fact.

(4) Every negotiation of a bill is *prima facie* deemed to have been effected before the bill was overdue, except where the date of the relevant indorsement is a date after the maturity of the bill.

(5) If a bill which is not overdue has been dishonoured, any person who takes it with notice of the dishonour takes it subject to any defect of title attaching thereto at the time of dishonour: Provided that nothing in this sub-section contained shall affect the rights of a holder in due course.

35. If a bill is negotiated back to the drawer, a prior indorser or the acceptor, such drawer, indorser or acceptor may, subject to the provisions of this Act, re-issue and further negotiate the bill, but he is not entitled to enforce payment of the bill against any intervening party to whom he was previously liable. Negotiation of bill to party already liable thereon.

36. The rights and powers of the holder of a bill are as follows, namely— Rights and powers of the holder.

- (a) he may sue on the bill in his own name;
(b) if he is a holder in due course, he holds the bill free from any defect in the title of prior parties, as well as from mere personal defences available to prior parties among themselves, and may enforce payment against all parties liable on the bill;
(c) if the title is defective and—
(i) he negotiates the bill to a holder in due course, that holder obtains a good and complete title to the bill; or
(ii) he obtains payment of the bill in due course the person who made such payment gets a valid discharge of the bill.

GENERAL DUTIES OF THE HOLDER.

37. (1) If a bill is payable after sight, presentment for acceptance is necessary in order to fix the maturity of such bill. When presentment for acceptance is necessary, and delay in such presentment.

(2) If a bill expressly stipulates that it shall be presented for acceptance, or if a bill is drawn payable elsewhere than at the place of residence or business of the drawee, it must be presented for acceptance before it can be presented for payment.

(3) In no other case is presentment for acceptance necessary in order to render liable any party to the bill.

(4) If the holder of a bill, drawn payable elsewhere than at the place of residence or business of the drawee, has no time, with the exercise of reasonable diligence, to present the bill for acceptance before presenting it for payment on the day that it falls due, the delay, caused by presenting the bill for acceptance before presenting it for payment, is excused and does not discharge the drawer and indorsers.

Tydstip vir aanbieding vir akseptasie van wissel, betaalbaar na sig.

38. (1) (a) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien 'n wissel wat na sig betaalbaar is, verhandel word, moet die houer dit binne 'n redelike tydperk ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (2), òf vir akseptasie aanbied òf verhandel.

(b) Indien die houer dit nie doen nie, word die trekker en al die endossante vóór dié houer bevry.

(2) Wanneer bepaal word wat 'n redelike tydperk vir die doeleindes van paragraaf (a) van sub-artikel (1) is, moet gelet word op die aard van die wissel, die handelsgebruik ten opsigte van soortgelyke wissels, en die feite van die besondere geval.

Reëls betreffende aanbieding vir akseptasie, en verontskuldigingsgronde vir nie-aanbieding.

39. (1) 'n Wissel word behoorlik vir akseptasie aangebied indien dit ooreenkomstig die volgende reëls aangebied word, naamlik—

(a) die aanbieding moet deur of namens die houer op 'n redelike tydstip op 'n sakedag en wel voor die wissel verval, geskied aan die betrokke of iemand wat gemagtig is om namens hom te aksepteer of akseptasie te weier;

(b) indien die wissel gerig is aan twee of meer betrokkenes wat nie vennote is nie, moet aanbieding aan hulle almal geskied, tensy een volmag besit om namens almal te aksepteer, in watter geval aanbieding slegs aan hom hoef te geskied;

(c) indien die betrokke oorlede is, kan aanbieding aan sy eksekuteur geskied;

(d) indien die betrokke insolvent is, kan aanbieding aan hom of sy kurator geskied;

(e) 'n aanbieding oor die pos is voldoende indien dit in die gewone loop van sake geskied.

(2) Aanbieding ooreenkomstig die bepalings van sub-artikel (1) is nie nodig nie, en 'n wissel kan behandel word asof dit deur nie-akseptasie gedishonoreer is—

(a) indien die betrokke oorlede of insolvent is, of 'n denkbeeldige persoon is of iemand is wat nie bevoegdheid besit om deur middel van 'n wissel kontrakte aan te gaan nie;

(b) indien, na die uitoefening van redelike ywer, sodanige aanbieding nie kan geskied nie; of

(c) indien, wanneer onreëlmatige aanbieding geskied, akseptasie op 'n ander grond geweier word.

(3) Die feit dat die houer rede het om te dink dat die wissel by aanbieding gedishonoreer sal word, maak aanbieding nie onnodig nie.

Versuim om binne gebruikelike tydperk te aksepteer.

40. (a) Indien 'n wissel behoorlik vir akseptasie aangebied word en nie binne die gebruikelike tydperk geaksepteer word nie, moet die persoon wat dit aanbied dit behandel asof dit deur nie-akseptasie gedishonoreer is.

(b) Indien sodanige persoon dit nie doen nie, verloor die houer sy verhaalreg op die trekker en endossante.

Wanneer wissel deur nie-akseptasie gedishonoreer word, en die gevolge daarvan.

41. (1) 'n Wissel word deur nie-akseptasie gedishonoreer indien—

(a) dit behoorlik vir akseptasie aangebied word en 'n akseptasie soos deur hierdie Wet voorgeskryf word, geweier word of nie verkry kan word nie; of

(b) aanbieding vir akseptasie nie nodig is en die wissel nie geaksepteer word nie.

(2) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien 'n wissel deur nie-akseptasie gedishonoreer word, verkry die houer onmiddellik 'n verhaalreg op die trekker en endossante, en is geen aanbieding vir betaling nodig nie.

Pligte betreffende en gevolge van beperkte akseptasie.

42. (1) Die houer van 'n wissel kan weier om 'n beperkte akseptasie te aanvaar, en indien hy nie 'n akseptasie sonder beperking verkry nie, kan hy die wissel behandel asof dit deur nie-akseptasie gedishonoreer is.

(2) Indien 'n beperkte akseptasie aanvaar word en die trekker of 'n endossant nie die houer uitdruklik of stilswyend gemagtig het om 'n beperkte akseptasie te aanvaar nie, of nie agterna daarmee instem nie, is die trekker of sodanige endossant bevry van sy aanspreeklikheid kragtens die wissel: Met dien verstande dat die bepalings van hierdie sub-artikel nie van toepassing is nie op 'n gedeeltelike akseptasie waarvan behoorlik kennis gegee is.

(3) Indien die trekker of 'n endossant van 'n wissel kennis van 'n beperkte akseptasie ontvang en nie binne 'n redelike tyd sy afkeuring aan die houer te kenne gee nie, word hy geag daarmee in te gestem het.

38. (1) (a) Subject to the provisions of this Act, if a bill payable after sight is negotiated, the holder must either present it for acceptance or negotiate it within a reasonable time within the meaning of sub-section (2).
 (b) If the holder does not do so, the drawer and all indorsers prior to that holder are discharged.
- (2) In determining what is a reasonable time for the purposes of paragraph (a) of sub-section (1), regard shall be had to the nature of the bill, the usage of trade with respect to similar bills, and the facts of the particular case.
39. (1) A bill is duly presented for acceptance if it is presented in accordance with the following rules, namely—
- (a) the presentment must be made by or on behalf of the holder at a reasonable hour on a business day, and before the bill is overdue, to the drawee, or to a person authorized to accept or refuse acceptance on his behalf;
- (b) if a bill is addressed to two or more drawees, who are not partners, presentment must be made to them all, unless one has authority to accept for all, in which case presentment may be made to him only;
- (c) if the drawee is dead, presentment may be made to his executor;
- (d) if the drawee is insolvent, presentment may be made to him or his trustee;
- (e) a presentment by post, if in due course, is sufficient.
- (2) Presentment in accordance with the provisions of sub-section (1) is excused, and a bill may be treated as dishonoured by non-acceptance—
- (a) if the drawee is dead or insolvent, or is a fictitious person or a person not having capacity to contract by bill;
- (b) if, after the exercise of reasonable diligence, such presentment cannot be effected; or
- (c) if, when irregular presentment is made, acceptance is refused on some other ground.
- (3) The fact that the holder has reason to believe that the bill, on presentment, will be dishonoured, does not excuse presentment.
40. (a) If a bill is duly presented for acceptance and it is not accepted within the customary time, the person presenting it must treat it as dishonoured by non-acceptance.
 (b) If such person does not do so, the holder shall lose his right of recourse against the drawer and indorsers.
41. (1) A bill is dishonoured by non-acceptance if—
- (a) it is duly presented for acceptance, and such an acceptance as is prescribed by this Act is refused or cannot be obtained; or
- (b) presentment for acceptance is excused and the bill is not accepted.
- (2) Subject to the provisions of this Act, if a bill is dishonoured by non-acceptance, a right of recourse against the drawer and indorsers immediately accrues to the holder, and no presentment for payment is necessary.
42. (1) The holder of a bill may refuse to take a qualified acceptance, and, if he does not obtain an unqualified acceptance, may treat the bill as dishonoured by non-acceptance.
 (2) If a qualified acceptance is taken and the drawer or an indorser has not expressly or impliedly authorized the holder to take a qualified acceptance, or does not subsequently assent thereto, the drawer or such indorser is discharged from his liability on the bill: Provided that the provisions of this sub-section do not apply to a partial acceptance whereof due notice has been given.
 (3) If the drawer or an indorser of a bill receives notice of a qualified acceptance, and does not within a reasonable time express his dissent to the holder, he shall be deemed to have assented thereto.

Time for presenting for acceptance bill payable after sight.

Rules as to presentment for acceptance, and excuses for non-presentment.

Failure to accept within customary time.

When bill is dishonoured by non-acceptance, and consequences thereof.

Duties as to and consequences of qualified acceptance.

Reëls
betreffende
aanbieding vir
betaling.

43. (1) (a) Behoudens die bepalinge van hierdie Wet, moet 'n wissel behoorlik vir betaling aangebied word ooreenkomstig die bepalinge van sub-artikel (2).
(b) Indien dit nie aldus aangebied word nie, word die trekker en endossante bevry.
- (2) 'n Wissel word behoorlik vir betaling aangebied indien dit ooreenkomstig die volgende reëls aangebied word, naamlik—
(a) indien die wissel nie op aanvraag betaalbaar is nie, moet aanbidding op die vervaldag daarvan geskied;
(b) indien die wissel op aanvraag betaalbaar is, moet, behoudens die bepalinge van hierdie Wet, aanbidding geskied binne 'n redelike tydperk, ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (3), ná uitgifte daarvan, ten einde die trekker aanspreeklik te maak, en binne so 'n redelike tydperk ná endossering daarvan, ten einde die endossant aanspreeklik te maak;
(c) aanbidding moet, behoudens die bepalinge van sub-artikel (5), geskied deur die houer of iemand wat gemagtig is om namens hom betaling te ontvang, en wel op 'n redelike tydstip op 'n sakedag by die behoorlike plek ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (4), en dit of aan die persoon wat in die wissel as betaler aangedui word, of aan iemand wat gemagtig is om namens hom te betaal of betaling te weier, indien met die uitoefening van redelike ywer so iemand daar gevind kan word;
(d) indien die wissel getrek is op, of geaksepteer is deur twee of meer persone wat nie vennote is nie, en geen plek van betaling vermeld word nie, moet aanbidding aan hulle almal geskied;
(e) indien die betrokke of akseptant van die wissel oordele is en geen plek van betaling vermeld word nie, moet aanbidding aan sy eksekuteur geskied, indien daar een is en hy met die uitoefening van redelike sorg gevind kan word.
- (3) Wanneer bepaal word wat 'n redelike tydperk vir die doeleindes van paragraaf (b) van sub-artikel (2) is, moet gelet word op die aard van die wissel, die handelsgebruik ten opsigte van soortgelyke wissels, en die feite van die besondere geval.
- (4) 'n Wissel word by die behoorlike plek aangebied indien—
(a) wanneer 'n plek van betaling in die wissel vermeld word, die wissel dáár aangebied word;
(b) wanneer geen plek van betaling vermeld word nie maar die adres van die betrokke of akseptant in die wissel aangegee word, die wissel dáár aangebied word;
(c) wanneer geen plek van betaling vermeld en geen adres aangegee word nie, die wissel aangebied word by die betrokke of akseptant se sakeplek, indien dit bekend is, en indien nie, by sy gewone verblyfplek, indien dit bekend is;
(d) in enige ander geval, die wissel aangebied word waar ook al die betrokke of akseptant gevind kan word, of dit aangebied word by die plek waar, sover bekend, hy die laaste sake gedoen of gewoon het.
- (5) 'n Aanbidding oor die pos is voldoende indien dit in die gewone loop van sake geskied.

Wanneer
aanbidding vir
betaling
uitgestel of
agterweë
gelaat kan
word.

44. (1) Vertraging by aanbidding vir betaling word verontskuldig indien die vertraging veroorsaak word deur omstandighede wat buite die beheer van die houer is en nie aan sy versuim, wangedrag of nalatigheid toe te skryf is nie: Met dien verstande dat indien die oorsaak van die vertraging ophou om werksaam te wees, aanbidding met redelike ywer moet geskied.
- (2) Vrystelling van aanbidding vir betaling word verleen—
(a) indien, ná die uitoefening van redelike ywer, aanbidding, soos deur hierdie Wet vereis word, nie kan geskied nie;
(b) indien die betrokke 'n denkbeeldige persoon is;
(c) wat die trekker betref, indien die betrokke of die akseptant nie gebonde is nie, wat homself en die trekker betref, om die wissel te aksepteer of te betaal, en die trekker geen rede het om te dink dat die wissel betaal sal word indien dit aangebied word nie;
(d) wat betref 'n endossant, indien die wissel ter akkommodasie van dié endossant geaksepteer of getrek is en hy geen rede het om te verwag dat die wissel betaal sal word indien dit aangebied word nie;
(e) deur uitdruklike of stilswyende afstand van aanbidding;
(f) indien die betrokke of akseptant insolvent is.
- (3) Behoudens die bepalinge van sub-artikel (2) verleen die feit dat die houer rede het om te dink dat die wissel by aanbidding gedishonoreer sal word, nie vrystelling van die noodsaaklikheid van aanbidding nie.

43. (1) (a) Subject to the provisions of this Act, a bill must be duly presented for payment in accordance with the provisions of sub-section (2). Rules as to presentment for payment.

(b) If it is not so presented, the drawer and indorsers shall be discharged.

(2) A bill is duly presented for payment if it is presented in accordance with the following rules, namely—

- (a) if the bill is not payable on demand, presentment must be made on the day it falls due;
- (b) if the bill is payable on demand, presentment must, subject to the provisions of this Act, be made within a reasonable time, within the meaning of sub-section (3), after its issue, in order to render the drawer liable, and within such a reasonable time after its endorsement, in order to render the indorser liable;
- (c) presentment must, subject to the provisions of sub-section (5), be made by the holder, or by some person authorized to receive payment on his behalf, at a reasonable hour on a business day, at the proper place within the meaning of sub-section (4), either to the person designated by the bill as payer, or to some person authorized to pay or refuse payment on his behalf, if with the exercise of reasonable diligence such person can be found there;
- (d) if the bill is drawn upon, or accepted by two or more persons who are not partners, and no place of payment is specified, presentment must be made to them all;
- (e) if the drawee or acceptor of the bill is dead and no place of payment is specified, presentment must be made to his executor, if there is one and, with the exercise of reasonable diligence, he can be found.

(3) In determining what is a reasonable time for the purposes of paragraph (b) of sub-section (2), regard shall be had to the nature of the bill, the usage of trade with respect to similar bills, and the facts of the particular case.

(4) A bill is presented at the proper place if—

- (a) when a place of payment is specified in the bill, the bill is presented there;
- (b) when no place of payment is specified, but the address of the drawee or acceptor is given in the bill, the bill is presented there;
- (c) when no place of payment is specified, and no address is given, the bill is presented at the drawee's or acceptor's place of business, if known, and if not, at his ordinary place of residence, if known;
- (d) in any other case, the bill is presented wherever the drawee or acceptor can be found, or it is presented at his last known place of business or residence.

(5) A presentment by post, if in due course, is sufficient.

44. (1) Delay in making presentment for payment is excused if the delay is caused by circumstances beyond the control of the holder and not imputable to his default, misconduct or negligence: Provided that if the cause of delay ceases to operate, presentment must be made with reasonable diligence. When presentment for payment may be delayed or dispensed with.

(2) Presentment for payment is dispensed with—

- (a) if after the exercise of reasonable diligence, presentment as required by this Act cannot be effected;
- (b) if the drawee is a fictitious person;
- (c) as regards the drawer, if the drawee or acceptor is not bound, as between himself and the drawer, to accept or pay the bill, and the drawer has no reason to believe that the bill would be paid if presented;
- (d) as regards an indorser, if the bill was accepted or made for the accommodation of that indorser, and he has no reason to expect that the bill will be paid if presented;
- (e) by express or implied waiver of presentment;
- (f) if the drawee or acceptor is insolvent.

(3) Subject to the provisions of sub-section (2), the fact that the holder has reason to believe that the bill will on presentment be dishonoured, does not dispense with the necessity for presentment.

Wanneer wissel deur nie-betaling gedishonoreer word, en gevolge daarvan.

45. (1) 'n Wissel word deur nie-betaling gedishonoreer—
- (a) indien dit behoorlik vir betaling aangebied word en betaling geweier word of nie verkry kan word nie; of
 - (b) indien aanbieding nie nodig is nie en die wissel verval het en nie betaal is nie.
- (2) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien 'n wissel deur nie-betaling gedishonoreer word, verkry die houer onmiddellik 'n verhaalreg op die trekker en endossante.

Kennisgewing van dishonorerings en gevolge van versuim om sodanige kennis te gee.

46. Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien 'n wissel deur nie-akseptasie of nie-betaling gedishonoreer is, moet kennis van dishonorerings aan die trekker en iedere endossant gegee word, en enige trekker of endossant aan wie sodanige kennis nie gegee word nie, word bevry: Met dien verstande dat—
- (a) indien 'n wissel deur nie-akseptasie gedishonoreer word en kennis van dishonorerings nie gegee word nie, die regte van 'n reëlmatige houer wat ná die versuim so 'n houer geword het, nie deur die versuim benadeel word nie;
 - (b) indien 'n wissel deur nie-akseptasie gedishonoreer word en behoorlike kennis van dishonorerings gegee word, dit nie nodig is om kennis van 'n daaropvolgende dishonorerings deur nie-betaling te gee nie, tensy die wissel intussen geaksepteer is.

Reëls betreffende kennisgewing van dishonorerings.

47. (1) Ten einde geldig en van krag te wees moet kennisgewing van dishonorerings geskied ooreenkomstig die volgende reëls, naamlik—

- (a) kennis moet gegee word deur of namens die houer of deur of namens 'n endossant wat, ten tyde van die kennisgewing, self kragtens die wissel aanspreeklik is;
- (b) kennis kan deur 'n agent gegee word, en wel of onder sy eie naam of onder die naam van 'n party wat geregtig is om kennis te gee, hetsy daardie party sy prinsipaal is of nie;
- (c) kennis kan skriftelik of deur persoonlike mededeling gegee word, en dit kan gegee word in enige woorde waardeur op voldoende wyse die wissel aangedui word en te kenne gegee word dat die wissel deur nie-akseptasie of nie-betaling gedishonoreer is;
- (d) die terugsending van 'n gedishonoreerde wissel aan die trekker of 'n endossant word, wat vormvereiste betref, geag 'n voldoende kennisgewing van dishonorerings te wees;
- (e) 'n skriftelike kennisgewing hoef nie onderteken te wees nie, en 'n onvoldoende skriftelike kennisgewing kan deur mondelinge mededeling aangevul en geldig gemaak word;
- (f) indien kennis van dishonorerings aan iemand gegee moet word, kan dit gegee word of aan homself of aan iemand wat gemagtig is om sodanige kennisgewing namens hom te ontvang;
- (g) indien die trekker of 'n endossant oorlede is en die party wat kennis gee daarvan weet, moet kennis aan die eksekuteur gegee word, indien daar een is en hy met die uitoefening van redelike ywer gevind kan word;
- (h) indien die trekker of 'n endossant insolvent is, kan kennis of aan homself of aan sy kurator gegee word;
- (i) indien daar twee of meer trekkers of endossante is wat nie vennote is nie, moet kennis aan iedereen gegee word, tensy een van hulle volmag besit om sodanige kennisgewing namens een of meer van die ander te ontvang, in watter geval kennisgewing aan die een wat sodanige volmag besit, geag word kennisgewing aan bedoelde ander persoon of persone te wees;
- (j) kennis kan gegee word sodra die wissel gedishonoreer is, en moet gegee word binne 'n redelike tydperk ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (5);
- (k) indien 'n wissel in die hande van 'n agent is wanneer dit gedishonoreer word, kan hy kennis gee of aan die partye wat kragtens die wissel aanspreeklik is of aan sy prinsipaal, en indien hy aan sy prinsipaal kennis gee, moet hy dit binne dieselfde tydperk doen wat toegelaat sou gewees het indien hy die houer was.

(2) Indien kennis deur of namens die houer gegee word, geld dit ook tot voordeel van alle daaropvolgende houters en alle vorige endossante wat 'n verhaalreg op die party het aan wie dit gegee word.

(3) Indien kennis gegee word deur of namens 'n endossant wat uit hoofde van die bepalings van sub-artikel (1) geregtig is om kennis te gee, geld dit ook tot voordeel van die houer en alle endossante ná die party aan wie kennis gegee word.

45. (1) A bill is dishonoured by non-payment—

- (a) if it is duly presented for payment and payment is refused or cannot be obtained; or
- (b) if presentment is excused and the bill is overdue and unpaid.

When bill is dishonoured by non-payment, and consequences thereof.

(2) Subject to the provisions of this Act, if a bill is dishonoured by non-payment, a right of recourse against the drawer and indorsers immediately accrues to the holder.

46. Subject to the provisions of this Act, if a bill has been dishonoured by non-acceptance or by non-payment, notice of dishonour must be given to the drawer and each indorser, and any drawer or indorser to whom such notice is not given is discharged: Provided that—

Notice of dishonour and effect of failure to give such notice.

- (a) if a bill is dishonoured by non-acceptance, and notice of dishonour is not given, the rights of a holder in due course who became such a holder subsequent to the omission, shall not be prejudiced by the omission;
- (b) if a bill is dishonoured by non-acceptance, and due notice of dishonour is given, it shall not be necessary to give notice of a subsequent dishonour by non-payment, unless the bill was accepted in the meantime.

47. (1) Notice of dishonour, in order to be valid and effectual, must be given in accordance with the following rules, namely—

Rules as to notice of dishonour.

- (a) the notice must be given by or on behalf of the holder, or by or on behalf of an indorser who, at the time of giving it, is himself liable on the bill;
- (b) the notice may be given by an agent, either in his own name or in the name of any party entitled to give notice, whether that party is his principal or not;
- (c) the notice may be given in writing, or by personal communication, and may be given in any terms which sufficiently identify the bill and intimate that the bill has been dishonoured by non-acceptance or non-payment;
- (d) the return of a dishonoured bill to the drawer or an indorser is, in point of form, deemed to be a sufficient notice of dishonour;
- (e) a written notice need not be signed, and an insufficient written notice may be supplemented and validated by verbal communication;
- (f) if notice of dishonour is required to be given to any person, it may be given either to such person himself or to a person authorized to receive such notice on his behalf;
- (g) if the drawer or an indorser is dead, and the party giving notice knows it, the notice must be given to the executor, if there is one and, with the exercise of reasonable diligence, he can be found;
- (h) if the drawer or an indorser is insolvent, notice may be given either to himself, or to his trustee;
- (i) if there are two or more drawers or indorsers who are not partners, notice must be given to each of them, unless one of them has authority to receive such notice for one or more of the others, in which case notice to the one having such authority shall be deemed to be notice to such other person or persons;
- (j) the notice may be given as soon as the bill is dishonoured, and must be given within a reasonable time within the meaning of sub-section (5);
- (k) if a bill, when dishonoured, is in the hands of an agent, he may give notice either to the parties liable on the bill or to his principal, and if he gives notice to his principal, he must do so within the same period of time that would have been allowed if he were the holder.

(2) If the notice is given by or on behalf of the holder, it enures for the benefit of all subsequent holders and all prior indorsers who have a right of recourse against the party to whom it is given.

(3) If notice is given by or on behalf of an indorser entitled to give notice by virtue of the provisions of sub-section (1), it enures for the benefit of the holder and all indorsers subsequent to the party to whom notice is given.

(4) 'n Onjuiste beskrywing van die wissel in die kennisgewing maak die kennisgewing nie ongeldig nie, tensy die party aan wie kennis gegee word, inderdaad daardeur mislei word.

(5) By ontstentenis van besondere omstandighede word dit geag dat kennis nie binne 'n redelike tydperk vir die doeleindes van paragraaf (j) van sub-artikel (1) gegee is nie tensy kennis gegee of die kennisgewing gepos word op die eerste sakedag na die dag waarop die wissel gedishonoreer is.

(6) By ontvangs van kennisgewing beoog in paragraaf (k) van sub-artikel (1) het 'n prinsipaal dieselfde tydperk tot sy beskikking om kennis te gee wat hy sou gehad het indien die agent 'n onafhanklike houer was.

(7) Indien 'n wisselparty behoorlike kennisgewing van dishonorerings ontvang, het hy ná ontvangs van sodanige kennisgewing dieselfde tydperk tot sy beskikking om kennis aan voorafgaande partye te gee wat die houer na dishonorerings het.

(8) Indien 'n kennisgewing van dishonorerings behoorlik geadresseer en gepos word, word die afsender geag behoorlike kennis van dishonorerings te gegee het, ondanks die feit dat dit in die pos verlore gegaan het.

Wanneer kennisgewing van dishonorerings uitgestel of agterweë gelaat kan word.

48. (1) Vertraging by kennisgewing van dishonorerings word verontskuldig indien die vertraging veroorsaak word deur omstandighede wat buite die beheer is van die party wat kennis gee, en wat nie aan sy versuim, wangedrag of nalatigheid toe te skryf is nie: Met dien verstande dat indien die oorsaak van die vertraging ophou om werksaam te wees, kennis met redelike ywer gegee moet word.

(2) Vrystelling van kennisgewing van dishonorerings word verleen—

(a) indien, ná die uitoefening van redelike ywer, kennisgewing, soos deur hierdie Wet vereis word, nie kan geskied aan die trekker of endossant ten opsigte van wie verlang word dat hy aanspreeklik gehou moet word, of hom nie bereik nie;

(b) deur uitdruklike of stilswyende afstand, òf voordat die tydperk vir kennisgewing aangebreek het, òf ná versuim om behoorlike kennis te gee;

(c) wat betref die trekker in die volgende gevalle, naamlik—

(i) waar trekker en betrokke dieselfde persoon is;

(ii) waar die betrokke 'n denkbeeldige persoon is of iemand is wat nie handelingsbevoegdheid besit nie;

(iii) waar die trekker die persoon is aan wie die wissel vir betaling aangebied word;

(iv) waar die betrokke of die akseptant nie gebonde is nie, wat homself en die trekker betref, om die wissel te aksepteer of te betaal;

(v) waar die trekker betaling afgelas het;

(d) wat betref 'n endossant in die volgende gevalle, naamlik—

(i) waar die betrokke 'n denkbeeldige persoon is of iemand is wat nie handelingsbevoegdheid besit nie, en sodanige endossant daarvan bewus was toe hy die wissel geëndosseer het;

(ii) waar sodanige endossant die persoon is aan wie die wissel vir betaling aangebied word;

(iii) waar die wissel ter akkommodasie van sodanige endossant geaksepteer of getrek is.

Protestering van wissel, en gevolg van versuim om te protesteer.

49. (1) (a) Indien 'n wissel deur nie-akseptasie gedishonoreer is, moet dit behoorlik weens nie-akseptasie geprotesteer word, en indien 'n wissel wat nie voorheen deur nie-akseptasie gedishonoreer is nie, deur nie-betaling gedishonoreer word, moet dit behoorlik weens nie-betaling geprotesteer word: Met dien verstande dat indien 'n wissel wat só getrek is dat dit betaalbaar is by die sake- of woonplek van iemand anders as die betrokke, deur nie-akseptasie gedishonoreer is, dit weens nie-betaling geprotesteer moet word, en geen verdere aanbieding vir betaling of eis aan die betrokke nodig is nie.

(4) A misdescription of the bill in the notice shall not vitiate the notice, unless the party to whom the notice is given is, in fact, misled thereby.

(5) In the absence of special circumstances, it is deemed that notice is not given within a reasonable time for the purposes of paragraph (j) of sub-section (1), unless notice is given or the notice is posted on the business day next after the day on which the bill is dishonoured.

(6) A principal upon receipt of notice contemplated in paragraph (k) of sub-section (1) has himself the same period of time for giving notice that he would have had if the agent had been an independent holder.

(7) If a party to a bill receives due notice of dishonour, he has, after the receipt of such notice, the same period of time for giving notice to antecedent parties that the holder has after dishonour.

(8) If a notice of dishonour is duly addressed and posted, the sender is deemed to have given due notice of dishonour notwithstanding any miscarriage by the Post Office.

48. (1) Delay in giving notice of dishonour is excused if the delay is caused by circumstances beyond the control of the party giving notice and not imputable to his default, misconduct, or negligence: Provided that if the cause of delay ceases to operate, the notice must be given with reasonable diligence.

When notice of dishonour may be delayed or dispensed with.

(2) Notice of dishonour is dispensed with—

- (a) if after the exercise of reasonable diligence, notice as required by this Act cannot be given to or does not reach the drawer or indorser sought to be held liable;
- (b) by express or implied waiver, either before the time of giving notice has arrived, or after omission to give due notice;
- (c) as regards the drawer in the following cases, namely—
 - (i) where drawer and drawee are the same person;
 - (ii) where the drawee is a fictitious person or a person not having capacity to contract;
 - (iii) where the drawer is the person to whom the bill is presented for payment;
 - (iv) where the drawee or acceptor is not bound, as between himself and the drawer, to accept or pay the bill;
 - (v) where the drawer has countermanded payment;
- (d) as regards an indorser in the following cases, namely—
 - (i) where the drawee is a fictitious person or a person not having capacity to contract, and such indorser was aware thereof at the time he indorsed the bill;
 - (ii) where such indorser is the person to whom the bill is presented for payment;
 - (iii) where the bill was accepted or made for the accommodation of such indorser.

49. (1) (a) If a bill has been dishonoured by non-acceptance, it must be duly protested for non-acceptance, and if a bill which has not been previously dishonoured by non-acceptance, is dishonoured by non-payment, it must be duly protested for non-payment: Provided that if a bill drawn payable at the place of business or residence of some person other than the drawee, has been dishonoured by non-acceptance it must be protested for non-payment, and no further presentment for payment to, or demand on, the drawee is necessary.

Protest of bill, and consequences of failure to protest.

- (b) Indien 'n wissel wat aldus gedishonoreer is, nie aldus geprotesteer word nie, word die trekker en endossante bevry.
- (c) Indien 'n wissel geaksepteer word wat 'n gedeelte daarvan betref, moet dit geprotesteer word wat die balans betref.
- (2) 'n Wissel wat weens nie-akseptasie geprotesteer is, kan daarna weens nie-betaling geprotesteer word.
- (3) (a) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, indien dit die voorneme is om 'n wissel te protesteer, moet dit geprotesteer word nie later nie as op die eerste sakedag na die dag waarop dit gedishonoreer is.
- (b) Indien dit die voorneme is om 'n wissel ingevolge paragraaf (a) van die voorbehoudsbepaling by subartikel (5) te protesteer, moet dit geprotesteer word op die dag waarop dit weer ontvang word, indien dit gedurende kantoorure ontvang word, of nie later nie as op die eersvolgende sakedag, indien dit nie gedurende kantoorure ontvang word nie.
- (4) Indien die akseptant van 'n wissel insolvent raak of betaling opskort voordat die wissel verval, kan die houër dit laat protesteer vir beter sekuriteit wat betref die trekker en endossante.
- (5) 'n Wissel moet geprotesteer word op die plek waar dit gedishonoreer is: Met dien verstande dat—
- (a) indien 'n wissel oor die pos aangebied en gedishonoreer oor die pos teruggestuur word, dit geprotesteer kan word op die plek waarheen dit teruggestuur is;
- (b) 'n wissel wat geprotesteer word soos beoog in die voorbehoudsbepaling by paragraaf (a) van subartikel (1), geprotesteer moet word op die plek waar dit betaalbaar gestel is.
- (6) 'n Protes moet 'n afskrif van die wissel bevat en onderteken wees deur die notaris wat dit opstel, en moet vermeld—
- (a) op wie se versoek die wissel geprotesteer word;
- (b) die plek en datum van die protes, en die oorsaak of rede vir die protesterings van die wissel;
- (c) die eis wat gestel is en die verstrekte antwoord (indien daar een is), of dat die betrokke of akseptant nie gevind kon word nie, indien dit die geval is.
- (7) Indien 'n wissel verlore raak of vernietig word of wederregtelik weerhou word van die persoon wat geregtig is om dit te besit, kan die protes op 'n afskrif of skriftelike besonderhede daarvan opgestel word.
- (8) Protes word onnodig gemaak deur enige omstandigheid wat kennisgewing van dishonorerings onnodig sou maak.
- (9) Vertraging by protesterings word verontskuldig indien die vertraging veroorsaak word deur omstandighede wat buite die beheer van die houër is en nie aan sy versuim, wangedrag of nalatigheid toe te skryf is nie: Met dien verstande dat indien die oorsaak van die vertraging ophou om werkzaam te wees, die wissel met redelike ywer geprotesteer moet word, wanneer dit nodig is.

Pliete van houër teenoor akseptant wat betref aanbieding vir betaling, protesterings en kennisgewing van dishonorerings, en teenoor betaler by betaling van wissel.

50. (1) Indien 'n wissel sonder enige beperking geaksepteer word, is aanbieding vir betaling nie nodig ten einde die akseptant aanspreeklik te maak nie.

(2) Indien ingevolge die bepalings van 'n beperkte akseptasie aanbieding vir betaling vereis word, word die akseptant, by ontstentenis van 'n uitdruklike beding te dien effekte, nie bevry nie deur 'n versuim om die wissel vir betaling aan te bied op die dag waarop dit verval.

(3) Dit is nie nodig, ten einde die akseptant van 'n wissel aanspreeklik te maak, om sodanige wissel te protesteer of kennis van dishonorerings aan sodanige akseptant te gee nie.

(4) Wanneer die houër van 'n wissel dit vir betaling aanbied, moet hy dit toon aan die persoon van wie hy betaling eis, en wanneer 'n wissel betaal word, moet die houër dit onverwyld afgee aan die party wat dit betaal.

AANSPREEKLIKHEID VAN PARTYE.

Aanspreeklikheid van betrokke.

51. 'n Wissel het nie vanself die uitwerking nie van 'n oordrag van fondse wat in die hande van die betrokke is en vir die betaling daarvan beskikbaar is, en die betrokke van 'n wissel wat nie aksepteer soos deur hierdie Wet vereis word, is nie kragtens die stuk aanspreeklik nie.

Aanspreeklikheid van akseptant.

52. Deur 'n wissel te aksepteer—

- (a) onderneem die akseptant dat hy dit ooreenkomstig die strekking van sy akseptasie sal betaal;

- (b) If a bill so dishonoured is not so protested the drawer and indorsers are discharged.
- (c) If a bill has been accepted as to part, it must be so protested as to the balance.
- (2) A bill which has been protested for non-acceptance may be subsequently protested for non-payment.
- (3) (a) Subject to the provisions of this Act, if it is intended to protest a bill, it must be protested not later than on the business day next after the day on which it is dishonoured.
- (b) If it is intended to protest a bill in terms of paragraph (a) of the proviso to sub-section (5), it must be protested on the day of its return, if received during business hours, or not later than on the next business day, if not received during business hours.
- (4) If the acceptor of a bill becomes insolvent or suspends payment before the bill matures, the holder may cause it to be protested for better security against the drawer and indorsers.
- (5) A bill must be protested at the place where it is dishonoured: Provided that—
- (a) if a bill is presented by post and returned by post dishonoured, it may be protested at the place to which it is returned;
- (b) a bill protested as is contemplated in the proviso to paragraph (a) of sub-section (1) must be protested at the place where it is expressed to be payable.
- (6) A protest must contain a copy of the bill and be signed by the notary making it, and must specify—
- (a) the person at whose request the bill is protested;
- (b) the place and date of the protest, and the cause or reason for protesting the bill;
- (c) the demand made and the answer given (if any), or the fact that the drawee or acceptor could not be found, if such is the case.
- (7) If a bill is lost or destroyed or is wrongly withheld from the person entitled to hold it, the protest may be made on a copy or written particulars thereof.
- (8) Protest is dispensed with by any circumstance which would dispense with notice of dishonour.
- (9) Delay in protesting is excused if the delay is caused by circumstances beyond the control of the holder and not imputable to his default, misconduct, or negligence: Provided that if the cause of delay ceases to operate, the bill must be protested, when necessary, with reasonable diligence.

50. (1) If a bill is accepted generally, presentment for payment is not necessary in order to render the acceptor liable.

Duties of holder towards acceptor as regards presentment for payment, protest and notice of dishonour, and towards payer on payment of bill.

(2) If by the terms of a qualified acceptance, presentment for payment is required, the acceptor, in the absence of an express stipulation to that effect, is not discharged by an omission to present the bill for payment on the day that it matures.

(3) It is not necessary, in order to render the acceptor of a bill liable, to protest such bill or to give notice of dishonour to such acceptor.

(4) When a holder of a bill presents it for payment, he shall exhibit the bill to the person from whom he demands payment, and when a bill is paid, the holder shall forthwith deliver it up to the party paying it.

LIABILITIES OF PARTIES.

51. A bill, of itself, does not operate as an assignment of funds in the hands of the drawee and available for the payment thereof, and the drawee of a bill who does not accept as required by this Act, is not liable on the instrument.

Liability of drawee.

52. The acceptor of a bill, by accepting it—

Liability of acceptor.

- (a) engages that he will pay it according to the tenor of his acceptance;

(b) word die akseptant belet om teenoor 'n reëlmatige houër die volgende te ontken, naamlik—

- (i) die bestaan van die trekker, die egtheid van sy handtekening, en sy bevoegdheid en magtiging om die wissel te trek;
- (ii) in die geval van 'n wissel betaalbaar aan trekker se order, die bevoegdheid van die trekker destyds om te endosseer, maar nie die egtheid of geldigheid van sy endossement nie;
- (iii) in die geval van 'n wissel betaalbaar aan die order van 'n derde persoon, die bestaan van die nemer en sy bevoegdheid destyds om te endosseer, maar nie die egtheid of geldigheid van sy endossement nie.

Aanspreeklikheid van trekker en van endossant.

53. (1) Deur 'n wissel te trek—

- (a) waarborg die trekker dat, by behoorlike aanbieding, dit ooreenkomstig die strekking daarvan geaksepteer en betaal sal word, en onderneem hy dat indien dit gedishonoreer word, hy die houër, of 'n endossant wat verplig word om dit te betaal, sal vergoed, mits die vereiste stappe by dishonorerings behoorlik gedoen word;
- (b) word die trekker belet om teenoor 'n reëlmatige houër die bestaan van die nemer en sy bevoegdheid destyds om te endosseer, te ontken.

(2) Deur 'n wissel te endosseer—

- (a) waarborg die endossant dat, by behoorlike aanbieding, dit ooreenkomstig die strekking daarvan geaksepteer en betaal sal word, en onderneem hy dat indien dit gedishonoreer word, hy die houër, of 'n latere endossant wat verplig word om dit te betaal, sal vergoed, mits die vereiste stappe by dishonorerings behoorlik gedoen word;
- (b) word die endossant belet om teenoor 'n reëlmatige houër die egtheid en reëlmatigheid, in alle opsigte, van die trekker se handtekening en alle vorige endossemente te ontken;
- (c) word die endossant belet om teenoor sy onmiddellike of 'n latere geëndosseerde te ontken dat ten tyde van sy endossement die wissel 'n geldige en nog bestaande wissel was, en dat hy toe 'n geldige titel daarop gehad het.

Aanspreeklikheid van 'n derde wat wissel teken.

54. Indien iemand 'n wissel anders as trekker of akseptant teken, loop hy daardeur teenoor 'n reëlmatige houër die aanspreeklikheid van 'n endossant op.

Skadevergoeding verhaalbaar van partye by gedishonoreerde wissel.

55. (1) Behoudens die bepalings van sub-artikels (2) en (3), indien 'n wissel gedishonoreer word, kan die houër op enige party wat kragtens die wissel aanspreeklik is, kan die trekker, indien hy verplig is om die wissel te betaal, op die akseptant, en kan 'n endossant wat verplig is om die wissel te betaal, op die akseptant, die trekker of 'n vorige endossant, die volgende verhaal as skadevergoeding, wat geag word vooraf vasgestel te wees, naamlik—

- (i) die bedrag van die wissel;
- (ii) rente daarop vanaf die tydstop van aanbieding vir betaling, indien die wissel op aanvraag betaalbaar is, of vanaf die vervaltyd van die wissel in enige ander geval;
- (iii) die koste van notering, en indien protes nodig is en opgemaak is, die koste van die protes.

(2) In die geval van 'n wissel wat in die buiteland gedishonoreer is, kan die houër op die trekker of 'n endossant, en kan die trekker, indien hy verplig is om die wissel te betaal, en 'n endossant wat verplig is om die wissel te betaal, op 'n party wat teenoor hom aanspreeklik is, in plaas van die skadevergoeding voorgeskryf in sub-artikel (1), as skadevergoeding verhaal (wat geag word vooraf vasgestel te wees), die bedrag van die herwisseling en, behoudens die bepalings van sub-artikel (3), rente daarop tot op die tydstop van betaling.

(3) Indien rente ingevolge die bepalings van hierdie Wet as skadevergoeding verhaal kan word, kan, indien geregtigheid dit vereis, sodanige skadevergoeding in die geheel of ten dele weerhou word, en indien 'n wissel betaalbaar gestel is met rente teen 'n yermelde koers, teen dieselfde koers as die koers aldus yermeld, toegeken word of nie.

(b) is precluded from denying to a holder in due course—

- (i) the existence of the drawer, the genuineness of his signature, and his capacity and authority to draw the bill;
- (ii) in the case of a bill payable to drawer's order, the then capacity of the drawer to indorse, but not the genuineness or the validity of his indorsement;
- (iii) in the case of a bill payable to the order of a third person, the existence of the payee and his then capacity to indorse, but not the genuineness or the validity of his indorsement.

53. (1) The drawer of a bill by drawing it—

Liability of drawer and of indorser.

- (a) engages that, on due presentment, it shall be accepted and paid according to its tenor, and that if it is dishonoured he will compensate the holder, or an indorser who is compelled to pay it, provided the requisite proceedings on dishonour are duly taken;
- (b) is precluded from denying to a holder in due course the existence of the payee and his then capacity to indorse.

(2) The indorser of a bill by indorsing it—

- (a) engages that, on due presentment, it shall be accepted and paid according to its tenor, and that if it be dishonoured he will compensate the holder, or a subsequent indorser who is compelled to pay it, provided the requisite proceedings on dishonour are duly taken;
- (b) is precluded from denying to a holder in due course the genuineness and regularity in all respects of the drawer's signature and all previous indorsements;
- (c) is precluded from denying to his immediate or a subsequent indorsee that the bill was at the time of his indorsement a valid and subsisting bill, and that he had then a good title thereto.

54. If a person signs a bill otherwise than as drawer or acceptor, he thereby incurs the liabilities of an indorser to a holder in due course.

Liability of stranger signing a bill.

55. (1) Subject to the provisions of sub-sections (2) and (3), if a bill is dishonoured, the holder may recover from any party liable on the bill, and the drawer, if he has been compelled to pay the bill, may recover from the acceptor, and an indorser who has been compelled to pay the bill, may recover from the acceptor, the drawer or a prior indorser as damages, which shall be deemed to be liquidated—

Damages recoverable from parties to dishonoured bill.

- (i) the amount of the bill;
- (ii) interest thereon from the time of presentment for payment if the bill is payable on demand, or from the maturity of the bill in any other case;
- (iii) the expenses of noting, and if protest is necessary and has been extended, the expenses of the protest.

(2) In the case of a bill which has been dishonoured abroad, in lieu of the damages stipulated in sub-section (1), the holder may recover from the drawer or an indorser, and the drawer, if he has been compelled to pay the bill, and an indorser who has been compelled to pay the bill, may recover from any party liable to him, as damages, which shall be deemed to be liquidated, the amount of the re-exchange and, subject to the provisions of sub-section (3), interest thereon until the time of payment.

(3) If in terms of the provisions of this Act interest may be recovered as damages, such damages, if justice requires it, may be withheld wholly or in part, and if a bill is expressed to be payable with interest at a given rate, may or may not be awarded at the same rate as the rate so given.

Aanspreeklikheid van oordraggewer deur lewering.

56. (1) Indien die houer van 'n wissel wat aan toonder betaalbaar is, dié wissel deur lewering verhandel sonder om dit te endosseer, word hy 'n oordraggewer deur lewering genoem.

(2) 'n Oordraggewer deur lewering is nie uit hoofde van die betrokke stuk aanspreeklik nie.

(3) 'n Oordraggewer deur lewering wat 'n wissel verhandel, waarborg daardeur teenoor sy onmiddellike oordragnemer, indien laasgenoemde 'n houer vir waarde is, dat die wissel is wat dit heet te wees, dat hy die reg het om dit oor te dra, en dat, ten tyde van die oordrag, hy nie bewus is van enige omstandigheid wat dit waardeloos maak nie.

AFLOSSING VAN 'N WISSEL.

Aflossing deur reëlmatige betaling.

57. (1) 'n Wissel word deur reëlmatige betaling afgelos, of word na verhouding afgelos deur betaling, aangeteken by wyse van endossement op die wissel, van 'n deel van die bedrag waarvoor die wissel getrek is, indien sodanige betaling deur of namens die betrokke of akseptant geskied.

(2) Behoudens die bepalings van sub-artikels (3), (4) en (5), word 'n wissel nie afgelos indien dit deur die trekker of 'n endossant betaal word nie.

(3) Indien 'n wissel wat betaalbaar is aan 'n derde party of die order van laasgenoemde, deur die trekker betaal word, kan die trekker betaling daarvan teenoor die akseptant afdwing, maar kan hy nie die wissel weer uitgee nie.

(4) Indien 'n wissel deur 'n endossant betaal word, of indien 'n wissel wat aan die trekker se order betaalbaar is, deur die trekker betaal word, word die party wat betaal, herstel in sy vorige regte wat betref die akseptant en voorafgaande partye, en kan hy, indien hy dit goetvind, sy eie en latere endossemente deurhaal en die wissel weer verhandel.

(5) Indien 'n akkommodasiewissel reëlmatig deur die geakkommodeerde betaal word, word die wissel afgelos.

Bankier wat sigwissel betaal waar endossement vervals is.

58. Indien 'n wissel wat aan order, op aanvraag, betaalbaar is, op 'n bankier getrek word, en die bankier die wissel te goeder trou en in die gewone loop van sake betaal, is dit nie die plig van die bankier nie om te bewys dat die endossement van die nemer of 'n latere endossement aangebring is deur of kragtens magtiging van die persoon wie se endossement dit heet te wees, en word die bankier geag die wissel reëlmatig te betaal het, al is sodanige endossement ook vervals of sonder magtiging aangebring. Met dien verstande dat sodanige endossement nie heet dié te wees nie van iemand wat 'n klant is van die bankier by die tak waarop genoemde wissel getrek is.

Aflossing deurdat akseptant houer word.

59. Indien die akseptant van 'n wissel uit eie reg die houer daarvan is of word by of na die vervaltyd daarvan, word die wissel afgelos.

Aflossing deur afstanddoening.

60. (1) Behoudens die bepalings van sub-artikel (4), indien die houer van 'n wissel op of ná die vervaltdag daarvan geheel en al en onvoorwaardelik afstand doen van sy regte teenoor die akseptant op die wyse beoog in sub-artikel (2), word die wissel afgelos.

(2) Die afstanddoening van regte beoog in sub-artikel (1) moet skriftelik op die wissel geskied, tensy die wissel aan die akseptant afgegee word.

(3) Behoudens die bepalings van sub-artikel (4), kan die aanspreeklikheid van enige party by 'n wissel deur die houer kwytgeskel word vóór, op of ná die vervaltdag daarvan, en wel op die wyse beoog in sub-artikels (1) en (2).

(4) Die bepalings van hierdie artikel raak nie die regte van 'n reëlmatige houer wat nie kennis van die afstanddoening of kwytskelding gedra het nie.

Aflossing deur rojering van wissel en bevryding van party deur rojering van sy handtekening.

61. (1) Indien 'n wissel opsetlik gerojier word deur die houer of sy agent, en die rojering daarop sigbaar is, word die wissel afgelos.

(2) (a) Enige party wat kragtens 'n wissel aanspreeklik is, kan bevry word deur die opsetlike rojering van sy handtekening deur die houer of sy agent.

(b) Indien 'n handtekening aldus gerojier word, word ook bevry enige endossant wat 'n verhaalreg sou gehad het op die party wie se handtekening gerojier word.

(3) 'n Rojering wat onopsetlik of per abuis of sonder magtiging van die houer geskied, het geen uitwerking nie: Met dien

56. (1) If the holder of a bill payable to bearer negotiates such bill by delivery without indorsing it, he is called a transferor by delivery. Liability of transferor by delivery.

(2) A transferor by delivery is not liable on the instrument in question.

(3) A transferor by delivery who negotiates a bill thereby warrants to his immediate transferee, if the latter is a holder for value, that the bill is what it purports to be, that he has a right to transfer it, and that, at the time of transfer, he is not aware of any fact which renders it valueless.

DISCHARGE OF BILL.

57. (1) A bill is discharged by payment in due course or is discharged proportionally by payment of part of the amount for which the bill is drawn, noted by indorsement on the bill, if such payment be made by or on behalf of the drawee or acceptor. Discharge by payment in due course.

(2) Subject to the provisions of sub-sections (3), (4) and (5), a bill is not discharged if it is paid by the drawer or an indorser.

(3) If a bill payable to a third party or the order of the latter, is paid by the drawer, the drawer may enforce payment thereof against the acceptor, but may not re-issue the bill.

(4) If a bill is paid by an indorser, or if a bill payable to drawer's order is paid by the drawer, the party paying it is remitted to his former rights as regards the acceptor and antecedent parties, and he may, if he thinks fit, strike out his own and subsequent indorsements, and again negotiate the bill.

(5) If an accommodation bill is paid in due course by the party accommodated, the bill is discharged.

58. If a bill payable to order on demand is drawn on a banker, and the banker pays the bill in good faith and in the ordinary course of business, it is not incumbent on the banker to show that the indorsement of the payee or any subsequent indorsement was made by or under the authority of the person whose indorsement it purports to be, and the banker is deemed to have paid the bill in due course, although such indorsement has been forged or made without authority: Provided such indorsement does not purport to be that of a person who is a customer of the banker at the branch on which the said bill is drawn. Banker paying demand draft where indorsement is forged.

59. If the acceptor of a bill is or becomes the holder of it at or after its maturity, in his own right, the bill is discharged. Discharge by acceptor becoming holder.

60. (1) Subject to the provisions of sub-section (4), if the holder of a bill at or after its maturity absolutely and unconditionally renounces his rights against the acceptor in the manner contemplated in sub-section (2), the bill is discharged. Discharge by waiver.

(2) The renunciation of rights contemplated in sub-section (1) must be in writing on the bill, unless the bill is delivered up to the acceptor.

(3) Subject to the provisions of sub-section (4), the liabilities of any party to a bill may in the manner contemplated in sub-sections (1) and (2) be waived by the holder before, at, or after its maturity.

(4) Nothing in this section contained shall affect the rights of a holder in due course who had no notice of the renunciation or waiver.

61. (1) If a bill is intentionally cancelled by the holder or his agent, and the cancellation is apparent thereon, the bill is discharged. Discharge by cancellation of bill, and discharge of party by cancellation of his signature.

(2) (a) Any party liable on a bill may be discharged by the intentional cancellation of his signature by the holder or his agent.

(b) If a signature is so cancelled any indorser who would have had a right of recourse against the party whose signature is cancelled is also discharged.

(3) A cancellation made unintentionally or under a mistake or without the authority of the holder, is inoperative: Provided

verstande dat indien dit lyk of 'n wissel of enige handtekening daarop gerojier is, die bewyslas rus op die party wat beweer dat die rojering onopsetlik of per abuis of sonder magtiging geskied het.

Uitwerking van verandering van wissel of akseptasie.

62. (1) Indien 'n wissel of 'n akseptasie in 'n wesenlike opsig verander word, moet die aanspreeklikheid van al die partye wat partye by die wissel op die datum van verandering was en wat nie daarmee ingestem het nie, beoordeel word asof die verandering nie aangebring is nie, maar is 'n party wat self die verandering aangebring of gemagtig of daarmee ingestem het, en alle daaropvolgende endossante aanspreeklik kragtens die wissel soos dit verander is.

(2) By die toepassing van sub-artikel (1) sluit wesenlike veranderings in enige verandering van die datum, die bedrag betaalbaar, die tydstip van betaling en die plek van betaling, en, indien 'n wissel sonder enige beperking geaksepteer is, die byvoeging van 'n plek van betaling sonder toestemming van die akseptant.

AKSEPTASIE EN BETALING TER ERE EN BETALING DEUR NOODHULP.

Akseptasie ter ere ná protes, en vervaltyd van sekere wissels aldus geaksepteer.

63. (1) Indien 'n wissel geprotesteer is weens dishonorerings deur nie-akseptasie of geprotesteer is vir beter sekuriteit en nog nie verval het nie, kan enige persoon wat nie 'n party is wat alreeds uit hoofde daarvan aanspreeklik is nie, met die toestemming van die houer tussenbeide tree en die wissel ná protes aksepteer ter ere van enige party wat uit hoofde daarvan aanspreeklik is, of ter ere van die persoon ten bate van wie se rekening die wissel getrek is.

(2) 'n Wissel kan ter ere geaksepteer word ten opsigte van slegs 'n gedeelte van die bedrag waarvoor dit getrek is.

(3) Ten einde geldig te wees moet 'n akseptasie ter ere ná protes—

(a) op die wissel aangeteken wees en aantoon dat dit 'n akseptasie ter ere is;

(b) deur die akseptant ter ere onderteken wees.

(4) Indien nie in 'n akseptasie ter ere uitdruklik vermeld word ter ere van wie die akseptasie geskied nie, word dit geag 'n akseptasie ter ere van die trekker te wees.

(5) Indien 'n wissel wat ná sig betaalbaar is, ter ere geaksepteer word, word die vervaltyd daarvan bereken vanaf die datum van notering weens nie-akseptasie, en nie vanaf die datum van akseptasie ter ere nie.

Aanspreeklikheid van akseptant ter ere.

64. (1) Deur 'n wissel te aksepteer onderneem die akseptant ter ere dat, by behoorlike aanbieding, hy die wissel ooreenkomstig die strekking van sy akseptasie sal betaal, indien dit nie deur die betrokke betaal word nie, mits dit behoorlik vir betaling aangebied en weens nie-betaling geprotesteer is, en hy kennis van hierdie omstandighede ontvang.

(2) Die akseptant ter ere is aanspreeklik teenoor die houer en teenoor al die partye by die wissel ná die party ter ere van wie hy geaksepteer het.

Aanbieding aan akseptant ter ere en noodhulp.

65. (1) Indien 'n gedishonoreerde wissel geaksepteer is ter ere ná protes of 'n noodadres bevat, moet dit weens nie-betaling geprotesteer word voordat dit vir betaling aangebied word aan die akseptant ter ere of die noodhulp.

(2) Indien die adres van die akseptant ter ere op dieselfde plek is waar die wissel weens nie-betaling geprotesteer word, moet die wissel nie later nie as op die eersvolgende sakedag ná die vervaltyd daarvan aan hom aangebied word, en indien die adres van die akseptant ter ere op 'n ander plek is as die plek waar dit weens nie-betaling geprotesteer word, moet die wissel nie later nie as op die eersvolgende sakedag ná die vervaltyd daarvan aan hom gepos of vir aanbieding aan hom afgestuur word.

(3) Vertraging by aanbieding van 'n wissel vir betaling beoog in sub-artikel (1), of versuim om 'n wissel vir sodanige betaling aan te bied, word verontskuldig deur omstandighede wat in enige ander geval vertraging by aanbieding van 'n wissel vir betaling, of versuim om 'n wissel vir betaling aan te bied, sou verontskuldig.

(4) Indien 'n wissel gedishonoreer word deur 'n akseptant ter ere, moet dit geprotesteer word weens nie-betaling deur hom.

Betaling ter ere ná protes.

66. (1) Indien 'n wissel weens nie-betaling geprotesteer is, kan enige persoon wat nie 'n party is wat alreeds uit hoofde daarvan aanspreeklik is nie, tussenbeide tree en dit ná protes betaal ter ere van enige party wat uit hoofde daarvan aanspreeklik is, of ter ere van die persoon ten bate van wie se rekening die wissel getrek is.

that if a bill or any signature thereon appears to have been cancelled, the burden of proof lies on the party who alleges that the cancellation was made unintentionally or under a mistake or without authority.

62. (1) If a bill or an acceptance is materially altered, the liability of all parties who were parties to the bill at the date of alteration and who did not assent to it, must be regarded as if the alteration had not been made; but any party who has himself made, authorized or assented to the alteration, and all subsequent indorsers are liable on the bill as altered.

Effect of alteration of bill or acceptance.

(2) For the purposes of sub-section (1) material alterations include any alteration of the date, the sum payable, the time of payment and the place of payment, and, if a bill has been accepted generally, the addition of a place of payment without the acceptor's assent.

ACCEPTANCE AND PAYMENT FOR HONOUR, AND
PAYMENT BY REFEREE IN CASE OF NEED.

63. (1) If a bill has been protested for dishonour by non-acceptance or protested for better security, and is not overdue, any person, not being a party already liable thereon, may with the consent of the holder intervene and accept the bill, *supra* protest, for the honour of any party liable thereon, or for the honour of the person for whose account the bill is drawn.

Acceptance for honour *supra* protest, and maturity of certain bills so accepted.

(2) A bill may be accepted for honour for part only of the sum for which it is drawn.

(3) An acceptance for honour, *supra* protest, in order to be valid must—

(a) be written on the bill and indicate that it is an acceptance for honour;

(b) be signed by the acceptor for honour.

(4) If an acceptance for honour does not expressly state for whose honour it is made, it is deemed to be an acceptance for the honour of the drawer.

(5) If a bill payable after sight is accepted for honour, its maturity is calculated from the date of noting for non-acceptance, and not from the date of acceptance for honour.

64. (1) The acceptor for honour of a bill by accepting it, engages that he will, on due presentment, pay the bill according to the tenor of his acceptance, if it is not paid by the drawee, provided it has been duly presented for payment and protested for non-payment, and he receives notice of these facts.

Liability of acceptor for honour.

(2) The acceptor for honour is liable to the holder and to all parties to the bill subsequent to the party for whose honour he has accepted.

65. (1) If a dishonoured bill has been accepted for honour, *supra* protest, or contains a reference in case of need, it must be protested for non-payment before it is presented for payment to the acceptor for honour or the referee in case of need.

Presentment to acceptor for honour and referee in case of need.

(2) If the address of the acceptor for honour is in the same place where the bill is protested for non-payment, the bill must be presented to him not later than on the business day next after its maturity, and if the address of the acceptor for honour is in some place other than the place where it is protested for non-payment, the bill must be posted to him or forwarded for presentment to him not later than on the business day next after its maturity.

(3) Delay in presenting or failure to present a bill for payment contemplated in sub-section (1) is excused by any circumstances which, in any other case, would excuse delay in presenting, or failure to present, a bill for payment.

(4) If a bill of exchange is dishonoured by the acceptor for honour, it must be protested for non-payment by him.

66. (1) If a bill has been protested for non-payment, any person, not being a party already liable thereon, may intervene and pay it *supra* protest for the honour of any party liable thereon, or for the honour of the person for whose account the bill is drawn.

Payment for honour *supra* protest.

(2) Indien twee of meer persone aanbied om 'n wissel ter ere van verskillende partye te betaal, geniet die persoon wie se betaling die meeste partye by die wissel sal bevry, voorrang.

(3) Ten einde uitwerking as sodanig te hê, en nie die uitwerking van 'n bloot vrywillige betaling nie, moet 'n betaling ter ere ná protes geattesteer word deur 'n notariële erehandeling wat aan die protes geheg kan word of 'n verlenging daarvan kan wees.

(4) Die notariële erehandeling vermeld in sub-artikel (3) moet gegrond wees op 'n verklaring afgelê deur die betaler ter ere of iemand wat deur hom gemagtig is om dit te doen, en waarin sy voorneme om die wissel ter ere te betaal, te kenne gegee word, en vermeld word ter ere van wie hy betaal.

(5) Indien 'n wissel ter ere betaal is, word alle partye ná die party ter ere van wie dit betaal is, bevry, maar word die betaler ter ere in die plek van die houer gestel, en volg hy laasgenoemde in sy regte sowel as sy pligte op, wat betref die party ter ere van wie hy betaal, en al die partye wat teenoor daardie party aanspreeklik is.

(6) (a) Wanneer die betaler ter ere die bedrag van die wissel en die notariële koste verbonde aan die dishonorerings daarvan, aan die houer betaal, is hy geregtig om die wissel sowel as die protes te kry.

(b) Indien die houer hulle nie op aanvraag afgee nie, is hy teenoor die betaler ter ere vir skadevergoeding aanspreeklik.

(7) Indien die houer van 'n wissel weier om betaling ter ere ná protes te ontvang, verloor hy sy verhaalreg op iedere party wat deur sodanige betaling bevry sou geword het.

VERLORE STUKKE.

Houer se regte indien wissel verlore raak.

67. (1) Indien 'n wissel verlore raak voordat dit verval, kan die persoon wat die houer daarvan was, die trekker versoek om hom 'n ander wissel met dieselfde strekking te gee, maar moet hy, indien dit vereis word, voldoende sekerheid aan die trekker verstrek om hom te vrywaar teen alle persone, wie ook al, ingeval die wissel wat na bewering verlore geraak het, weer gevind word.

(2) Indien die trekker weier om, op sodanige versoek, sodanige wissel te gee, kan hy verplig word om dit te doen.

Aksie op grond van verlore wissel.

68. Die hof kan in 'n aksie of geding op grond van 'n wissel, behalwe 'n geding vir namptissement, gelas dat die feit dat die stuk verlore geraak het of nie oorgelê word, nie as verweer opgewerp mag word nie, mits 'n vrywaring tot bevrediging van die hof verstrek word teen die eise van enige ander persoon op grond van die betrokke stuk.

STEL WISSELS.

Reëls betreffende 'n stel wissels.

69. (1) Indien 'n wissel in 'n stel getrek word en iedere deel van die stel genommer is en 'n verwysing na die ander dele bevat, maak die dele saam een wissel uit.

(2) Indien die houer van 'n stel twee of meer dele aan verskillende persone endosseer, is hy kragtens iedere sodanige deel aanspreeklik, en is iedere endossant ná hom aanspreeklik kragtens die deel wat hy self geëndosseer het, asof genoemde dele afsonderlike wissels was.

(3) Indien twee of meer dele van 'n stel aan verskillende reëlmatige houters verhandel word, word die houer wie se titel die eerste tot stand kom, geag die ware eienaar van die wissel te wees wat betref sodanige houters onderling: Met dien verstande dat die bepalings van hierdie sub-artikel nie die regte raak nie van iemand wat die deel wat eerste aan hom aangebied word, reëlmatig aksepteer of betaal.

(4) (a) Die akseptasie van 'n wissel wat in 'n stel getrek is, kan op enige deel daarvan aangeteken word, en moet op slegs een sodanige deel aangeteken word.

(b) Indien die betrokke meer as een deel aksepteer en sodanige geaksepteerde dele in die hande van verskillende reëlmatige houters kom, is hy kragtens iedere sodanige deel aanspreeklik asof dit 'n afsonderlike wissel was.

(5) Indien die akseptant van 'n wissel wat in 'n stel getrek is, dit betaal sonder om te eis dat die deel waarop sy akseptasie voorkom, aan hom afgegee word, en daardie deel by vervaltdy uitstaande en in die hande van 'n reëlmatige houer is, is hy teenoor die houer daarvan aanspreeklik.

(6) Behoudens die bepalings van sub-artikels (2), (3), (4) en (5), indien een deel van 'n wissel wat in 'n stel getrek is, deur betaling of op 'n ander wyse afgelos word, word die hele wissel afgelos.

(2) If two or more persons offer to pay a bill for the honour of different parties, the person whose payment will discharge most parties to the bill shall have preference.

(3) Payment for honour *supra* protest, in order to operate as such and not as a mere voluntary payment, must be attested by a notarial act of honour, which may be appended to the protest or form an extension of it.

(4) The notarial act of honour referred to in sub-section (3) must be founded on a declaration made by the payer for honour or a person authorized by him to do so, declaring his intention to pay the bill for honour, and for whose honour he pays.

(5) If a bill has been paid for honour, all parties subsequent to the party for whose honour it is paid are discharged, but the payer for honour is substituted for, and succeeds to both the rights and duties of, the holder as regards the party for whose honour he pays, and all parties liable to that party.

(6) (a) The payer for honour, on paying to the holder the amount of the bill and the notarial expenses incidental to its dishonour, is entitled to receive both the bill itself and the protest.

(b) If the holder does not, on demand, deliver them up, he shall be liable to the payer for honour in damages.

(7) If the holder of a bill refuses to receive payment for honour *supra* protest, he shall lose his right of recourse against every party who would have been discharged by such payment.

LOST INSTRUMENTS.

67. (1) If a bill is lost before it is overdue, the person who was the holder of it may request the drawer to give him another bill of the same tenor, giving adequate security to the drawer, if required, to indemnify him against all persons whatever in case the bill alleged to have been lost is found again. Holder's rights if bill is lost.

(2) If the drawer on such request refuses to give such bill he may be compelled to do so.

68. In any action or proceeding upon a bill, other than a proceeding for provisional sentence, the court may order that the loss or non-production of the instrument shall not be set up by way of defence, provided an indemnity be given to the satisfaction of the court against the claims of any other person upon the instrument in question. Action upon lost bill.

BILL IN A SET.

69. (1) If a bill is drawn in a set, each part of the set being numbered and containing a reference to the other parts, the whole of the parts constitutes one bill. Rules as to a bill in a set.

(2) If a holder of a set indorses two or more parts to different persons, he is liable on every such part, and every indorser subsequent to him is liable on the part he has himself indorsed, as if the said parts were separate bills.

(3) If two or more parts of a set are negotiated to different holders in due course, the holder whose title first accrues is as between such holders deemed to be the true owner of the bill: Provided that nothing in this sub-section contained shall affect the rights of a person who in due course accepts or pays the part first presented to him.

(4) (a) The acceptance of a bill drawn in a set may be written on any part thereof, and it must be written on one such part only.

(b) If the drawee accepts more than one part, and such accepted parts get into the hands of different holders in due course, he is liable on every such part as if it were a separate bill.

(5) If the acceptor of a bill drawn in a set pays it without requiring the part bearing his acceptance to be delivered up to him, and that part at maturity is outstanding and in the hands of a holder in due course, he is liable to the holder thereof.

(6) Subject to the provisions of sub-sections (2), (3), (4) and (5), if any one part of a bill drawn in a set is discharged by payment or otherwise, the whole bill is discharged.

STRYDIGHEID VAN REGSBEGINSELS.

Reëls indien
regsbeginsels
in stryd met
mekaar is.

70. Indien 'n wissel wat in één land getrek word, in 'n ander verhandel of geaksepteer word of betaalbaar is, word die regte, pligte en aanspreeklikheid van die partye daarby soos volg bepaal, naamlik—

- (a) die geldigheid van die wissel wat vormvereistes betref, word bepaal deur die reg van die plek van uitgifte, en die geldigheid, wat vormvereistes betref, van iedere daaropvolgende kontrak, soos akseptasie, endossement of akseptasie ter ere ná protes, word bepaal deur die reg van die plek waar sodanige kontrak gesluit is, maar—
 - (i) 'n wissel wat buite die Republiek uitgegee is, is nie ongeldig slegs omrede dat dit nie ooreenkomstig die reg van die plek van uitgifte geseël is nie; en
 - (ii) 'n wissel wat buite die Republiek uitgegee is en wat aan die reg van die Republiek voldoen wat vormvereistes betref, kan, vir die doeleindes van die afdwinging van betaling daarvan, as geldig beskou word tussen alle persone wat in die Republiek dit verhandel of besit of partye daarby word;
- (b) behoudens die bepalings van hierdie Wet, word die uitleg van die kontrak van die trekker, endossant, akseptant, of akseptant ter ere ná protes, van 'n wissel bepaal deur die reg van die plek waar dié kontrak gesluit word: Met dien verstande dat indien 'n wissel wat in die Republiek getrek word en daarin betaalbaar is, elders geëndosseer word, die endossement, wat die betaler betref, ooreenkomstig die reg van die Republiek uitgelê word;
- (c) die pligte van die houër met betrekking tot aanbieding vir akseptasie of betaling, en die noodsaaklikheid vir of toereikendheid van 'n protes of kennisgewing van dishonorerings of in ander opsigte, word bepaal deur die reg van die plek waar die handeling verrig of die wissel gedishonoreer word;
- (d) indien 'n wissel buite die Republiek getrek word maar daarin betaalbaar is, en die bedrag wat betaalbaar is, nie in die betaalmiddel van die Republiek uitgedruk word nie, word die bedrag by ontstentenis van 'n uitdruklike andersluidende beding, bereken ooreenkomstig die wisselkoers vir sigwissels op die plek van betaling op die dag waarop die wissel betaalbaar is;
- (e) indien 'n wissel in een land getrek word maar in 'n ander betaalbaar is, word die vervaldatum daarvan bepaal ooreenkomstig die reg van die plek waar dit betaalbaar is.

HOOFSTUK II.

TJEKS—ALGEMEEN.

Toepassing op
tjeks van
sekere
bepalings met
betrekking
tot sekere
ander wissels.

71. Behalwe soos anders in hierdie hoofstuk bepaal word, is die bepalings van hierdie Wet wat van toepassing is op 'n wissel betaalbaar op aanvraag, van toepassing op 'n tjek.

Aanbieding van
tjek vir
betaling.

72. (1) Behoudens die bepalings van hierdie Wet—
- (a) indien 'n tjek nie binne 'n redelike tydperk, ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (2), vanaf die uitgifte daarvan vir betaling aangebied word nie, en die trekker of die persoon op wie se rekening dit getrek is, op die tydstip toe dié tjek vir betaling aangebied moet gewees het, die reg gehad het, wat homself en die bankier betref, dat die tjek betaal word, en as gevolg van die versuim werklike skade ly, word hy tot die omvang van sodanige skade bevry, dit wil sê, in die mate waarin sodanige trekker of persoon 'n skuldeiser van sodanige bankier vir 'n groter bedrag is as waarvoor hy een sou gewees het indien sodanige tjek betaal was;
 - (b) is die houër van 'n tjek ten opsigte waarvan sodanige trekker of persoon aldus bevry word, 'n skuldeiser, in plaas van sodanige trekker of persoon, van sodanige bankier tot die omvang van sodanige bevryding, en is hy geregtig om die bedrag op hom te verhaal.
- (2) Wanneer bepaal word wat 'n redelike tydperk vir die doeleindes van paragraaf (a) van sub-artikel (1) is, moet gelet word op die aard van die stuk, die gebruik in die handel en van bankiers, en die feite van die bepaalde geval.

CONFLICT OF LAWS.

70. If a bill drawn in one country is negotiated, accepted or payable in another, the rights, duties and liabilities of the parties thereto are determined as follows, namely—

Rules if laws conflict.

- (a) the validity of the bill as regards requisites in form is determined by the law of the place of issue, and the validity, as regards requisites in form, of every supervening contract, such as acceptance, indorsement or acceptance for honour *supra* protest, is determined by the law of the place where such contract was made, but—
 - (i) a bill issued outside the Republic is not invalid by reason only that it is not stamped in accordance with the law of the place of issue; and
 - (ii) a bill issued outside the Republic which conforms, as regards requisites in form, to the law of the Republic, may for purposes of enforcing payment thereof be treated as valid as between all persons who negotiate, hold or become parties to it in the Republic;
- (b) subject to the provisions of this Act, the interpretation of the contract of the drawer, indorser, acceptor, or acceptor for honour *supra* protest, of a bill is determined by the law of the place where such contract is made: Provided that if a bill drawn and payable in the Republic is indorsed elsewhere, the indorsement shall as regards the payer be interpreted according to the law of the Republic;
- (c) the duties of the holder with respect to presentment for acceptance or payment, and the necessity for, or sufficiency of, a protest or notice of dishonour or otherwise, are determined by the law of the place where the act is done or the bill is dishonoured;
- (d) if a bill is drawn outside but payable in the Republic, and the sum payable is not expressed in currency of the Republic, the amount shall, in the absence of an express stipulation to the contrary, be calculated according to the rate of exchange for sight drafts at the place of payment on the day the bill is payable;
- (e) if a bill is drawn in one country and is payable in another the due date thereof is determined according to the law of the place where it is payable.

CHAPTER II.

CHEQUES—GENERALLY.

71. Except as otherwise provided in this chapter, the provisions of this Act applicable to a bill payable on demand apply to a cheque.

Applicability to cheques of certain provisions relating to certain other bills.

72. (1) Subject to the provisions of this Act—

Presentment of cheque for payment.

- (a) if a cheque is not presented for payment within a reasonable time, within the meaning of sub-section (2), of its issue, and the drawer or the person on whose account it is drawn had the right, at the time at which such cheque should have been presented for payment, as between himself and the banker, to have the cheque paid, and suffers actual damage through the delay, he is discharged to the extent of such damage, that is to say, to the extent to which such drawer or person is a creditor of such banker to a larger amount than he would have been had such cheque been paid;
- (b) the holder of a cheque as to which such drawer or person is so discharged shall be a creditor, in lieu of such drawer or person, of such banker to the extent of such discharge, and be entitled to recover the amount from him.

(2) In determining what is a reasonable time for the purpose of paragraph (a) of sub-section (1), regard shall be had to the nature of the instrument, the usage of trade and of bankers, and the facts of the particular case.

Intrekking van
bankier se
volmag.

73. Die plig en volmag van 'n bankier om 'n tjek te betaal wat op hom deur sy klant getrek is, word beëindig deur—
- (a) die afgelasting van betaling;
 - (b) ontvangs van kennis van die klant se dood;
 - (c) ontvangs van kennis dat die klant insolvent geword het.

Gevolge van
versuim om te
protesteer.

74. Die bepalings van paragraaf (b) van sub-artikel (1) van artikel *nege-en-veertig* is nie van toepassing ten opsigte van die trekker of nemer van 'n tjek nie.

GEKRUISTE TJEKS.

Algemene en
besondere
kruisings
op tjeks.

75. (1) Indien 'n tjek op die voorkant daarvan 'n toevoeging het bestaande uit—

- (a) die woorde „en Maatskappy”, of enige afkorting daarvan, tussen twee parallelle dwarslyne, met of sonder die woorde „nie verhandelbaar nie”; of
 - (b) slegs twee parallelle dwarslyne, met of sonder die woorde „nie verhandelbaar nie”,
- maak daardie toevoeging 'n kruising uit en bevat die tjek 'n algemene kruising.

- (2) Indien 'n tjek op die voorkant daarvan 'n toevoeging het bestaande uit die naam van 'n bankier, met of sonder die woorde „nie verhandelbaar nie”, maak daardie toevoeging 'n kruising uit en bevat die tjek 'n besondere kruising en is dit aan daardie bank gekruis.

Kruisings deur
trekker, of
ná uitgifte.

76. (1) 'n Algemene of 'n besondere kruising kan deur die trekker op 'n tjek aangebring word.

- (2) Indien 'n tjek nie gekruis is nie, kan die houër 'n algemene of 'n besondere kruising daarop aanbring.

- (3) Indien 'n tjek 'n algemene kruising bevat, kan die houër 'n besondere kruising daarop aanbring.

- (4) Indien 'n tjek 'n algemene of 'n besondere kruising bevat, kan die houër die woorde „nie verhandelbaar nie” byvoeg.

- (5) Indien 'n tjek 'n besondere kruising bevat, kan die bankier aan wie dit gekruis is, dit weer aan 'n ander bankier ter invordering krus deur middel van 'n besondere kruising ter invordering.

- (6) Indien 'n tjek wat nie gekruis is nie of wat 'n algemene kruising bevat, aan 'n bankier ter invordering gestuur word, kan hy dit aan homself krus deur middel van 'n besondere kruising aan homself.

Kruising 'n
weselike deel
van tjek.

77. 'n Kruising wat deur hierdie Wet veroorloof word, is 'n weselike deel van die tjek, en niemand is geregtig om so 'n kruising uit te wis of om, behalwe soos deur hierdie Wet veroorloof word, daaraan toe te voeg of dit te verander nie.

Pligte van
bankiers met
betrekking tot
gekruiste
tjeks.

78. (1) Indien 'n tjek 'n algemene kruising bevat, mag die bankier op wie dit getrek is, dit nie aan iemand anders as 'n bankier betaal nie.

- (2) Indien 'n tjek 'n besondere kruising bevat, mag die bankier op wie dit getrek is, dit nie betaal nie aan iemand anders as die bankier aan wie dit gekruis is of laasgenoemde se invorderingsagent, indien hy 'n bankier is.

- (3) Indien 'n tjek 'n besondere kruising aan meer as een bankier bevat, behalwe wanneer dit gekruis is aan twee bankiers van wie die een 'n invorderingsagent van die ander is, moet die bankier op wie dit getrek is, betaling daarvan weier.

- (4) Indien die bankier op wie 'n tjek getrek is—

- (a) sodanige tjek betaal, indien dit gekruis is soos in sub-artikel (3) beoog;

- (b) sodanige tjek aan iemand anders as 'n bankier betaal, indien dit 'n algemene kruising bevat; of

- (c) sodanige tjek, indien dit 'n besondere kruising bevat, betaal aan iemand anders as die bankier aan wie dit gekruis is, of laasgenoemde se invorderingsagent, indien hy 'n bankier is,

is hy teenoor die ware eienaar van die tjek aanspreeklik vir enige verlies wat hy ly omdat die tjek aldus betaal is: Met dien verstande dat indien 'n tjek vir betaling aangebied word en nie ten tyde van aanbieding lyk nie asof dit gekruis is of 'n kruising gehad het wat uitgewis is, of 'n kruising het waaraan toegevoeg of wat verander is anders as soos deur hierdie Wet veroorloof, is die bankier wat die tjek te goeder trou en sonder nalatigheid betaal, nie verantwoordelik nie en loop hy geen aanspreeklikheid op nie, en kan die betaling nie in twyfel getrek word nie, omrede die tjek gekruis was, of die kruising uitgewis is of daaraan toegevoeg of dit verander is anders as soos deur hierdie Wet veroorloof, en omrede betaling geskied het aan iemand anders as 'n bankier of die bankier aan wie die tjek gekruis is of was, of laasgenoemde se invorderingsagent wat 'n bankier is, na gelang van die geval.

73. The duty and authority of a banker to pay a cheque drawn on him by his customer are determined by— Revocation of banker's authority.
- (a) countermand of payment;
 - (b) receipt of notice of the customer's death;
 - (c) receipt of notice of the customer having become insolvent.

74. The provisions of paragraph (b) of sub-section (1) of section *forty-nine* shall not apply in respect of the drawer or the payee of a cheque. Consequences of failure to protest.

CROSSED CHEQUES.

75. (1) If a cheque bears across its face an addition of— General and special crossings on cheques.
- (a) the words "and Company", or any abbreviation thereof, between two parallel transverse lines, either with or without the words "not negotiable"; or
 - (b) two parallel transverse lines simply, either with or without the words "not negotiable",
- that addition constitutes a crossing and the cheque is crossed generally.
- (2) If a cheque bears across its face an addition of the name of a banker, either with or without the words "not negotiable", that addition constitutes a crossing and the cheque is crossed specially and to that banker.
76. (1) A cheque may be crossed generally or specially by the drawer. Crossings by drawer, or after issue.
- (2) If a cheque is uncrossed the holder may cross it generally or specially.
- (3) If a cheque is crossed generally the holder may cross it specially.
- (4) If a cheque is crossed generally or specially, the holder may add the words "not negotiable".
- (5) If a cheque is crossed specially, the banker to whom it is crossed may again cross it specially to another banker for collection.
- (6) If an uncrossed cheque, or a cheque crossed generally, is sent to a banker for collection, he may cross it specially to himself.

77. A crossing authorized by this Act is a material part of the cheque, and it shall not be lawful for any person to obliterate or, except as authorized by this Act, to add to or alter such a crossing. Crossing a material part of cheque.

78. (1) If a cheque is crossed generally, the banker on whom it is drawn shall not pay it to any person other than a banker. Duties of bankers as to crossed cheques.
- (2) If a cheque is crossed specially, the banker on whom it is drawn shall not pay it to any person other than the banker to whom it is crossed, or the latter's agent for collection, if he is a banker.
- (3) If a cheque is crossed specially to more than one banker, except when crossed to two bankers of whom the one is an agent for collection of the other, the banker on whom it is drawn shall refuse payment thereof.
- (4) If the banker on whom a cheque is drawn—
- (a) pays such cheque if it is crossed as is contemplated in sub-section (3);
 - (b) pays such cheque to any person other than a banker if it is crossed generally; or
 - (c) pays such cheque, if it is crossed specially, to any person other than the banker to whom it is crossed or the latter's agent for collection, if he is a banker,
- he is liable to the true owner of the cheque for any loss he may sustain owing to the cheque having been so paid: Provided that if a cheque is presented for payment and it does not, at the time of presentment, appear to be crossed or to have had a crossing which has been obliterated, or to have a crossing which has been added to or altered, otherwise than as authorized by this Act, the banker paying the cheque in good faith and without negligence shall not be responsible or incur any liability, nor shall the payment be questioned, by reason of the cheque having been crossed, or of the crossing having been obliterated or having been added to or altered otherwise than as authorized by this Act, and of payment having been made to a person other than a banker or the banker to whom the cheque is or was crossed, or the latter's agent for collection who is a banker, as the case may be.

Beskerming van bankier en trekker waar tjek gekruis is.

Uitwerking van kruising en byvoeging van woorde „nie verhandelbaar nie” op regte van houer.

Ware eienaar van gesteelde of verlore gekruiste tjek gemerk „nie verhandelbaar nie” geregtig op skadevergoeding deur sekere latere besitters.

79. Indien die bankier op wie 'n gekruiste tjek getrek is, dit te goeder trou en sonder nalatigheid betaal aan 'n bankier, indien dit 'n algemene kruising bevat, en aan die bankier aan wie dit gekruis is, of laasgenoemde se invorderingsagent wat 'n bankier is, indien dit 'n besondere kruising bevat, het die bankier wat die tjek betaal en, indien die tjek in die hande van die nemer gekom het, die trekker onderskeidelik aanspraak op dieselfde regte, en word hulle in dieselfde posisie gestel, asof betaling van die tjek aan die ware eienaar daarvan geskied het.

80. Indien iemand 'n gekruiste tjek met die woorde „nie verhandelbaar nie” daarop neem, het hy nie 'n beter titel op die tjek as wat die persoon gehad het van wie hy dit geneem het, en kan hy nie so 'n beter titel gee nie.

81. (1) Indien 'n tjek gesteel is of verlore geraak het toe dit gekruis was soos deur hierdie Wet veroorloof word en toe die woorde „nie verhandelbaar nie” daarop voorgekom het, en dit deur die bankier op wie dit getrek is, betaal is onder omstandighede wat sodanige bankier nie ingevolge hierdie Wet aanspreeklik maak nie teenoor die ware eienaar van die tjek vir enige skade wat hy ly omdat die tjek betaal is, is die ware eienaar, indien hy skade gely het ten gevolge van die feit dat die tjek gesteel is of verlore geraak het, geregtig om 'n bedrag gelyk aan sy genoemde skade of die bedrag van die tjek, watter ook al die kleinste is, te verhaal op iemand wat 'n besitter van die tjek was nadat dit gesteel is of verlore geraak het, en wat of 'n teenprestasie daarvoor gelewer het of dit as 'n begiftigde geneem het.

(2) Indien iemand nadat sodanige tjek gesteel is of verlore geraak het, dit in sy rekening by 'n bankier gestort het nadat hy die bedrag van die tjek of 'n deel daarvan betaal het aan die persoon van wie hy die tjek ontvang het of, op las van hom, aan iemand anders, of dit daarin gestort het om sodanige bedrag of deel aldus te betaal, word hy by die toepassing van sub-artikel (1) geag 'n besitter van die tjek te gewees het en 'n teenprestasie daarvoor te gelewer het: Met dien verstande dat die voorafgaande bepalings van hierdie sub-artikel nie van toepassing is nie op 'n invorderingsbankier wat van 'n ander bankier gebruik maak as sy agent vir die invordering van sodanige tjek.

(3) Indien iemand so 'n tjek in sy besit of bewaring geneem het nadat dit gesteel is of verlore geraak het, en versuim om aan die ware eienaar, of iemand wat ingevolge sub-artikel (7) die regte van 'n ware eienaar het, op sy versoek, enige inligting te verstrek wat in verband met die tjek tot sy beskikking is, word hy by die toepassing van sub-artikel (1) geag 'n besitter van die tjek te gewees het en of 'n teenprestasie daarvoor te gelewer het of dit as 'n begiftigde te geneem het.

(4) Iedere besitter van so 'n tjek word by die toepassing van hierdie artikel en totdat die teendeel bewys word, geag of 'n teenprestasie daarvoor te gelewer het of dit as 'n begiftigde te geneem het.

(5) By die toepassing van sub-artikel (1) word, behoudens die bepalings van sub-artikel (3), daar nie beskou nie dat 'n bankier wat betaling van so 'n tjek vir 'n klant ontvang, 'n teenprestasie daarvoor gelewer het slegs omdat hy in sy eie boeke sy klant se rekening met die bedrag van die tjek gekrediteer het voordat hy betaling daarvan ontvang het, of omdat sodanige betaling aangewend word ter vermindering of vereffening van 'n skuld wat die klant aan die bankier verskuldig is.

(6) Indien die verweerder in 'n aksie kragtens hierdie artikel bewys dat toe hy die besitter van die tjek geword het, dit nie gelyk het nie asof dit gekruis is of 'n kruising gehad het wat uitgewis is, en die woorde „nie verhandelbaar nie” daarop het, of daarop woorde was wat die woorde „nie verhandelbaar nie” kon gewees het en uitgewis is, word hy, behoudens die bepalings van sub-artikel (3), nie kragtens hierdie sub-artikel aanspreeklik gehou nie.

(7) (a) Iemand wat sy aanspreeklikheid kragtens sub-artikel (1) afgelos het en wat die tjek te goeder trou en sonder kennis van enige gebrek in die titel van die oordraggewer geneem het, het teenoor 'n vorige besitter van die tjek wat 'n besitter daarvan geword het nadat dit gesteel is of verlore geraak het en wat of 'n teenprestasie daarvoor gelewer het of dit as 'n begiftigde geneem het, die regte wat by sub-artikel (1) aan 'n ware eienaar verleen word.

(b) Die bepalings van paragraaf (a) is *mutatis mutandis* van toepassing op iemand wat sy aanspreeklikheid kragtens genoemde paragraaf of kragtens genoemde paragraaf soos deur hierdie paragraaf toegepas, afgelos het.

79. If the banker on whom a crossed cheque is drawn, in good faith and without negligence pays it, if crossed generally, to a banker, and, if crossed specially, to the banker to whom it is crossed, or the latter's agent for collection, who is a banker, the banker paying the cheque, and, if the cheque has come into the hands of the payee, the drawer shall respectively be entitled to the same rights and be placed in the same position as if payment of the cheque had been made to the true owner thereof.

Protection to banker and drawer where cheque is crossed.

80. If a person takes a crossed cheque which bears on it the words "not negotiable", he shall not have, and shall not be capable of giving a better title to the cheque than that which the person from whom he took it had.

Effect of crossing and addition of words "not negotiable" on rights of holder.

81. (1) If a cheque was stolen or lost while it was crossed as authorized by this Act and while it bore on it the words "not negotiable", and it was paid by the banker upon whom it was drawn, under circumstances which do not render such banker liable in terms of this Act to the true owner of the cheque for any loss he may sustain owing to the cheque having been paid, the true owner shall, if he suffered any loss as a result of the theft or loss of the cheque, be entitled to recover from any person who was a possessor thereof after the theft or loss, and either gave a consideration therefor or took it as a donee, an amount equal to the true owner's said loss or the amount of the cheque, whichever is the lesser.

True owner of stolen or lost crossed cheque marked "not negotiable" entitled to compensation from certain subsequent possessors.

(2) If a person has after the theft or loss paid any such cheque into his account with a banker after having paid, or for the purpose of paying, the amount of the cheque or part thereof to the person from whom he received the cheque, or, on his direction, to any other person, he shall, for the purposes of sub-section (1), be deemed to have been a possessor of the cheque and to have given a consideration therefor: Provided that the foregoing provisions of this sub-section shall not apply to a collecting banker employing another banker as his agent for the collection of any such cheque.

(3) If a person took any such cheque into his possession or custody after the theft or loss, and fails to furnish the true owner or any person who has in terms of sub-section (7) the rights of a true owner, at his request, with any information at his disposal in connection with the cheque, he shall for the purposes of sub-section (1) be deemed to have been a possessor of the cheque and either to have given a consideration therefor or to have taken it as a donee.

(4) Every possessor of any such cheque shall, for the purposes of this section, and until the contrary is proved, be deemed either to have given a consideration therefor or to have taken it as a donee.

(5) For the purposes of sub-section (1), a banker who receives payment of any such cheque for a customer shall, subject to the provisions of sub-section (3), not be regarded as having given a consideration therefor, merely because he has in his own books credited his customer's account with the amount of the cheque before receiving payment thereof, or because any such payment is applied towards the reduction or settlement of any debt owed by the customer to the banker.

(6) If in any action under this section the defendant proves that when he became the possessor of the cheque, it did not appear to be crossed or to have had a crossing which had been obliterated, and to bear on it the words "not negotiable", or to have borne on it any words which might have been the words "not negotiable" and had been obliterated, he shall, subject to the provisions of sub-section (3), not be held liable under this section.

(7) (a) A person who has discharged his liability under sub-section (1) and who took the cheque in good faith and without notice of any defect in the title of the transferor, shall as against any prior possessor of the cheque, who became a possessor thereof after the theft or loss and either gave a consideration therefor or took it as a donee, have the rights conferred upon a true owner by sub-section (1).

(b) The provisions of paragraph (a) shall *mutatis mutandis* apply to a person who has discharged his liability under the said paragraph or under the said paragraph as applied by this paragraph.

(8) By die toepassing van hierdie artikel sluit die lewering van 'n teenprestasie in die ontvangs van so 'n tjek ter vermindering of vereffening van 'n skuld of aanspreeklikheid.

Toepassing van artikels 75 tot 81 op sekere stukke wat nie tjeks is nie.

82. Artikels vyf-en-sewentig tot en met een-en-tagtig is ook van toepassing op 'n stuk wat deur 'n klant van 'n bankier uitgegee is en wat bedoel is om iemand in staat te stel om op aanvraag betaling van die bedrag vermeld in sodanige stuk te verkry van sodanige bankier (of van enige bankier, indien die stuk namens die Staat uitgegee is), en is aldus van toepassing asof genoemde stuk 'n tjek was, en genoemde artikels is ook *mutatis mutandis* van toepassing op 'n stuk wat—

- (a) namens die Staat uitgegee is;
- (b) getrek is op of gerig is aan 'n amptenaar van die Staat (hieronder in hierdie artikel die betrokke genoem); en
- (c) bedoel is om iemand in staat te stel om op aanvraag betaling van die bedrag vermeld in sodanige stuk te verkry van die betrokke of van of deur middel van 'n bankier,

asof genoemde stuk 'n tjek was en asof die betrokke 'n bankier, en die Staat sy klant was: Met dien verstande dat die bepalings van hierdie artikel geen sodanige stuk 'n verhandelbare stuk maak nie.

STUKKE WAT NIE GEËNDOSSER OF NIE REËLMATIG GEËNDOSSER IS NIE.

Uitwerking van betaling aan of kreditering van rekenings deur bankiers van die bedrae van tjeks en sekere ander stukke wat nie geëndosseer of nie reëlmatig geëndosseer is nie.

83. (1) Indien 'n bankier te goeder trou en in die gewone loop van sake die rekening van 'n klant van hom krediteer met die bedrag van, of aan 'n ander bankier die bedrag betaal van—

- (a) 'n tjek wat op hom getrek is;
- (b) enige ander stuk wat deur 'n klant van hom uitgegee is en wat bedoel is om iemand in staat te stel om op aanvraag betaling van die bedrag vermeld in sodanige stuk te verkry van hom (of van enige bankier, indien die stuk namens die Staat uitgegee is); of
- (c) 'n sigwissel wat deur sodanige eersgenoemde bankier getrek is op homself, of op sy agent wat 'n bankier is, hetsy dit betaalbaar is by die hoofkantoor of die een of ander kantoor van sy bank of van sodanige agent,

loop hy geen aanspreeklikheid op slegs omrede die afwesigheid van 'n endossement of 'n onreëlmatigheid by die endossering daarvan nie, en word sodanige tjek, stuk of wissel afgelos deur sodanige kreditering van die betrokke rekening of deur sodanige betaling.

(2) Die bepalings van sub-artikel (1) is *mutatis mutandis* ook van toepassing op 'n stuk wat—

- (a) namens die Staat uitgegee is;
- (b) getrek is op of gerig is aan 'n amptenaar van die Staat (hieronder in hierdie artikel die betrokke genoem); en
- (c) bedoel is om iemand in staat te stel om op aanvraag betaling van die bedrag vermeld in sodanige stuk te verkry van die betrokke of van of deur middel van 'n bankier,

asof genoemde stuk 'n tjek was en asof die betrokke 'n bankier, en die Staat sy klant was.

Regte van bankiers indien tjeks of sekere ander stukke wat nie geëndosseer of nie reëlmatig geëndosseer is nie, aan hulle ter invordering oorhandig word.

84. Indien 'n tjek, of 'n wissel of ander stuk vermeld in artikel drie-en-tagtig, wat aan order betaalbaar is, deur die houer daarvan aan 'n bankier ter invordering oorhandig word, en sodanige tjek, wissel of stuk nie deur sodanige houer geëndosseer is of nie reëlmatig deur hom geëndosseer is nie, het sodanige bankier die regte, indien daar is, wat hy sou gehad het indien by sodanige oorhandiging die houer reeds 'n blanko endossement daarop aangebring het.

Bewyskrag van betaling van tjeks of sekere ander stukke wat nie geëndosseer of nie reëlmatig geëndosseer is nie.

85. Indien 'n tjek, of 'n wissel of ander stuk vermeld in artikel drie-en-tagtig, wat nie geëndosseer of nie reëlmatig geëndosseer is nie, betaal is deur die bankier (met inbegrip van 'n betrokke vermeld in sub-artikel (2) van genoemde artikel) op wie dit getrek is, is sodanige betaling *prima facie*-bewys van die ontvangs, deur die nemer, van die bedrag vermeld in sodanige tjek, wissel of stuk.

Verhandelbaarheid van stukke vermeld in artikels 83, 84 en 85.

86. Die bepalings van artikels drie-en-tagtig, vier-en-tagtig en vyf-en-tagtig maak geen stuk verhandelbaar wat afgesien daarvan nie verhandelbaar is nie.

(8) For the purposes of this section the giving of a consideration includes the receiving of any such cheque in reduction or settlement of any debt or liability.

82. Sections *seventy-five* to and including *eighty-one* shall also apply to any document issued by a customer of any banker and intended to enable any person to obtain payment on demand of the sum mentioned in such document from such banker (or from any banker, if the document was issued on behalf of the State), and shall so apply as if the said document were a cheque, and the said sections shall *mutatis mutandis* also apply to any document which—

Application of sections 75 to 81 to certain documents other than cheques.

- (a) was issued on behalf of the State;
- (b) is drawn upon or addressed to a servant of the State (hereafter in this section called the drawee); and
- (c) is intended to enable any person to obtain payment on demand of the sum mentioned in such document from the drawee or from or through a banker, as if the said document were a cheque and as if the drawee were a banker and the State his customer: Provided that nothing in this section contained shall render any such document a negotiable instrument.

UNINDORSED OR IRREGULARLY INDORSED INSTRUMENTS.

83. (1) If a banker in good faith and in the ordinary course of business credits the account of a customer of his with or pays to another banker the amount of—

Effect of payment to or crediting of accounts by bankers of amounts of unindorsed or irregularly indorsed cheques and certain other documents.

- (a) any cheque drawn on him;
- (b) any other document issued by a customer of his and intended to enable any person to obtain payment on demand of the sum mentioned in such document from him (or from any banker, if the document was issued on behalf of the State); or
- (c) a draft payable on demand drawn by such firstmentioned banker upon himself, or upon his agent who is a banker, whether payable at the head office or some other office of his bank or of such agent, he shall not incur any liability by reason only of the absence of, or irregularity in, indorsement thereof, and such cheque, document or draft shall be discharged by such crediting of the account in question or by such payment.

(2) The provisions of sub-section (1) shall *mutatis mutandis* also apply to any document which—

- (a) was issued on behalf of the State;
- (b) is drawn upon or addressed to a servant of the State (hereafter in this section called the drawee); and
- (c) is intended to enable any person to obtain payment on demand of the sum mentioned in such document from the drawee or from or through a banker, as if the said document were a cheque and as if the drawee were a banker and the State his customer.

84. If a cheque, or draft or other document referred to in section *eighty-three*, which is payable to order, is delivered by the holder thereof to a banker for collection, and such cheque, draft or document is not indorsed or was irregularly indorsed by such holder, such banker shall have such rights, if any, as he would have had if, upon such delivery, the holder had indorsed it in blank.

Rights of bankers if unindorsed or irregularly indorsed cheques or certain other documents are delivered to them for collection.

85. If an unindorsed or irregularly indorsed cheque, or draft or other document referred to in section *eighty-three*, has been paid by the banker (including a drawee referred to in sub-section (2) of the said section) on whom it is drawn, such payment shall be *prima facie* evidence of the receipt by the payee of the sum mentioned in such cheque, draft or document.

Evidential value of payment of unindorsed or irregularly indorsed cheques or certain other documents.

86. The provisions of sections *eighty-three*, *eighty-four* and *eighty-five* shall not make negotiable any document which, apart from them, is not negotiable.

Negotiability of documents referred to in sections 83, 84 and 85.

HOOFSTUK III.

PROMESSES.

Omskrywing
van promesse.

87. (1) 'n Promesse is 'n onvoorwaardelike skriftelike belofte wat deur een persoon aan 'n ander gedoen is en deur die promittent onderteken is, en waarin onderneem word om op aanvraag of op 'n bepaalde of bepaalbare toekomstige tydstip 'n vastgestelde bedrag geld aan 'n vermelde persoon of sy order, of aan toonder te betaal.

(2) 'n Stuk in die vorm van 'n promesse wat aan die promittent se order betaalbaar is, is nie 'n promesse ooreenkomstig die bedoeling van hierdie artikel nie, tensy en totdat dit deur die promittent geëndosseer word.

(3) 'n Promesse is nie ongeldig nie slegs omrede dat dit ook 'n verpanding van iets as aanvullende sekerheid bevat gepaard met magtiging om dit te verkoop of daarvoor te beskik.

Lewering 'n
vereiste vir
totstandkoming
van promesse.

88. 'n Promesse is onvoltooi en onvolledig totdat dit aan die nemer of toonder gelewer word.

Gesamentlike
of solidêre
aanspreeklikheid
kragtens
promesses.

89. (1) 'n Promesse kan gemaak word deur twee of meer persone en hul kan uit hoofde daarvan gesamentlik of solidêr aanspreeklik wees, na gelang van die strekking daarvan.

(2) Indien 'n promesse lui „Ek beloof om te betaal” en deur twee of meer persone geteken is, word dit geag 'n gesamentlike en afsonderlike promesse van hulle te wees, en enige promesse wat deur twee of meer persone onderteken is, word, by ontstentenis van 'n teenoorgestelde bedoeling wat uit die voorkant daarvan blyk, geag 'n gesamentlike en afsonderlike promesse van hulle te wees.

Tydstip van
aanbieding vir
betaling van
promesse wat op
aanvraag
betaalbaar is en
geëndosseer is.

90. (1) (a) Indien 'n promesse wat op aanvraag betaalbaar is, geëndosseer is, moet dit vir betaling aangebied word binne 'n redelike tydperk, ooreenkomstig die bedoeling van sub-artikel (2), vanaf die endossement.

(b) Indien dit nie aldus aangebied word nie, word die endossant bevry.

(2) Wanneer bepaal word wat 'n redelike tydperk vir die doeleindes van sub-artikel (1) is, moet gelet word op die aard van die stuk, die handelsgebruik, en die feite van die besondere geval.

(3) Indien 'n wissel wat op aanvraag betaalbaar is, verhandel word, word dit nie geag vervalte te wees ten einde die houër te beswaar met titelgebreke waarvan hy geen kennis gedra het nie, omrede dat dit blyk dat 'n redelike tydperk om dit vir betaling aan te bied, verstryk het sedert die uitgifte daarvan.

Aanbieding van
promesse vir
betaling.

91. (1) (a) Indien 'n promesse in die hoofdeel daarvan by 'n bepaalde plek betaalbaar gestel is, moet dit by daardie plek vir betaling aangebied word om die promittent aanspreeklik te maak, tensy die bepaalde plek wat vermeld is, die sakeplek van die nemer is en die promesse in sy hande bly.

(b) In geen ander geval is aanbieding vir betaling nodig ten einde die promittent aanspreeklik te maak nie.

(2) Aanbieding vir betaling is nodig om die endossant van 'n promesse aanspreeklik te maak.

(3) (a) Indien 'n promesse in die hoofdeel daarvan by 'n bepaalde plek betaalbaar gestel is, is aanbieding by daardie plek nodig om 'n endossant aanspreeklik te maak.

(b) Indien 'n plek van betaling slegs deur middel van 'n memorandum aangedui word, is aanbieding by daardie plek nodig om 'n endossant aanspreeklik te maak: Met dien verstande dat aanbieding aan die promittent elders voldoende is om 'n endossant aanspreeklik te maak, indien sodanige aanbieding in ander opsigte toereikend is.

Aanspreeklikheid
van promittent.

92. Deur 'n promesse te maak—

(a) onderneem die promittent dat hy dit ooreenkomstig die strekking daarvan sal betaal;

(b) word die promittent belet om teenoor 'n reëlmatige houër die bestaan van die nemer en sy bevoegdheid destyds om te endosseer, te ontken.

Toepassing op
promesses van
bepalings
betreffende
wissels.

93. (1) Behoudens die bepalinge van hierdie hoofstuk, en behalwe soos by hierdie artikel bepaal word, is die bepalinge van hierdie Wet met betrekking tot wissels op promesses van toepassing met die nodige veranderinge.

CHAPTER III.

PROMISSORY NOTES.

87. (1) A promissory note is an unconditional promise in writing made by one person to another, signed by the maker, and engaging to pay on demand or at a fixed or determinable future time, a sum certain in money, to a specified person or his order, or to bearer. Promissory note defined.

(2) An instrument in the form of a note payable to maker's order is not a note within the meaning of this section unless and until it is indorsed by the maker.

(3) A note is not invalid by reason only that it contains also a pledge of collateral security with authority to sell it or dispose thereof.

88. A note is inchoate and incomplete until delivery thereof to the payee or bearer. Delivery a requirement for coming into existence of note.

89. (1) A note may be made by two or more persons and they may be liable thereon jointly, or jointly and severally, according to its tenor. Joint or joint and several liability on notes.

(2) If a note runs "I promise to pay", and is signed by two or more persons, it is deemed to be their joint and several note, and any note signed by two or more persons is deemed to be their joint and several note in the absence of a contrary intention appearing upon the face of it.

90. (1) (a) If a note payable on demand has been indorsed, it must be presented for payment within a reasonable time of the indorsement within the meaning of sub-section (2). Time of presentment for payment of note payable on demand and indorsed.

(b) If it is not so presented, the indorser is discharged.

(2) In determining what is a reasonable time for the purpose of sub-section (1), regard shall be had to the nature of the instrument, the usage of trade, and the facts of the particular case.

(3) If a note payable on demand is negotiated, it is not deemed to be overdue, for the purpose of affecting the holder with defects of title of which he had no notice, by reason that it appears that a reasonable time for presenting it for payment has elapsed since its issue.

91. (1) (a) If a note is in the body of it made payable at a particular place, it must be presented for payment at that place to render the maker liable, unless the particular place mentioned is the place of business of the payee and the note remains in his hands. Presentment of note for payment.

(b) In no other case is presentment for payment necessary in order to render the maker liable.

(2) Presentment for payment is necessary to render the indorser of a note liable.

(3) (a) If a note is in the body of it made payable at a particular place, presentment at that place is necessary to render an indorser liable.

(b) If a place of payment is indicated by way of memorandum only, presentment at that place is necessary to render an indorser liable: Provided that presentment to the maker elsewhere, if sufficient in other respects, shall be sufficient to render an indorser liable.

92. The maker of a note by making it— Liability of maker.

(a) engages that he will pay it according to its tenor;

(b) is precluded from denying to a holder in due course the existence of the payee and his then capacity to indorse.

93. (1) Subject to the provisions of this chapter, and except as by this section provided, the provisions of this Act relating to bills apply with the necessary modifications to notes. Application to notes of provisions relating to bills.

(2) By die toepassing van daardie bepalings word die promittent geag ooreen te stem met die akseptant van 'n wissel, en word die eerste endossant van 'n promesse geag ooreen te stem met die trekker van 'n geaksepteerde wissel wat aan trekker se order betaalbaar is.

(3) Die volgende bepalings betreffende wissels is nie op promesses van toepassing nie, naamlik, die bepalings met betrekking tot—

- (a) aanbieding vir akseptasie;
- (b) akseptasie;
- (c) akseptasie ter ere ná protes;
- (d) stelle wissels.

HOOFSTUK IV.

AANVULLENDE BEPALINGS.

- Goëie trou.** 94. Iets word geag te goeder trou ooreenkomstig die bedoeling van hierdie Wet gedoen te word, indien dit inderdaad eerlik gedoen word, hetsy dit op nalatige wyse gedoen word of nie.
- Naamtekening.** 95. Indien daar ingevolge hierdie Wet vereis word dat 'n stuk of geskrif deur iemand geteken word, is dit nie nodig dat hy dit self teken nie, maar is dit toereikend indien sy handtekening daarop geskryf word deur een of ander persoon met of kragtens sy magtiging, en is die gemagtigde beseëling met die seël van 'n regs persoon toereikend, en word dit geag gelykstaande te wees met die tekening of endossering van so 'n stuk of geskrif.
- Tydsberekening.** 96. Indien die redelike of ander tydperk wat by hierdie Wet toegelaat of voorgeskryf word om iets te doen, minder as vier dae is, word nie-sakedae by die berekening van sodanige tydperk buite rekening gelaat.
- Wanneer notering gelykstaande met protesterings is.** 97. Indien vereis word dat 'n wissel of promesse geprotesteer word binne 'n bepaalde tydperk of voordat enige verdere stappe gedoen word, is dit by die toepassing van hierdie Wet voldoende indien die wissel of promesse vir protes genoteer is vóór die verstryking van die bepaalde tydperk of voordat die stappe gedoen word, en kan die formele protes te eniger tyd daarna opgemaak word met ingang vanaf die datum van notering.
- Protestering wanneer 'n notaris nie bereik kan word nie.** 98. (1) Indien 'n wissel of promesse wat gedishonoreer is, geprotesteer kan of moet word, en die dienste van 'n notaris nie bekom kan word nie op die plek waar die wissel of promesse gedishonoreer is, kan enige grondeienaar of gesinshoof van die plek in die teenwoordigheid van twee getuies 'n sertifikaat verstrek wat deur hulle onderteken is waarin die dishonoring van die wissel geattesteer word, en so 'n sertifikaat het in alle opsigte uitwerking asof dit 'n formele protestering van die wissel was.
(2) Die vorm in die Eerste Bylae uiteengesit kan, met die nodige veranderings, vir so 'n sertifikaat aangewend word, en is voldoende, indien dit aldus aangewend word.
- Sekere bepalings van Wet van toepassing op dividendbewyse, koepons vir die verkryging van rente en posorders en -wissels.** 99. Die bepalings van hierdie Wet betreffende gekruiste tjeks is ook van toepassing op bewyse om betaling van dividende te verkry, op koepons om betaling van rente te verkry en op posorders en -wissels.
- Wette wat nie deur hierdie Wet geraak word nie.** 100. Die bepalings van hierdie Wet raak nie of beperk nie in enige opsig nie—
(a) enige wet op seëlregte of inkomste;
(b) enige wet op banke;
(c) enige wet op maatskappye;
(d) die prosedure en praktyk met betrekking tot die verlening van namptissement in regsdinge.
- Herroeping van wette.** 101. (1) Behoudens die bepalings van sub-artikel (2) word die wette in die Tweede Bylae vermeld hierby herroep.
(2) Sodanige herroeping raak nie die geldigheid nie van enige stuk wat by die inwerkingtrede van hierdie Wet geldig is ooreenkomstig 'n wet aldus herroep, of van iets wat, ooreenkomstig so 'n wet, geldiglik gedoen is vóór sodanige inwerkingtrede.
- Kort titel.** 102. Hierdie Wet heet die Wisselwet, 1964.

(2) In applying those provisions the maker of a note shall be deemed to correspond with the acceptor of a bill, and the first indorser of a note shall be deemed to correspond with the drawer of an accepted bill payable to drawer's order.

(3) The following provisions as to bills do not apply to notes, namely, the provisions relating to—

- (a) presentment for acceptance;
- (b) acceptance;
- (c) acceptance for honour *supra* protest;
- (d) bills in a set.

CHAPTER IV.

SUPPLEMENTARY PROVISIONS.

94. A thing is deemed to be done in good faith within the meaning of this Act, if it is in fact done honestly, whether it is done negligently or not. Good faith.

95. If by this Act, any instrument or writing is required to be signed by any person it is not necessary that he should sign it with his own hand, but it is sufficient if his signature is written thereon by some other person, by or under his authority, and the authorized sealing with a seal of a corporation shall be sufficient and be deemed to be equivalent to the signing or indorsement of any such instrument or writing. Signature.

96. If the reasonable or other time allowed or prescribed by this Act for doing any thing is less than four days, non-business days are excluded in reckoning such time. Computation of time.

97. If a bill or note is required to be protested within a specified time or before some further proceeding is taken, it is sufficient, for the purposes of this Act, if the bill or note has been noted for protest before the expiration of the specified time or the taking of the proceeding, and the formal protest may be extended at any time thereafter as of the date of the noting. When noting equivalent to protest.

98. (1) If a dishonoured bill or note is authorized or required to be protested, and the services of a notary cannot be obtained at the place where the bill or note is dishonoured, any landowner or householder of the place may, in the presence of two witnesses, give a certificate, signed by them, attesting the dishonour of the bill, and such certificate shall in all respects operate as if it were a formal protest of the bill. Protest when notary not accessible.

(2) The form set out in the First Schedule may be used with the necessary modifications for such certificate, and if so used, shall be sufficient.

99. The provisions of this Act as to crossed cheques shall apply also to warrants for the payment of dividends, to coupons for payment of interest and to postal and money orders. Certain provisions of Act applicable to dividend warrants, coupons for interest and postal and money orders.

100. Nothing in this Act shall affect or in any way restrict—

- (a) any law relating to stamp duty or revenue;
- (b) any law relating to banks;
- (c) any law relating to companies;
- (d) the procedure and practice in regard to the granting of provisional sentence in judicial proceedings.

Laws that are not affected by this Act.

101. (1) Subject to the provisions of sub-section (2), the laws specified in the Second Schedule are hereby repealed. Repeal of laws.

(2) Such repeal shall not affect the validity of any instrument which, at the commencement of this Act, is valid according to any law so repealed, or of any thing which, according to any such law, was validly done prior to such commencement.

102. This Act shall be called the Bills of Exchange Act, 1964. Short title.

Eerste Bylae.

VORM VAN PROTES WAT INGEVOLGE ARTIKEL *agt-en-negentig* GEBRUIK KAN WORD WANNEER DIE DIENSTE VAN 'N NOTARIS NIE BEKOM KAN WORD NIE.

Sy dit hiermee kennelik dat ek, A.B., grondeienaar of gesinshoof van.....in die distrik.....op versoek van C.D., aangesien daar geen notaris beskikbaar was nie, op die.....dag van.....19..... te.....van E.F. betaling of akseptasie geëis het van die wissel wat, of waarvan 'n afskrif, hierby aangeheg is, waarop hy geantwoord het (vermeld antwoord, indien daar is), en waarom ek nou in die teenwoordigheid van G.H. en J.K. genoemde wissel protesteer.

A.B.....

Getuies:—

G.H.....

J.K.

L.W.—Die wissel self of 'n afskrif van die wissel en van alles wat daarop voorkom moet aangeheg word.

Tweede Bylae.

HERROEPE WETTE.

Waar van Krag.	No. en Jaar van Wet.	Titel of Onderwerp van Wet.
Kaap die Goeie Hoop.	Wet No. 19 van 1893 ..	„Bills of Exchange Act, 1893”.
Natal.. ..	Wet No. 15 van 1862 ..	„To declare Public Holidays, and the Law in relation to Bills of Exchange and Promissory Notes becoming payable upon Holidays”.
„ ..	Wet No. 8 van 1887 ..	„Bill of Exchange Law, 1886”.
Oranje-Vrystaat.	Ordonnansie No. 28 van 1902.	„Bills of Exchange Ordinance, 1902”.
Transvaal ..	Proklamasie No. 11 van 1902.	„Bills of Exchange Proclamation, 1902”.
„ ..	Proklamasie No. 13 van 1902.	„Days of Grace”.
Republiek ..	Wet No. 30 van 1913 ..	„Wissel (Niet-Handelsdagen) Wet, 1913”.
„ ..	Wet No. 23 van 1919 ..	„Wisselbrievens (Noteertyd) Wet, 1919”.
„ ..	Wet No. 8 van 1921 ..	„Wisselbrievens (Noteertyd) Wet Wijzigings Wet, 1921”.
„ ..	Wet No. 25 van 1943 ..	Wysigingswet op Wissels, 1943.

First Schedule.

FORM OF PROTEST WHICH MAY IN TERMS OF SECTION *ninety-eight* BE USED
WHEN THE SERVICES OF A NOTARY CANNOT BE OBTAINED.

Know all men that I, A.B., landowner or householder of.....
in the district ofat the request of C.D., there being no
notary available, did on the.....day of.....19.....
at.....demand payment or acceptance from E.F., of the bill
of exchange which or a copy of which is hereto annexed, to which demand
he answered (state answer, if any) wherefore I now in the presence of
G.H., and J.K., do protest the said bill of exchange.

A.B.....

Witnesses:—

G.H.....
J.K.

N.B.—The bill itself or a copy of the bill and of everything appearing
thereon should be annexed.

Second Schedule.

LAWS REPEALED.

Where in Force.	No. and year of Law.	Title or Subject of Law.
Cape of Good Hope.	Act No. 19 of 1893 ..	Bills of Exchange Act, 1893.
Natal ..	Law No. 15 of 1862 ..	To declare Public Holidays, and the Law in relation to Bills of Exchange and Promissory Notes becoming payable upon Holidays.
„ ..	Law No. 8 of 1887 ..	Bill of Exchange Law, 1886.
Orange Free State.	Ordinance No. 28 of 1902..	Bills of Exchange Ordinance, 1902.
Transvaal ..	Proclamation No. 11 of 1902.	Bills of Exchange Proclamation, 1902.
„ ..	Proclamation No. 13 of 1902.	Days of Grace.
Republic ..	Act No. 30 of 1913 ..	Bills of Exchange (Non-Business days) Act, 1913.
„ ..	Act No. 23 of 1919 ..	Bills of Exchange (Time of Noting) Act, 1919.
„ ..	Act No. 8 of 1921 ..	Bills of Exchange (Time of Noting) Act Amendment Act, 1921.
„ ..	Act No. 25 of 1943 ..	Bills of Exchange Amendment Act, 1943.

No. 35, 1964.]

WET

Om voorsiening te maak vir die oordrag aan en die vestiging in die Staat van sekere regte wat kragtens die Kopjes Besproeiingsnederstelling Wet, 1935, by die Kopjes Besproeiingsnederstelling Bestuursraad berus, om daardie Wet te wysig en om vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan, voorsiening te maak.

(Engelse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

NADEMAAL die Kopjes Besproeiingsnederstelling Bestuursraad by artikel *twee* van die Kopjes Besproeiingsnederstelling Wet, 1935 (Wet No. 38 van 1935), ingestel is:

EN NADEMAAL regte ten opsigte van sekere besproeiingswerke geleë in die Kopjes Besproeiingsnederstelling soos in genoemde Wet omskryf, van die Staat na genoemde Raad oorgedra is:

EN NADEMAAL die Minister van Waterwese uit hoofde van die bevoegdhede hom verleen by die Waterwet, 1956 (Wet No. 54 van 1956), 'n aanvang gemaak het met die vergroting van die Koppiesdam in die Renosterrivier, geleë op die plaas Fischer No. 58, in die distrik Koppies, Provinsie Oranje-Vrystaat, om adisionele water wat in genoemde rivier vloei, op te dam en te bewaar:

EN NADEMAAL genoemde Minister 'n skema ontwerp het om bestaande ontwikkeling op genoemde Nederstelling op 'n gesonde en ekonomiese basis te plaas, en om uiteindelik by wyse van 'n verdere vergroting van genoemde Dam en uitbreiding van die kanaalstelsel, daarvoor voorsiening te maak dat nuwe grond onder besproeiing geplaas word:

EN NADEMAAL dit nie vir die Minister moontlik is om die verdeling en gebruik van die water, wat beskikbaar sal word as gevolg van die vergroting van genoemde Dam, te beheer nie, of om genoemde skema tot stand te bring nie, tensy die beheer oor genoemde Koppiesdam en die besproeiingswerke voormeld, by die Staat berus:

EN NADEMAAL dit derhalwe raadsaam is om die Kopjes Besproeiingsnederstelling Wet, 1935 (Wet No. 38 van 1935), te wysig:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening te maak vir ander aangeleenthede wat hiermee in verband staan:

WORD DAAR DERHALWE BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

1. Tensy uit die samehang anders blyk, beteken in hierdie Wet—

„Hoofwet” die Kopjes Besproeiingsnederstelling Wet, 1935 (Wet No. 38 van 1935);

„raad” die raad soos in artikel *een* van die Hoofwet omskryf;

„waterwerk” 'n waterwerk soos in artikel *een* van die Waterwet, 1956 (Wet No. 54 van 1956), omskryf.

2. Alle regte wat uit hoofde van die bepalings van sub-artikel (2) van artikel *veertien* van die Hoofwet by die raad berus en alle regte op enige waterwerke wat by die raad berus, word hierby aan die Staat oorgedra en berus by die Staat.

3. Artikel *twaalf* van die Hoofwet word hierby gewysig deur paragrawe (b) en (c) van sub-artikel (1), sub-artikel (2) en sub-artikel (3) te skrap.

4. Artikel *dertien* van die Hoofwet word hierby gewysig deur die uitdrukking „behalwe die in sub-artikel (2) van artikel *twaalf* vermelde besproeiingsbelasting,” en die uitdrukking „behalwe die in artikel *negen-en-tagtig* van die „Besproeiings- en Waterbewarings Wet”, 1912 (Wet No. 8 van 1912), soos toegepas deur artikel *twaalf* van hierdie Wet, bedoelde uitgawes” te skrap.

Woord-
omskrywing.

Sekere regte
van Kopjes
Besproeiings-
nederstelling
Bestuursraad
word aan die
Staat oorgedra.

Wysiging van
artikel 12
van Wet 38
van 1935.

Wysiging van
artikel 13
van Wet 38
van 1935.

No. 35, 1964.]

ACT

To provide for the transfer to and the vesting in the State of certain rights vesting in the Kopjes Irrigation Settlement Management Board in terms of the Kopjes Irrigation Settlement Act, 1935, to amend that Act and to provide for other incidental matters.

(English text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

WHEREAS the Kopjes Irrigation Settlement Management Board was established by section *two* of the Kopjes Irrigation Settlement Act, 1935 (Act No. 38 of 1935):

AND WHEREAS rights in respect of certain irrigation works situated in the Kopjes Irrigation Settlement, as defined in the said Act, were transferred from the Government to the said Board:

AND WHEREAS the Minister of Water Affairs has, by virtue of the powers conferred on him by the Water Act, 1956 (Act No. 54 of 1956), commenced the enlargement of the Koppies Dam on the Renoster River, situated on the farm Fischer No. 58, in the district of Koppies, Province of the Orange Free State, to impound and conserve additional water flowing in the said river:

AND WHEREAS the said Minister has prepared a scheme to place existing development in the said Settlement on a sound and economic basis, and to provide, eventually, by means of a further enlargement of the said Dam and expansion of the canal system, for bringing new land under irrigation:

AND WHEREAS it is not possible for the said Minister to control the distribution and use of the water which will become available as a result of the enlargement of the said Dam, or to implement the said scheme, unless the control of the said Koppies Dam and the irrigation works referred to above, is vested in the State:

AND WHEREAS it is therefore expedient to amend the Kopjes Irrigation Settlement Act, 1935 (Act No. 38 of 1935):

AND WHEREAS it is expedient to provide for other incidental matters:

BE IT THEREFORE ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. In this Act, unless the context otherwise indicates— **Definitions.**
 "board" means the board as defined in section *one* of the principal Act;
 "principal Act" means the Kopjes Irrigation Settlement Act, 1935 (Act No. 38 of 1935);
 "water work" means a water work as defined in section *one* of the Water Act, 1956 (Act No. 54 of 1956).
2. All rights vesting in the board by virtue of the provisions of sub-section (2) of section *fourteen* of the principal Act and all rights to any water works vesting in the board are hereby transferred to and shall be vested in the State. **Certain rights of the Kopjes Irrigation Settlement Management Board transferred to the State.**
3. Section *twelve* of the principal Act is hereby amended by the deletion of paragraphs (b) and (c) of sub-section (1), sub-section (2) and sub-section (3). **Amendment of section 12 of Act 38 of 1935.**
4. Section *thirteen* of the principal Act is hereby amended by the deletion of the expression "in addition to the irrigation rate mentioned in sub-section (2) of section *twelve*", and the expression "other than the expenditure referred to in section *eighty-nine* of the Irrigation and Conservation of Waters Act, 1912 (Act No. 8 of 1912), as applied by section *twelve* of this Act". **Amendment of section 13 of Act 38 of 1935.**

Wysiging van artikel 14 van Wet 38 van 1935.

Onteining van grond of regte daarop van Kopjes Besproeiingsnederstelling Bestuursraad deur Minister.

Geen vergoeding betaalbaar ten opsigte van regte wat kragtens hierdie Wet by die Staat berus nie.

Kort titel.

5. Artikel *veertien* van die Hoofwet word hierby gewysig deur sub-artikel (1) te skrap.

6. Wanneer volgens die oordeel van die Minister van Waterwese enige grond ten opsigte waarvan die eiendomsreg by die raad berus (hetsy 'n grondbrief ten opsigte van die grond uitgereik is, al dan nie), deur die Staat in verband met enige waterwerke benodig word of waarskynlik benodig sal word, kan hy van tyd tot tyd by skriftelike kennisgewing aan die raad verklaar dat die eiendomsreg ten opsigte van of enige ander reg op bedoelde grond by die Staat berus vanaf 'n in die kennisgewing bepaalde datum en daarna berus die eiendoms- of ander reg aldus.

7. Geen vergoeding is betaalbaar ten opsigte van enige regte wat uit hoofde van die bepalings van artikel *twee* of *ses* by die Staat berus nie.

8. Hierdie Wet heet die Reëlingswet op die Besproeiingsnederstelling Kopjes, 1964, en tree in werking op 'n datum deur die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

5. Section *fourteen* of the principal Act is hereby amended by the deletion of sub-section (1). Amendment of section 14 of Act 38 of 1935.
6. Whenever in the opinion of the Minister of Water Affairs any land, the ownership in which vests in the board (whether or not a deed of grant has been issued in respect of such land), is or is likely to be required by the State in connection with any water works, he may from time to time by written notice to the board declare that the ownership or any other right in such land shall vest in the State with effect from a date to be specified in the notice and thereupon the ownership or other right in such land shall so vest. Expropriation of land or rights therein of Kopjes Irrigation Settlement Management Board by Minister.
7. No compensation shall be payable in respect of any rights vesting in the State by virtue of the provisions of section *two* or *six*. No compensation payable in respect of rights vesting in the State under this Act.
8. This Act shall be called the Kopjes Irrigation Settlement Adjustment Act, 1964, and shall come into operation on a date to be fixed by the State President by proclamation in the *Gazette*. Short title.

No. 36, 1964.]

WET

Om voorsiening daarvoor te maak dat die uitneem, opdam, opgaar, verdeling en gebruik van alle openbare water in die Olifants- en Kamanassierivier, in die Olifantsrivier (Oudtshoorn)-Staatswaterbeheergebied, deur die Minister van Waterwese kragtens die bepalings van die Waterwet, 1956, beheer word; om voorsiening daarvoor te maak dat 'n sekere dam, waterwerke en ander werke in die Kamanassie-besproeiingsdistrik as Staatswaterwerke beskou word en tesame met sekere grond, serwitute en ander regte aan die Staat oorgedra word; om voorsiening daarvoor te maak dat die vasstelling en uitoefening van enige reg op die uitneem, opdam, opgaar, verdeling of gebruik van openbare water in genoemde Staatswaterbeheergebied met sekere voorbehoude moet geskied ooreenkomstig die toepaslike bepalings van genoemde Waterwet; om voorsiening daarvoor te maak dat die Minister sekere bevoegdhede wat by hom berus aan die Kamanassie-besproeiingsraad kan oordra; om die Minister te magtig om onder sekere omstandighede, dié raad te gelas om sekere belastings en vorderings in te vorder; om bykomende bevoegdhede aan genoemde raad te verleen om verordeninge uit te vaardig; om voorsiening te maak vir die beëindiging van die bevoegdhede, pligte en werksaamhede van genoemde raad, en vir die afskaffing van genoemde besproeiingsdistrik, te eniger tyd; om voorsiening te maak vir die toewysing deur die Minister van sekere bevoegdhede, pligte en werksaamhede aan sekere beamptes; om die Wet tot Reëling van die Kamanassie-besproeiingsdistrik, 1945, te herroep; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

(Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

NADEMAAL die Kamanassie-besproeiingsraad by Proklamasie No. 48 van 1917 saamgestel is:

EN NADEMAAL genoemde raad die eienaar is van die Kamanassie-besproeiingsdam, 'n opgaardam wat deur dié raad in die Kamanassierivier op die plaas Kamanassie aangelê is, asook van sekere bybehorende waterwerke en ander werke:

EN NADEMAAL die Regering van die Republiek van Suid-Afrika 'n skema ontwerp het vir die aanlê van 'n opgaardam in die Olifantsrivier op die plase Doornkraal en Fonteinskloof, geleë in die afdeling Oudtshoorn in die provinsie die Kaap die Goeie Hoop, en bybehorende waterwerke, om die water wat in genoemde rivier vloei, op te gaar en te bewaar, verdeel en gebruik en om die water aan te vul wat opgegaar en bewaar word in genoemde Kamanassie-besproeiingsdam en bybehorende waterwerke:

EN NADEMAAL die Minister van Waterwese ingevolge die bepalings van sub-artikel (1) van artikel *ses-en-vyftig* van die Waterwet, 1956, en uit geld wat die Parlement vir dié doel bewillig het, 'n aanvang met die aanlê van genoemde dam en bybehorende waterwerke in die Olifantsrivier gemaak het:

EN NADEMAAL die Wet tot Reëling van die Kamanassie-besproeiingsdistrik, 1945, die beheer oor sekere water in die Kamanassie-besproeiingsdistrik, ingestel by Proklamasie No. 48 van 1917 soos gewysig, aan genoemde raad oordra;

EN NADEMAAL die Olifantsrivier (Oudtshoorn)-Staatswaterbeheergebied ingestel by Proklamasie No. 428 van 1960 soos gewysig, die gebied van genoemde Kamanassie-besproeiingsdistrik insluit:

EN NADEMAAL dit vir doeleindes van kontinuïteit en doelmatige beheer raadsaam is dat die uitneem, opdam, opgaar, verdeling en gebruik van alle openbare water in die Olifants- en Kamanassierivier, in genoemde Staatswaterbeheergebied, deur die Minister ingevolge die bepalings van die Waterwet, 1956, beheer word:

EN NADEMAAL dit raadsaam is dat genoemde Kamanassie-besproeiingsdam en alle bybehorende waterwerke en ander werke van die Kamanassie-besproeiingsraad geag word Staatswaterwerke te wees en op die Staat oorgaan:

No. 36, 1964.]

ACT

To provide for the abstraction, impounding, storage, distribution and use of all public water in the Olifants and Kamanassie Rivers, in the Olifants River (Oudtshoorn) Government Water Control Area, being controlled by the Minister under the provisions of the Water Act, 1956; to provide for a certain dam, water works and other works in the Kamanassie Irrigation District being regarded as Government water works and to be transferred, together with certain land, servitudes and other rights, to the State; to provide for the determination and exercise of any right to the abstraction, impounding, storage, distribution or use of public water in the said Government water control area being effected in accordance with the relevant provisions of the said Water Act, with certain qualifications; to provide for the delegation to the Kamanassie Irrigation Board by the Minister of certain powers vested in him; to empower the Minister to direct that board in certain circumstances to collect certain rates and charges; to confer additional powers on the said board to make by-laws; to provide for the termination of the powers, duties and functions of the said board and for the disestablishment of the said irrigation district, at any time; to provide for the assignment by the Minister of certain powers, duties and functions to certain officers; to repeal the Kamanassie Irrigation District Adjustment Act, 1945; and to provide for matters incidental thereto.

*(Afrikaans text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)*

WHEREAS the Kamanassie Irrigation Board was constituted by Proclamation No. 48 of 1917:

AND WHEREAS the said board is the owner of the Kamanassie irrigation dam, a conservation dam constructed by that board in the Kamanassie River on the farm Kamanassie, as well as of certain ancillary water works and other works:

AND WHEREAS the Government of the Republic of South Africa has prepared a scheme for the construction of a conservation dam in the Olifants River on the farms Doornkraal and Fonteinskloof, situated in the division of Oudtshoorn in the Province of the Cape of Good Hope, and ancillary water works, to impound, conserve, distribute and use the water flowing in the said river and to supplement the water impounded and conserved in the said Kamanassie irrigation dam and ancillary water works:

AND WHEREAS the Minister of Water Affairs has, in terms of the provisions of sub-section (1) of section *fifty-six* of the Water Act, 1956, and out of moneys appropriated by Parliament for the purpose, commenced the construction of the said dam and ancillary water works in the Olifants River:

AND WHEREAS the Kamanassie Irrigation District Adjustment Act, 1945, vests in the said board the control of certain water in the Kamanassie Irrigation District established by Proclamation No. 48 of 1917 as amended:

AND WHEREAS the Olifants River (Oudtshoorn) Government Water Control Area, established by Proclamation No. 428 of 1960, as amended, includes the area of the said Kamanassie Irrigation District:

AND WHEREAS it is expedient for the purposes of continuity and effective control that the abstraction, impounding, storage, distribution and use of all public water in the Olifants and Kamanassie Rivers, in the said Government water control area, shall be controlled by the Minister in terms of the provisions of the Water Act, 1956:

AND WHEREAS it is expedient that the said Kamanassie irrigation dam and all ancillary water works and other works of the Kamanassie Irrigation Board shall be deemed to be Government water works and vest in the State:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om te bepaal dat die vasstelling en uitoefening van enige reg om openbare water in genoemde Staatswaterbeheergebied uit te neem, op te dam, op te gaar, te verdeel of te gebruik, met sekere voorbehoude moet geskied ooreenkomstig die toepaslike bepalings van die Waterwet:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening daarvoor te maak dat die Minister sekere bevoegdhede wat by hom berus, aan genoemde raad kan oordra:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening te maak vir die invordering, deur genoemde raad, van sekere belastings en vorderings wat ingevolge artikel *ses-en-sestig* van die Waterwet, 1956, gehef is:

EN NADEMAAL dit raadsaam is dat genoemde raad bykomende bevoegdhede besit om verordeninge uit te vaardig:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening te maak vir die beëindiging van die bevoegdhede, pligte en werksaamhede van genoemde raad en die afskaffing van genoemde besproeiingsdistrik, te eniger tyd:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening te maak vir die toewysing deur die Minister aan sekere beamptes van sekere bevoegdhede, pligte en werksaamhede wat aan hom verleen of hom opgelê is:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om die Wet tot Reëling van die Kamanassie-besproeiingsdistrik, 1945, te herroep:

EN NADEMAAL dit raadsaam is om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan:

WORD DAAR DERHALWE BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Woordomskrywing. 1. In hierdie Wet, tensy uit die samehang anders blyk, het 'n uitdrukking waaraan 'n betekenis in die Waterwet toegeskryf is, dieselfde betekenis, en beteken—

- (i) „besproeiingsdistrik” die Kamanassie-besproeiingsdistrik soos omskryf by Proklamasie No. 48 van 1917 soos van tyd tot tyd gewysig; (iii)
- (ii) „raad” die Kamanassie-besproeiingsraad saamgestel by Proklamasie No. 48 van 1917 of, na gelang van die geval, enige ander besproeiingsraad kragtens artikel *nege-en-sewentig* van die Waterwet ingestel; (i)
- (iii) „rivier” 'n Staatswaterwerk in die Staatswaterbeheergebied geleë, dié gedeelte van die Olifantsrivier daarin benede die dam vermeld in artikel *vyf*, en dié gedeelte van die Kamanassierivier daarin benede die dam vermeld in artikel *twee*; (iv)
- (iv) „Staatskema” al die Staatswaterwerke in die Staatswaterbeheergebied; (v)
- (v) „Staatswaterbeheergebied” die Olifantsrivier (Oudtshoorn)-Staatswaterbeheergebied soos omskryf by Proklamasie No. 428 van 1960 soos van tyd tot tyd gewysig; (ii)
- (vi) „Waterwet” die Waterwet, 1956 (Wet No. 54 van 1956). (vi)

Sekere dam en werke in Kamanassierivier word geag Staatswaterwerke te wees, en gaan oor op Staat.

2. (1) Die opgaardam wat deur die raad in die Kamanassierivier op die plaas Kamanassie aangelê is, asook alle bybehorende waterwerke en ander werke wat aan die raad behoort, word vanaf die inwerkingtreding van hierdie Wet geag Staatswaterwerke te wees, en alle verpligtinge van genoemde raad ten opsigte van genoemde dam en werke word hierby aan die Staat oorgedra.

(2) Alle grond, serwitute en ander regte wat die raad besit, word hierby aan die Staat oorgedra en berus by die Staat.

Gebruik en beheer van water in betrokke Staatswaterbeheergebied.

3. Ondanks enige bestaande reg of enige ander reg op openbare water of op die gebruik daarvan, berus die regte op die gebruik en die beheer van water in 'n rivier by die Minister, en behoudens die bepalings van artikels *sewe* en *ag* van hierdie Wet, is die bepalings van artikel *twee-en-sestig* van die Waterwet daarenbenede van toepassing ten opsigte van die opdam, opgaar, uitkeer, uitneem of gebruik van sodanige water deur enige persoon (met inbegrip van die Staat), vir sover hulle nie alreeds aldus van toepassing is nie.

Toepassing van Waterwet op Staatswaterbeheergebied en besproeiingsdistrik.

4. Behoudens die bepalings van hierdie Wet is die bepalings van die Waterwet van toepassing ten opsigte van die Staatswaterbeheergebied, met inbegrip van die besproeiingsdistrik, en ten opsigte van die bevoegdhede, pligte en werksaamhede van die raad kragtens of uit hoofde van die bepalings van hierdie Wet of genoemde Waterwet, vir sover hulle nie alreeds aldus van toepassing is nie.

AND WHEREAS it is expedient to provide that the determination and exercise of any right to abstract, impound, store, distribute and use any public water in the said Government water control area shall, with certain qualifications, be effected in accordance with the relevant provisions of the Water Act:

AND WHEREAS it is expedient to provide for a delegation to the said board by the Minister of certain powers vested in him:

AND WHEREAS it is expedient to provide for the collection by the said board of certain rates and charges assessed in terms of section *sixty-six* of the Water Act, 1956:

AND WHEREAS it is expedient that the said board shall have additional powers to make by-laws:

AND WHEREAS it is expedient to provide for the termination of the powers, duties and functions of the said board and the disestablishment of the said irrigation district, at any time:

AND WHEREAS it is expedient to provide for the assignment by the Minister to certain officers of certain powers, duties and functions conferred or imposed upon him:

AND WHEREAS it is expedient to repeal the Kamanassie Irrigation District Adjustment Act, 1945:

AND WHEREAS it is expedient to provide for matters incidental thereto:

BE IT THEREFORE ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. In this Act, unless the context otherwise indicates, any expression to which a meaning has been assigned in the Water Act bears the same meaning, and—

- Definitions.
- (i) "board" means the Kamanassie Irrigation Board constituted by Proclamation No. 48 of 1917 or any other irrigation board established under section *seventy-nine* of the Water Act, as the case may be; (ii)
 - (ii) "Government water control area" means the Olifants River (Oudtshoorn) Government Water Control Area as defined by Proclamation No. 428 of 1960 as amended from time to time; (v)
 - (iii) "irrigation district" means the Kamanassie Irrigation District as defined by Proclamation No. 48 of 1917 as amended from time to time; (i)
 - (iv) "river" means any Government water work situated in the Government water control area, that portion of the Olifants River therein below the dam referred to in section *five*, and that portion of the Kamanassie River therein below the dam referred to in section *two*; (iii)
 - (v) "State scheme" means all the Government water works in the Government water control area; (iv)
 - (vi) "Water Act" means the Water Act, 1956 (Act No. 54 of 1956). (vi)

2. (1) The conservation dam constructed by the board in the Kamanassie River on the farm Kamanassie, as well as all ancillary water works and other works belonging to the board, shall, as from the commencement of this Act, be deemed to be Government water works, and all obligations of the said board in respect of the said dam and works are hereby transferred to the State.

Certain dam and works in Kamanassie River deemed to be Government water works and vest in State.

(2) All land, servitudes and other rights held by the board, are hereby transferred to the State and shall vest in the State.

3. Notwithstanding any existing right or any other right to public water or the use thereof, the rights to the use and the control of water in any river shall vest in the Minister, and subject to the provisions of sections *seven* and *eight* of this Act, the provisions of section *sixty-two* of the Water Act shall in addition apply in respect of the impounding, storage, diversion, abstraction or use of such water by any person (including the State), in so far as they do not already so apply.

Use and control of water in Government water control area in question.

4. Subject to the provisions of this Act the provisions of the Water Act shall apply in respect of the Government water control area, including the irrigation district, and in respect of the powers, duties and functions of the board under or by virtue of the provisions of this Act or the said Water Act, in so far as they do not already so apply.

Application of Water Act to Government water control area and irrigation district.

Beheer van Staatskema kan aan raad oorgedra word.

5. Die Minister kan, onderworpe aan die bedinge en voorwaardes wat hy goedvind, die administrasie, instandhouding en beheer van die Staatskema aan die raad oordra, en indien die Minister dit aldus oordra, word die koste van sodanige administrasie, instandhouding en beheer deur die raad gedra vanaf 'n datum wat die Minister in 'n skriftelike mededeling aan die raad vasstel en wat nie eerder mag wees nie as die datum van die voltooiing van die dam in die Olifantsrivier op die plase Doornkraal en Fonteinskloof, in die afdeling Oudtshoorn, en die bybehorende Staatswaterwerke, wat deur die Minister kragtens die bepalings van sub-artikel (1) van artikel *ses-en-vyftig* van die Waterwet aangelé word.

Voorziening vir oordrag van beheer van water in 'n rivier aan raad.

6. Indien die Minister ingevolge artikel *vyf* die administrasie, instandhouding en beheer van die Staatskema aan die raad oordra, kan die Minister by kennisgewing in die *Staatskoerant* die beheer van water in enige rivier of 'n gedeelte van 'n rivier wat ingevolge artikel *drie* by hom berus, aan die raad oordra, en indien die Minister sodanige beheer aldus oordra, berus, behoudens die bepalings van hierdie Wet, sodanige beheer uitsluitend by die raad.

Berekening van hoeveelheid water waarvoor 'n permit ingevolge sub-artikel (1) van artikel 62 van Waterwet ten opsigte van 'n rivier uitgereik moet word.

7. Vir die doeleindes van die uitreiking van 'n permit deur die Minister ingevolge sub-artikel (1) van artikel *twee-en-sestig* van die Waterwet ten opsigte van water in 'n rivier word—

- (a) die omvang van die grond wat deel uitmaak van 'n stuk grond ingesluit in die lys van belasbare oppervlaktes van die besproeiingsdistrik en wat op die datum waarop dié grond deel geword het van die Staatswaterbeheergebied, in dié lys opgeneem was as grond wat geregtig was om water te ontvang ingevolge artikel *drie* van die Wet tot Reëling van die Kamanassie-besproeiingsdistrik, 1945 (Wet No. 15 van 1945);
- (b) die maksimum-omvang van grond wat te eniger tyd gedurende die tydperk van twaalf maande onmiddellik vóór die datum waarop dié grond deel geword het van die Staatswaterbeheergebied, besproei is uit hoofde van 'n bestaande reg op water in 'n rivier vir landbou-doeleindes, behalwe 'n reg beoog in paragraaf (a); of
- (c) die omvang van die grond wat in die lys opgeneem is soos in paragraaf (a) beoog, en die maksimum-omvang van grond wat besproei is soos in paragraaf (b) beoog, in die geval van grond wat aldus in genoemde lys ingesluit is en aldus besproei is,

geag deur die betrokke persoon wettiglik en op voordelige wyse besproei te gewees het op die datum waarop die betrokke grond deel van die Staatswaterbeheergebied geword het.

Hoe bepalings ingevolge sub-artikel (2) van artikel 63 van Waterwet ten opsigte van grond in Staatswaterbeheergebied gedoen moet word.

8. Indien die bepalings van artikel *drie-en-sestig* van die Waterwet van toepassing word ten opsigte van die Staatswaterbeheergebied, moet die Minister iedere bepaling ingevolge paragraaf (a) van sub-artikel (2) van genoemde artikel op so 'n wyse doen dat dit nie afbreuk doen nie aan 'n reg om grond te besproei uit hoofde van 'n permit uitgereik ingevolge sub-artikel (1) van artikel *twee-en-sestig* van die Waterwet.

Voorziening of lewering van water deur Minister.

9. Die bepalings van hierdie Wet doen nie afbreuk nie aan die bevoegdheid betreffende die voorsiening of lewering van water wat die Minister ingevolge sub-artikel (3) van artikel *ses-en-vyftig* van die Waterwet besit.

Hersiening van lys van besproeibare oppervlaktes in besproeiingsdistrik en bepaling van grond ten opsigte waarvan water uit riviere voorsien kan word.

10. (1) Indien eerder daartoe gemagtig, moet die raad binne twaalf maande ná die inwerkingtreding van hierdie Wet die lys van besproeibare oppervlaktes van die besproeiingsdistrik hersien ingevolge die toepaslike bepalings van die Waterwet.

(2) Wanneer die raad die lys van besproeibare oppervlaktes van die besproeiingsdistrik hersien, moet dit die omvang van die grond wat deel uitmaak van iedere stuk grond wat in daardie lys opgeneem is, en ten opsigte waarvan water uit 'n rivier voorsien kan word, baseer op—

- (a) die hoeveelheid water wat uit hoofde van 'n permit deur die Minister uitgereik ingevolge artikel *twee-en-sestig* van die Waterwet, gebruik kan word om daardie stuk grond te besproei; en
- (b) indien die bepalings van artikel *drie-en-sestig* van die Waterwet ten opsigte van die Staatswaterbeheergebied van toepassing is, die lys wat ten opsigte daarvan opgestel is ingevolge sub-artikel (7) van genoemde artikel *drie-en-sestig*.

5. The Minister may, subject to such terms and conditions as he may deem fit, delegate the administration, maintenance and control of the State scheme to the board, and if the Minister so delegates it, the cost of such administration, maintenance and control shall be borne by the board as from a date fixed by the Minister in a written communication to the board and which shall not be earlier than the date of completion of the dam in the Olifants River on the farms Doornkraal and Fonteinskloof, in the division of Oudtshoorn, and ancillary Government water works, which are being constructed by the Minister under the provisions of sub-section (1) of section *fifty-six* of the Water Act.

Control of State scheme may be delegated to board.

6. If the Minister in terms of section *five* delegates the administration, maintenance and control of the State scheme to the board, the Minister may by notice in the *Gazette* delegate to the board the control of water in any river or any portion of any river that vests in him in terms of section *three*, and if the Minister so delegates such control, it shall, subject to the provisions of this Act, vest exclusively in the board.

Provision for delegation of control of water in a river to board.

7. For the purposes of the issue of a permit by the Minister in terms of sub-section (1) of section *sixty-two* of the Water Act, in respect of water in a river—

Calculation of quantity of water for which permit must be issued in terms of sub-section (1) of section 62 of Water Act, in respect of a river.

- (a) the extent of the land forming part of a piece of land included in the schedule of rateable areas of the irrigation district which at the date upon which such land became part of the Government water control area was scheduled as being entitled to receive water in terms of section *three* of the Kamanassie Irrigation District Adjustment Act, 1945 (Act No. 15 of 1945);
- (b) the maximum extent of any land which at any time during the period of twelve months immediately preceding the date upon which such land became part of the Government water control area was irrigated by virtue of any existing right to water in a river for agricultural purposes, other than a right contemplated in paragraph (a); or
- (c) the extent of the land scheduled as is contemplated in paragraph (a) and the maximum extent of land irrigated as is contemplated in paragraph (b), in the case of land which was so included in the said schedule and was so irrigated,

shall be deemed to have been lawfully and beneficially irrigated by the person in question on the date upon which the land in question became part of the Government water control area.

8. If the provisions of section *sixty-three* of the Water Act become applicable in respect of the Government water control area, the Minister shall make every determination in terms of paragraph (a) of sub-section (2) of the said section in such a manner that it does not derogate from any right to irrigate land by virtue of a permit issued in terms of sub-section (1) of section *sixty-two* of the Water Act.

How determinations in terms of sub-section (2) of section 63 of Water Act in respect of land in Government water control area are to be made.

9. The provisions of this Act shall not derogate from the powers in regard to the supply or distribution of water which the Minister has in terms of sub-section (3) of section *fifty-six* of the Water Act.

Supply or distribution of water by Minister.

10. (1) If sooner authorized thereto, the board shall within twelve months after the commencement of this Act revise the schedule of irrigable areas of the irrigation district in terms of the relevant provisions of the Water Act.

Revision of schedule of irrigable areas in irrigation district, and determination of land in respect of which water may be supplied from rivers.

(2) Whenever the board revises the schedule of irrigable areas of the irrigation district, it shall base the extent of the land forming part of each piece of land included in that schedule, in respect of which water may be supplied from any river, on—

- (a) the quantity of water which by virtue of a permit issued by the Minister in terms of section *sixty-two* of the Water Act may be used for irrigating such piece of land; and
- (b) if the provisions of section *sixty-three* of the Water Act apply in respect of the Government water control area, the schedule prepared in respect thereof in terms of sub-section (7) of the said section *sixty-three*.

(3) So 'n lys of 'n wysiging daarvan magtig nie die raad om aan iemand enige water of 'n hoeveelheid water te voorsien waarop hy nie geregtig is nie uit hoofde van 'n bepaling deur die Minister gedoen ingevolge die Waterwet.

Oordrag deur Minister van sekere bevoegdheids wat ingevolge artikel 62 van Waterwet by hom berus.

11. (1) Indien die Minister ingevolge artikel *ses* van hierdie Wet die beheer van water aan die raad oorgedra het, kan hy aan die raad oordra—

- (a) ten opsigte van enige rivier of 'n gedeelte van 'n rivier, die bevoegdheid aan hom by paragraaf (a) van sub-artikel (2) van artikel *twee-en-sestig* van die Waterwet verleen, om 'n permit uit te reik wat die bou, verandering of vergroting van 'n waterwerk magtig; en
- (b) ten opsigte van die Staatswaterbeheergebied, 'n bevoegdheid aan hom verleen by sub-artikels (4) en (5) van genoemde artikel.

(2) Indien die Minister aan die raad 'n bevoegdheid ingevolge sub-artikel (1) oorgedra het, word, in verband met die uitoefening van sodanige bevoegdheid deur die raad, 'n verwysing na die Minister in enige toepaslike bepaling van die Waterwet, geag 'n verwysing na die raad te wees.

Invordering deur raad van belastings en vorderings gehef ingevolge artikel 66 van Waterwet.

12. (1) Die Minister kan die raad skriftelik gelas om belastings of vorderings wat hy ingevolge artikel *ses-en-sestig* van die Waterwet ten opsigte van grond of water in die Staatswaterbeheergebied gehef het, in te vorder, en sodanige belastings of vorderings wat deur die raad aldus ingevorder word, moet aan die sekretaris betaal word op die datums wat die Minister bepaal.

(2) Die bepalings van artikel *twee-en-negentig* van die Waterwet is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van belastings of vorderings wat die raad ingevolge sub-artikel (1) gelas is om in te vorder.

Bykomende bevoegdheids van raad om verordeninge uit te vaardig.

13. (1) Benewens die verordeninge wat die raad ingevolge artikel *honderd-en-drie* van die Waterwet kan uitvaardig, kan die raad verordeninge uitvaardig—

- (a) wat die wyse voorskryf waarvolgens die bevoegdheids, pligte of werksaamhede wat by of kragtens die Waterwet of hierdie Wet aan hom verleen of toegewys is of hom opgelê is, uitgeoefen of verrig word;
- (b) oor die algemeen, met betrekking tot aangeleenthede wat vir die bereiking van die oogmerke en doeleindes van hierdie Wet nodig is.

(2) 'n Verordening wat deur die raad ingevolge sub-artikel (1) van hierdie artikel uitgevaardig is, word geag deur hom uitgevaardig te wees ingevolge artikel *honderd-en-drie* van die Waterwet.

Beëindiging van bevoegdheids, pligte en werksaamhede van raad onder sekere omstandighede, en afskaffing van besproeiingsdistrik.

14. (1) Die Minister kan te eniger tyd na goeë dunske by kennisgewing in die *Staatskoerant* en by skriftelike kennisgewing aan die raad, al die bevoegdheids, pligte en werksaamhede van die raad beëindig wat deur die Minister ingevolge die Waterwet of hierdie Wet aan hom verleen of toegewys is of hom opgelê is, en die besproeiingsdistrik afskaf.

(2) Indien die besproeiingsdistrik aldus afgeskaf word, is die bepalings van sub-artikel (2) van artikel *agt-en-sewentig* van die Waterwet van toepassing asof die besproeiingsdistrik ingevolge die bepalings van sub-artikel (1) van genoemde artikel afgeskaf is.

Toewysing deur Minister van sy bevoegdheids, pligte en werksaamhede kragtens hierdie Wet aan sekere beamptes.

15. Die Minister kan van tyd tot tyd 'n bevoegdheid, plig of werksaamheid wat kragtens hierdie Wet aan hom verleen of hom opgelê is, aan die sekretaris of 'n ander beampte in die departement toewys.

Herroeping van Wet 15 van 1945.

16. Die Wet tot Reëling van die Kamanassie-besproeiingsdistrik, 1945, word hierby herroep.

Kort titel en inwerkingtreding.

17. Hierdie Wet heet die Wet op die Olifantsrivier (Oudtshoorn), 1964, en tree in werking op 'n datum wat die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* vasstel.

(3) Any such schedule or any amendment thereof shall not authorize the board to supply to any person any water or a quantity of water to which he is not entitled by virtue of any determination made by the Minister in terms of the Water Act.

11. (1) If the Minister has in terms of section *six* of this Act delegated to the board the control of water, he may delegate to the board—

Delegation by Minister of certain powers vested in him in terms of section 62 of Water Act.

- (a) in respect of any river or any portion of any river, the power to issue a permit authorizing the construction, alteration or enlargement of a water work conferred upon him by paragraph (a) of sub-section (2) of section *sixty-two* of the Water Act; and
- (b) in respect of the Government water control area, any power conferred upon him by sub-sections (4) and (5) of the said section.

(2) If the Minister has in terms of sub-section (1) delegated any power to the board, any reference in any relevant provision of the Water Act to the Minister shall, in connection with the exercise of such power by the board, be deemed to be a reference to the board.

12. (1) The Minister may direct the board in writing to collect any rates or charges assessed by him in terms of section *sixty-six* of the Water Act in respect of land or water in the Government water control area, and any such rates or charges so collected by the board shall be paid to the secretary on such dates as the Minister may determine.

Collection by board of rates and charges assessed in terms of section 66 of Water Act.

(2) The provisions of section *ninety-two* of the Water Act shall *mutatis mutandis* apply in respect of any rates or charges which the board has in terms of sub-section (1) been directed to collect.

13. (1) In addition to any by-laws which the board may make in terms of section *one hundred and three* of the Water Act, the board may make by-laws—

Additional powers of board to make by-laws.

- (a) prescribing the manner of exercising the powers or performing the duties or functions conferred or imposed upon or assigned to it by or under the Water Act or this Act;
- (b) generally, relating to such matters as are necessary for achieving the objects and purposes of this Act.

(2) A by-law made by the board in terms of sub-section (1) of this section, shall be deemed to have been made by it in terms of section *one hundred and three* of the Water Act.

14. (1) The Minister may at any time in his discretion by notice in the *Gazette* and by notice in writing to the board, terminate all the powers, duties and functions of the board conferred or imposed upon or assigned to it by the Minister in terms of the Water Act or this Act, and disestablish the irrigation district.

Termination of powers, duties and functions of board in certain circumstances, and disestablishment of irrigation district.

(2) If the irrigation district is so disestablished, the provisions of sub-section (2) of section *seventy-eight* of the Water Act shall apply as if the irrigation district were disestablished in terms of the provisions of sub-section (1) of the said section.

15. The Minister may from time to time assign any power, duty or function conferred or imposed upon him under this Act to the secretary or any other officer in the Department.

Assignment by Minister of his powers, duties and functions under this Act to certain officers.

16. The Kamanassie Irrigation District Adjustment Act, 1945, is hereby repealed.

Repeal of Act 15 of 1945.

17. This Act shall be called the Olifants River (Oudtshoorn) Act, 1964, and shall come into operation on a date to be fixed by the State President by proclamation in the *Gazette*.

Short title and commencement.

No. 37, 1964.]

WET

Om voorsiening te maak vir die instelling van 'n Landbounavorsingsrekening, vir die beheer oor en aanwending van gelde waarmee daardie rekening gekrediteer is en vir ander aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

(Engelse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Woordomskrywing.

1. In hierdie Wet, tensy dit uit die samehang anders blyk, beteken—

- (i) „Minister” die Minister van Landbou-tegniese Dienste;
- (ii) „rekening” die by artikel twee ingestelde Landbounavorsingsrekening; (i)
- (iii) „Sekretaris” die Sekretaris van Landbou-tegniese Dienste. (iii)

Instelling van Landbounavorsingsrekening.

2. (1) Hierby word 'n rekening met die naam Landbounavorsingsrekening ingestel, wat gekrediteer word met—

- (a) gelde deur die Parlement vir die rekening bewillig;
- (b) rente verkry uit die belegging van gelde waarmee die rekening gekrediteer is;
- (c) gelde wat die rekening uit enige ander bron toeval, met inbegrip van enige gelde wat deur enige persoon ten bate van die rekening geskenk of bemaak word: Met dien verstande dat geen gelde wat aldus geskenk of bemaak is ten bate van die rekening in ontvangs geneem word nie as dit aan enige voorwaarde onderworpe is, behalwe kragtens magtiging van die Minister handelende in oorleg met die Minister van Finansies.

(2) Die rekening staan, behoudens die bepalinge van subartikel (3), onder die beheer van die Sekretaris, wat van alle gelde ontvang of bestee, behoorlik moet laat boekhou.

(3) Geen gelde in die rekening word sonder die voorafgaande goedkeuring van die Minister bestee nie.

Aanwending van gelde in die rekening.

3. (1) Die gelde in die rekening word aangewend—

- (a) om enige navorsing op die gebied van landbou of ten opsigte van enige aangeleentheid wat in verband staan met enige wetenskap wat, na die mening van die Minister, van wesenlike belang vir enige vertakking van landbou is, te onderneem of te bevorder;
- (b) om toekennings te maak aan enige persoon of liggaam wat, in die Republiek of elders, met enige sodanige navorsing besig is;
- (c) om die opleiding te bevorder van persone wat nodig is om enige sodanige navorsing te onderneem of van persone wat onderwys ontvang in verband met enige in paragraaf (a) bedoelde wetenskap, hetsy deur die toekenning van studieleenings of -beurse of andersins;
- (d) om geriewe daar te stel en te beheer vir die insameling en verspreiding van inligting van 'n tegniese aard in verband met enige aangeleentheid met betrekking tot landbou; en
- (e) in die algemeen, om enige diens te voorsien wat die Minister nodig ag om te voorsien in verband met enige in paragraaf (a) of (c) bedoelde navorsing of opleiding.

(2) Alle gelde waarmee die rekening gekrediteer is en wat die rekening toegeval het uit hoofde van enige skenking of bemaking, moet ooreenkomstig die voorwaardes (as daar is) van die skenking of bemaking aangewend word.

Onbestede saldo in rekening.

4. (1) Gelde waarmee die rekening gekrediteer is en wat nie vir onmiddellike gebruik of as 'n redelike bedryfsaldo benodig is nie, moet by die Staatskuldkommissarisse belê word.

(2) Gelde waarmee die rekening by die sluiting van 'n boekjaar gekrediteer is, word as 'n krediet in die rekening na die daaropvolgende boekjaar oorgedra.

No. 37, 1964.]

ACT

To provide for the establishment of an Agricultural Research Account, for the control and utilization of moneys standing to the credit of that account, and for other incidental matters.

*(English text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)*

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. In this Act, unless the context otherwise indicates— Definitions.
 - (i) "account" means the Agricultural Research Account established by section *two*; (ii)
 - (ii) "Minister" means the Minister of Agricultural Technical Services; (i)
 - (iii) "Secretary" means the Secretary for Agricultural Technical Services. (iii)

2. (1) There is hereby established an account to be known Establishment of
Agricultural
Research Account.
as the Agricultural Research Account which shall be credited with—
 - (a) moneys appropriated by Parliament for the account;
 - (b) interest derived from the investment of moneys standing to the credit of the account;
 - (c) moneys accruing to the account from any other source, including any moneys donated or bequeathed by any person for the benefit of the account: Provided that no moneys so donated or bequeathed shall, if the donation or bequest is subject to any condition, be accepted for the benefit of the account except under the authority of the Minister acting in consultation with the Minister of Finance.

(2) The account shall, subject to the provisions of subsection (3), be under the control of the Secretary, who shall cause proper records to be kept of all moneys received or expended.

(3) No moneys in the account shall be expended without the prior approval of the Minister.

3. (1) The moneys in the account shall be used— Utilization of
moneys in the
account.
 - (a) to undertake or promote any research in the field of agriculture or in any matter connected with any science which, in the opinion of the Minister, is of material importance to any branch of agriculture;
 - (b) to make grants to any person or body engaged, in the Republic or elsewhere, in any such research;
 - (c) to foster the training of persons required to undertake any such research or of persons receiving education in connection with any such science as is referred to in paragraph (a), whether by the granting of study loans or bursaries or otherwise;
 - (d) to establish and control facilities for the collection and dissemination of information of a technical nature in connection with any matter relating to agriculture; and
 - (e) generally, to provide any service which the Minister considers it necessary to provide in connection with any such research or training as is referred to in paragraph (a) or (c).

(2) All moneys standing to the credit of the account which accrued thereto by virtue of any donation or bequest, shall be used in accordance with the conditions (if any) of the donation or bequest.

4. (1) Any moneys standing to the credit of the account Unexpended
balance in the
account.
which are not required for immediate use or as a reasonable working balance, shall be invested with the Public Debt Commissioners.

(2) Any moneys standing to the credit of the account at the close of any financial year shall be carried forward to the next succeeding financial year as a credit in the account.

Regulasies.

5. Die Minister kan in oorleg met die Minister van Finansies regulasies met betrekking tot enige aangeleentheid uitvaardig wat hy nodig of dienstig ag om voor te skryf ten einde die oogmerke van hierdie Wet te verwesenlik.

Kort titel.

6. Hierdie Wet heet die Wet op die Landbounavorsingsrekening, 1964.

5. The Minister may, in consultation with the Minister of Regulations. Finance, make regulations with regard to any matter which he considers it necessary or expedient to prescribe in order to achieve the objects of this Act.

6. This Act shall be called the Agricultural Research Account Short title. Act, 1964.

No. 38, 1964.]

WET**Tot wysiging van die Wet op Beroepsonderwys, 1955, en die Konsolidasie- en Wysigingswet op Finansiële Verhoudings, 1945.***(Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)***DAAR WORD BEPAAL** deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 1 van Wet 70 van 1955, soos gewysig deur artikel 29 van Wet 56 van 1956 en artikel 1 van Wet 25 van 1958.

1. Artikel een van die Wet op Beroepsonderwys, 1955 (hieronder die Hoofwet genoem), word hierby gewysig—

- (a) deur in die omskrywing van „Kommissie” die woorde „twee van die Staatsdienswet, 1923 (Wet No. 27 van 1923)” deur die woorde „vier van die Staatsdienswet, 1957 (Wet No. 54 van 1957)” te vervang;
- (b) deur in die omskrywing van „regulasie” al die woorde na die woord „is”, waar dit die eerste maal voorkom, te skrap; en
- (c) deur in die omskrywing van „staatsdiens” die woorde „een van die Staatsdienswet, 1923” deur die woorde „drie van die Staatsdienswet, 1957” te vervang.

Vervanging van artikel 9 van Wet 70 van 1955, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 72 van 1957.

2. Artikel nege van die Hoofwet word hierby deur die volgende artikel vervang:

„Erkenning en subsidiëring van voortsettingsklasse.

9. Wanneer 'n persoon of inrigting, wat nie 'n beroepskool is nie, 'n klas bestuur met die doel om beroepsonderwys of 'n in sub-artikel (1) van artikel *agt* bedoelde kursus van onderwys en opleiding te verskaf en begerig is om vir daardie doel geldelike steun van die Staat te ontvang, kan by die Minister aansoek gedoen word om die erkenning van daardie klas as 'n voortsettingsklas kragtens hierdie Wet, en daardie persoon of inrigting kan, na bedoelde erkenning vergun is, hulptoelae ontvang uit gelde wat deur die Parlement vir daardie doel beskikbaar gestel word, op die grondslag en onderworpe aan die voorwaardes wat deur die Minister in oorleg met die Minister van Finansies bepaal word en aan die ander voorwaardes wat voorgeskrif word.”

Wysiging van artikel 10 van Wet 70 van 1955.

3. Artikel tien van die Hoofwet word hierby gewysig deur na die woord „om” die woorde „beroepsonderwys of” in te voeg.

Wysiging van artikel 11 van Wet 70 van 1955.

4. Artikel elf van die Hoofwet word hierby gewysig deur die volgende sub-artikels by te voeg, terwyl die bestaande artikel sub-artikel (1) word:

„(2) Indien enige in sub-artikel (1) bedoelde eksamen afgeneem word by 'n ander plek as 'n beroepskool of 'n deeltydse klas, word die plek waar die eksamen aldus afgeneem word, terwyl dit aldus afgeneem word, by die toepassing van hierdie Wet geag 'n deeltydse klas te wees.

(3) 'n Kandidaat moet in verband met enige eksamen afgeneem of diploma of sertifikaat uitgereik ingevolge sub-artikel (1) die gelde betaal wat die Sekretaris, in oorleg met die Tesourie, bepaal: Met dien verstande dat as daar, na die mening van die Sekretaris, goeie redes bestaan om dit te doen, hy 'n kandidaat van die betaling van enige sodanige gelde kan vrystel.

(4) (a) 'n Opsiener wat by enige plek diens doen waar 'n in sub-artikel (1) bedoelde eksamen afgeneem word, kan enige kandidaat wat by daardie plek enige regulasie met betrekking tot die afneem van eksamens oortree of versuim om daaraan te voldoen, uit daardie plek uitsit.

No. 38, 1964.]

ACT

To amend the Vocational Education Act, 1955, and the Financial Relations Consolidation and Amendment Act, 1945.

(Afrikaans text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. Section *one* of the Vocational Education Act, 1955 (hereinafter referred to as the principal Act), is hereby amended—

- (a) by the substitution in the definition of "Commission" for the words "*two* of the Public Service Act, 1923 (Act No. 27 of 1923)" of the words "*four* of the Public Service Act, 1957 (Act No. 54 of 1957)";
- (b) by the substitution in the definition of "public service" for the words "*one* of the Public Service Act, 1923" of the words "*three* of the Public Service Act, 1957"; and
- (c) by the deletion in the definition of "regulation" of all the words after the word "Act", where it occurs for the first time.

Amendment of section 1 of Act 70 of 1955, as amended by section 29 of Act 56 of 1956 and section 1 of Act 25 of 1958.

2. The following section is hereby substituted for section *nine* of the principal Act:

"Recogn-
nition and
subsidiza-
tion of con-
tinuation
classes.

9. Whenever any person or institution, other than a vocational school, conducts a class for the purpose of providing vocational education or any course of instruction and training referred to in sub-section (1) of section *eight* and is desirous of receiving financial assistance from the State for that purpose, application may be made to the Minister for the recognition of such class as a continuation class under this Act, and such person or institution may upon such recognition being accorded, receive grants-in-aid out of moneys appropriated by Parliament for the purpose, on such basis and subject to such conditions as may be determined by the Minister in consultation with the Minister of Finance and to such other conditions as may be prescribed."

Substitution of section 9 of Act 70 of 1955, as amended by section 3 of Act 72 of 1957.

3. Section *ten* of the principal Act is hereby amended by the insertion after the word "provide" of the words "vocational education or".

Amendment of section 10 of Act 70 of 1955.

4. Section *eleven* of the principal Act is hereby amended by the addition of the following sub-sections, the existing section becoming sub-section (1):

Amendment of section 11 of Act 70 of 1955.

"(2) If any examination referred to in sub-section (1) is conducted at any place other than a vocational school or part-time class, the place where the examination is so conducted shall, while it is so conducted, for the purposes of this Act be deemed to be a part-time class.

(3) A candidate shall pay in connection with any examination conducted or diploma or certificate issued in terms of sub-section (1) such fees as the Secretary may, in consultation with the Treasury, determine: Provided that, if in the opinion of the Secretary there are good reasons for doing so, he may exempt a candidate from paying any such fee.

(4) (a) Any invigilator on duty at any place where an examination referred to in sub-section (1) is being conducted may expel from such place any candidate who at such place contravenes or fails to comply with any regulation relating to the conduct of examinations.

- (b) Indien 'n kandidaat, terwyl hy 'n in sub-artikel (1) bedoelde eksamen aflê, strydig met enige regulasie met betrekking tot die afneem van eksamens, enige hulp ontvang of poog om dit te ontvang of van enige skrifte-lyke materiaal gebruik maak in verband met sodanige eksamen, kan die diensdoende opsiener—
- (i) die kandidaat se eksamenskrifte in beslag neem en hom ingevolge paragraaf (a) uitsit; of
 - (ii) hom toelaat om met die eksamen voort te gaan maar 'n volle verslag van die gebeure aan die Minister voorlê.
- (c) Waar 'n kandidaat in die loop van 'n in sub-artikel (1) bedoelde eksamen 'n regulasie met betrekking tot die afneem van eksamens oortree het of versuim het om daaraan te voldoen, kan die Minister gelas dat sy eksamenskrifte ten opsigte van enige onderwerp wat geskryf was op die tydstip toe die oortreding of versuim plaasgevind het, verwerp moet word en met die kandidaat word daarna gehandel asof hy nie daardie onderwerp geskryf het nie en enige sukses in die betrokke onderwerp waarmee hy gekrediteer is, moet deur die Sekretaris gekanselleer word.

(5) Die bepalings van sub-artikels (2), (3) en (4) van artikel *elf ter* is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van enige persoon wie se sukses in enige onderwerp ingevolge paragraaf (c) van sub-artikel (4) van hierdie artikel gekanselleer is asof hy 'n persoon was wie se sukses in sodanige onderwerp ingevolge sub-artikel (1) van artikel *elf ter* gekanselleer is en asof die verwysing in genoemde sub-artikel (2) na 'n tydperk van drie maande na die in daardie sub-artikel bedoelde skuldigbevinding 'n verwysing was na 'n tydperk van drie maande na die datum van die kansellering van die sukses ingevolge genoemde paragraaf (c)."

Wysiging van artikel 11*bis* van Wet 70 van 1955, soos ingevoeg deur artikel 5 van Wet 72 van 1957.

5. Artikel *elf bis* van die Hoofwet word hierby gewysig—
- (a) deur aan die end van paragraaf (b) die woord „of” by te voeg;
 - (b) deur na paragraaf (b) die volgende paragraaf in te voeg:

„(c) enige regulasie met betrekking tot sodanige eksamen oortree of versuim om daaraan te voldoen,”; en
 - (c) deur al die woorde na die woord „hoogstens”, waar dit die eerste maal voorkom, deur die woorde „vyfhonderd rand of met gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens twaalf maande” te vervang.

Wysiging van artikel 11*ter* van Wet 70 van 1955, soos ingevoeg deur artikel 5 van Wet 72 van 1957.

6. Artikel *elf ter* van die Hoofwet word hierby gewysig—
- (a) deur in sub-artikel (1) die woorde „kan toelating tot so 'n eksamen geweier word vir sodanige tydperk as wat die Minister” deur die woorde „of wie se eksamenskrifte in verband met 'n eksamen ingevolge die bepalings van paragraaf (c) van sub-artikel (4) van artikel *elf* verwerp is, kan toelating tot so 'n eksamen geweier word vir sodanige tydperk as wat die Minister, of indien deur die Minister hetsy spesiaal in 'n bepaalde geval of in die algemeen daartoe gemagtig, die Sekretaris of 'n ander amptenaar in die Department” te vervang; en
 - (b) deur in sub-artikel (4) al die woorde na die woord „hoogstens”, waar dit die eerste maal voorkom, deur die woorde „tweehonderd rand of met gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande” te vervang.

Wysiging van artikel 11*quat* van Wet 70 van 1955, soos ingevoeg deur artikel 5 van Wet 72 van 1957.

7. Artikel *elf quat* van die Hoofwet word hierby gewysig—
- (a) deur in sub-artikel (4) al die woorde na die woord „hoogstens”, waar dit die eerste maal voorkom, deur die woorde „tweehonderd rand of met gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande” te vervang; en
 - (b) deur sub-artikel (5) te skrap.

(b) If any candidate, while sitting for any examination referred to in sub-section (1), in contravention of any regulation relating to the conduct of examinations, receives or attempts to receive any assistance or makes use of any written matter in connection with such examination, the invigilator on duty may either—

(i) seize the candidate's script and expel him in terms of paragraph (a); or

(ii) permit him to continue with the examination but submit a full report as to what has occurred to the Minister.

(c) Where any candidate has in the course of any examination referred to in sub-section (1) contravened or failed to comply with any regulation relating to the conduct of examinations the Minister may direct that his script in respect of any subject which was written at the time when such contravention or failure took place be rejected, and the candidate shall thereafter be dealt with as if he had not written such subject and any success in the relevant subject with which he has been credited shall be cancelled by the Secretary.

(5) The provisions of sub-sections (2), (3) and (4) of section *eleven ter* shall *mutatis mutandis* apply in respect of any person whose success in any subject has been cancelled in terms of paragraph (c) of sub-section (4) of this section as if he were a person whose success in such subject had been cancelled in terms of sub-section (1) of section *eleven ter* and as if the reference in the said sub-section (2) to a period of three months after the conviction referred to in that sub-section were a reference to a period of three months after the date of the cancellation of the success in terms of the said paragraph (c)."

5. Section *eleven bis* of the principal Act is hereby amended—

(a) by the addition at the end of paragraph (b) of the word "or";

Amendment of section 11bis of Act 70 of 1955, as inserted by section 5 of Act 72 of 1957.

(b) by the insertion after paragraph (b) of the following paragraph:

"(c) contravenes or fails to comply with any regulation relating to such examination,"; and

(c) by the substitution for all the words after the word "exceeding", where it occurs for the first time, of the words "five hundred rand or to imprisonment for a period not exceeding twelve months".

6. Section *eleven ter* of the principal Act is hereby amended—

Amendment of section 11ter of Act 70 of 1955, as inserted by section 5 of Act 72 of 1957.

(a) by the substitution in sub-section (1) for the words "may be refused admission to such an examination for such period as the Minister" of the words "or whose script in connection with an examination has been rejected in pursuance of the provisions of paragraph (c) of sub-section (4) of section *eleven* may be refused admission to such an examination for such period as the Minister or, if authorized thereto by the Minister either specially in a particular case or generally, the Secretary or any other officer in the Department"; and

(b) by the substitution in sub-section (4) for all the words after the word "exceeding", where it occurs for the first time, of the words "two hundred rand or to imprisonment for a period not exceeding six months".

7. Section *eleven quat* of the principal Act is hereby amended—

Amendment of section 11quat of Act 70 of 1955, as inserted by section 5 of Act 72 of 1957.

(a) by the substitution in sub-section (4) for all the words after the word "exceeding", where it occurs for the first time, of the words "two hundred rand or to imprisonment for a period not exceeding six months"; and

(b) by the deletion of sub-section (5).

Wysiging van
artikel 15 van
Wet 70 van 1955.

8. Artikel *vyftien* van die Hoofwet word hierby gewysig—

- (a) deur in sub-artikel (1) die woorde „of staatsondersteunde beroepskool” deur die woorde „staatsondersteunde beroepskool of voortsettingsklas” te vervang; en
- (b) deur in sub-artikel (2) die woorde „of ’n staatsondersteunde beroepskool” deur die woorde „staatsondersteunde beroepskool of voortsettingsklas” te vervang.

Wysiging van
artikel 21 van
Wet 70 van 1955.

9. Artikel *een-en-twintig* van die Hoofwet word hierby gewysig deur in sub-artikel (1) die woorde „*een* van die Staatsdienswet, 1923” deur die woorde „*drie* van die Staatsdienswet, 1957” te vervang.

Wysiging van
artikel 22 van
Wet 70 van 1955,
soos gewysig deur
artikel 30 van Wet
56 van 1956.

10. Artikel *twee-en-twintig* van die Hoofwet word hierby gewysig deur in sub-artikel (1) die woorde „die Staatsdienswet, 1923” deur die woorde „die Staatsdienswet, 1957” te vervang en deur in genoemde sub-artikel die woorde „ingevolge sub-artikel (1) van artikel *een-en-twintig*” te skrap.

Wysiging van
artikel 26 van
Wet 70 van 1955.

11. Artikel *ses-en-twintig* van die Hoofwet word hierby gewysig—

- (a) deur die volgende voorbehoudsbepaling daarby te voeg:
„Met dien verstande voorts dat iemand wat verplaas is na ’n betrekking met ’n hoër graad nie uit hoofde alleen van die verplasing en diens doen in sodanige betrekking op die hoër salaris wat op daardie betrekking van toepassing is, geregtig is nie.”; en
- (b) deur die volgende sub-artikel by te voeg, terwyl die bestaande artikel sub-artikel (1) word:
„(2) Enige persoon (behalwe ’n amptenaar in die staatsdiens) wat op ’n voltydse grondslag in diens is by ’n beroepskool kan—
- (a) op aanbeveling van die Kommissie en met die goedkeuring van die Minister, tydelik afgestaan word, hetsy vir ’n besondere diens of vir ’n tydperk, aan die diens van enige kantoor, departement of administrasie van die Regering van die Republiek (met inbegrip van enige provinsiale administrasie, die Spoorwegadministrasie en die administrasie van die gebied Suidwes-Afrika); of
- (b) met sy eie toestemming en met die goedkeuring van die Minister, tydelik afgestaan word, hetsy vir ’n besondere diens of vir ’n tydperk, aan die diens van enige kantoor, departement of administrasie van enige ander Regering of aan die diens van enige raad, inrigting of liggaam wat by of kragtens een of ander wetsbepaling ingestel is of van enige ander liggaam of persoon,
op die voorwaardes wat deur die Minister in oorleg met die Minister van Finansies bepaal word, en sodanige persoon bly, terwyl hy aldus tydelik afgestaan is, onderworpe aan die regsbepalings wat op hom van toepassing was terwyl hy by ’n beroepskool in diens was.”.

Wysiging van
artikel 28 van
Wet 70 van 1955.

12. Artikel *agt-en-twintig* van die Hoofwet word hierby gewysig deur die volgende sub-artikels by te voeg, terwyl die bestaande artikel sub-artikel (1) word:

„(2) Die Minister of, indien deur die Minister hetsy spesiaal in ’n bepaalde geval of in die algemeen daartoe gemagtig, die Sekretaris, of ’n ander amptenaar in die Departement, kan enige persoon wat van wangedrag soos in sub-artikel (1) omskryf, beskuldig word, in sy diens skors.

(3) Indien iemand wat aldus geskors is nie binne ’n tydperk van een maand na die datum van sy skorsing kragtens artikel *nege-en-twintig* van wangedrag aangekla word nie, verval die skorsing en moet hy in sy betrekking herstel word en moet volle besoldiging vir die tydperk van sy skorsing aan hom betaal word.

(4) Indien iemand wat ingevolge sub-artikel (2) in sy diens geskors is daarna, terwyl hy aldus geskors is, kragtens artikel *nege-en-twintig* van wangedrag aangekla word, word hy vir alle doeleindes geag ingevolge sub-artikel (4) van artikel *nege-en-twintig* in sy diens geskors te gewees het.

8. Section *fifteen* of the principal Act is hereby amended—
- (a) by the substitution in sub-section (1) for the words “or State-aided vocational school” of the words “State-aided vocational school or continuation class”; and
- (b) by the substitution in sub-section (2) for all the words after the word “attends” of the words “a vocational school, State-aided vocational school or continuation class on a full-time basis shall be deemed to comply with all the requirements relating to compulsory school attendance”.
9. Section *twenty-one* of the principal Act is hereby amended by the substitution in sub-section (1) for the words “one of the Public Service Act, 1923” of the words “three of the Public Service Act, 1957”.
10. Section *twenty-two* of the principal Act is hereby amended by the substitution in sub-section (1) for the words “Public Service Act, 1923” of the words “Public Service Act, 1957” and by the deletion in the said sub-section of the words “in terms of sub-section (1) of section *twenty-one*”.
11. Section *twenty-six* of the principal Act is hereby amended—
- (a) by the addition thereto of the following proviso:
“Provided further that a person who has been transferred to a post of higher grade shall not by reason only of the transfer and employment in such post be entitled to the higher salary applicable to that post.”; and
- (b) by the addition of the following sub-section, the existing section becoming sub-section (1):
“(2) Any person (other than an officer in the public service) who is employed on a whole-time basis at a vocational school may—
- (a) on the recommendation of the Commission and with the approval of the Minister, be seconded, either for a particular service or for a period of time, to the service of any office, department or administration of the Government of the Republic (including any provincial administration, the Railway Administration and the administration of the territory of South-West Africa); or
- (b) with his own consent and with the approval of the Minister, be seconded, either for a particular service or for a period of time, to the service of any office, department or administration of any other Government or to the service of any board, institution or body established by or under any law or of any other body or person,
- upon such conditions as may be determined by the Minister in consultation with the Minister of Finance, and such person shall, while so seconded, remain subject to the laws that applied to him while he was employed at a vocational school.”.
12. Section *twenty-eight* of the principal Act is hereby amended by the addition of the following sub-sections, the existing section becoming sub-section (1):
- “(2) The Minister or, if authorized thereto by the Minister either specially in a particular case or generally, the Secretary or any other officer in the Department, may suspend from duty any person accused of misconduct as defined in sub-section (1).
- (3) If any person so suspended is not, within a period of one month after the date of his suspension, charged under section *twenty-nine* with misconduct, the suspension shall lapse and he shall be reinstated in his post and be paid full emoluments for the period of his suspension.
- (4) If any person who has been suspended from duty in terms of sub-section (2) is thereafter, while so suspended, charged under section *twenty-nine* with misconduct, he shall for all purposes be deemed to have been suspended from duty in terms of sub-section (4) of section *twenty-nine*.

Amendment of section 15 of Act 70 of 1955.

Amendment of section 21 of Act 70 of 1955.

Amendment of section 22 of Act 70 of 1955, as amended by section 30 of Act 56 of 1956.

Amendment of section 26 of Act 70 of 1955.

Amendment of section 28 of Act No. 70 of 1955.

- (5) (a) Die bepalings van sub-artikels (5) en (6) van artikel *nege-en-twintig* is *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van enige skorsing in diens ingevolge sub-artikel (2) van hierdie artikel, en die bepalings van genoemde sub-artikel (6) is *mutatis mutandis* van toepassing met betrekking tot enige skorsing in diens wat ingevolge sub-artikel (3) van hierdie artikel verval het asof sodanige skorsing ingetrek is.
- (b) Waar die skorsing van enige persoon in sy diens ingetrek is ingevolge paragraaf (a) saamgelees met sub-artikel (6) van artikel *nege-en-twintig*, word hy volle besoldiging vir die tydperk van sy skorsing betaal."

Wysiging van artikel 31 van Wet 70 van 1955.

13. Artikel *een-en-dertig* van die Hoofwet word hierby gewysig deur in die voorbehoudsbepaling daarby die woorde „die voorsitter van” te skrap en deur by genoemde voorbehoudsbepaling die woorde „en hy oefen hulle deur sy voorsitter uit” te voeg.

Wysiging van artikel 31*bis* van Wet 70 van 1955, soos ingevoeg deur artikel 7 van Wet 25 van 1958.

14. Artikel *een-en-dertig bis* van die Hoofwet word hierby gewysig deur die woord „Goewerneur-generaal”, oral waar dit voorkom, deur die woord „Staatspresident” te vervang.

Wysiging van artikel 33 van Wet 70 van 1955, soos gewysig deur artikel 7 van Wet 72 van 1957.

15. Artikel *drie-en-dertig* van die Hoofwet word hierby gewysig—

- (a) deur paragraaf (i) van sub-artikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang.
- „(i) die afneem van eksamens (met inbegrip van die aanstelling, besoldiging, tug, gedrag, bevoegdheids en pligte van eksaminators, moderators, opsieners en ander persone wat in verband daarmee nodig is, die inskrywing van kandidate vir eksamens en die gedrag en tug van kandidate terwyl hulle eksamens aflê) en die uitreiking van diplomas en sertifikate ingevolge artikel *elf*”;
- (b) deur in paragraaf (j) van genoemde sub-artikel die woorde „beroepskole en staatsondersteunde beroepskole” deur die woorde „beroepskole, deeltydse klasse, staatsondersteunde beroepskole en voortsettingsklasse” te vervang; en
- (c) deur in die Engelse teks van paragraaf (n) die voorbehoudsbepaling daarby te skrap.

Wysiging van artikel 35 van Wet 70 van 1955.

16. Artikel *vyf-en-dertig* van die Hoofwet word hierby gewysig deur die voorbehoudsbepaling daarby te skrap.

Wysiging van artikel 17 van Wet 38 van 1945, soos vervang deur artikel 34 van Wet 70 van 1955 en gewysig deur artikel 10 van Wet 25 van 1958 en artikel 41 van Wet 45 van 1959.

17. Artikel *sewentien* van die Konsolidasie- en Wysigingswet op Finansiële Verhoudings, 1945, word hierby gewysig deur in paragraaf (c) van sub-artikel (1) die woorde „kuns-, musiek-” deur die woorde „kuns- (met inbegrip van ballet- en musiek-)” te vervang.

Kort titel.

18. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Beroepsonderwys, 1964.

- (5) (a) The provisions of sub-sections (5) and (6) of section *twenty-nine* shall *mutatis mutandis* apply in respect of any suspension from duty in terms of sub-section (2) of this section, and the provisions of the said sub-section (6) shall *mutatis mutandis* apply with reference to any suspension from duty which has lapsed in terms of sub-section (3) of this section as if such suspension had been cancelled.
- (b) Where the suspension from duty of any person has been cancelled in terms of paragraph (a) read with sub-section (6) of section *twenty-nine*, he shall be paid full emoluments for the period of his suspension.”:

13. Section *thirty-one* of the principal Act is hereby amended by the deletion in the proviso thereto of the words “the chairman of” and by the addition to the said proviso of the words “and shall be exercised by it through its chairman”.

Amendment of section 31 of Act 70 of 1955.

14. Section *thirty-one bis* of the principal Act is hereby amended by the substitution for the word “Governor-General”, wherever it occurs, of the words “State President”.

Amendment of section 31bis of Act 70 of 1955, as inserted by section 7 of Act 25 of 1958.

15. Section *thirty-three* of the principal Act is hereby amended—

Amendment of section 33 of Act 70 of 1955, as amended by section 7 of Act 72 of 1957.

- (a) by the substitution for paragraph (i) of sub-section (1) of the following paragraph:
“(i) the conduct of examinations (including the appointment, remuneration, discipline, conduct, powers and duties of examiners, moderators, invigilators and other persons required in connection therewith, the enrolment of candidates for examinations and the conduct and discipline of candidates while sitting for examinations) and the issue of diplomas and certificates in terms of section *eleven*.”;
- (b) by the substitution in paragraph (j) of the said sub-section for the words “vocational schools and State-aided vocational schools” of the words “vocational schools, part-time classes, State-aided vocational schools and continuation classes”; and
- (c) by the deletion in paragraph (n) of the said sub-section of the proviso thereto.

16. Section *thirty-five* of the principal Act is hereby amended by the deletion of the proviso thereto.

Amendment of section 35 of Act 70 of 1955.

17. Section *seventeen* of the Financial Relations Consolidation and Amendment Act, 1945, is hereby amended by the substitution in paragraph (c) of sub-section (1) for the words “art, music” of the words “art (including ballet and music)”.

Amendment of section 17 of Act 38 of 1945, as substituted by section 34 of Act 70 of 1955 and amended by section 10 of Act 25 of 1958 and section 41 of Act 45 of 1959.

18. This Act shall be called the Vocational Education Short title. Amendment Act, 1964.

No. 39, 1964.]

WET**Tot wysiging van die Wet op die Suid-Afrikaanse Toeristekorporasie, 1947.***(Engelse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)***DAAR WORD BEPAAL** deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 9 van Wet 54 van 1947, soos gewysig deur artikel 2 van Wet 40 van 1960.

1. Artikel nege van die Wet op die Suid-Afrikaanse Toeristekorporasie, 1947 (hieronder die Hoofwet genoem), word hierby gewysig—

(a) deur die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur deur die volgende woorde te vervang:

„Die werksaamheid en plig van die raad is om met al die middele waaroor hy beskik die doel waarvoor die Korporasie ingestel is, te probeer verwesenlik, en ten einde dié doel te verwesenlik, kan die raad, behoudens die uitsonderings en beperkings opgelê en met inagneming van die opdragte gegee deur die Minister na oorlegpleging met die raad en deur hom by skriftelike kennisgewing aan die raad meegedeel”;

(b) deur in paragraaf (l) na die woord „losiesinrigtings” die woorde „of enige kategorie van sodanige inrigtings” in te voeg en die woorde „ten opsigte waarvan aansoek om registrasie by die raad gedoen is” te skrap; en

(c) deur die volgende sub-artikels by te voeg, terwyl die bestaande artikel sub-artikel (1) word:

„(2) Die Minister kan, in oorleg met die Minister van Finansies, enige in sub-artikel (1) bedoelde bevoegdheid uitoefen of werksaamheid verrig wat die raad weens ’n uitsondering of beperking ingevolge daardie sub-artikel opgelê, nie bevoeg is om uit te oefen of te verrig nie, en kan na oorlegpleging met die Administrateur van ’n provinsie, sodanige Administrateur magtig om so ’n bevoegdheid uit te oefen of werksaamheid te verrig en wel onderworpe aan die beperkings deur die Minister opgelê en met inagneming van die opdragte deur hom gegee.

(3) Enige uitgawes deur ’n Administrateur aangegaan by die uitoefening van ’n bevoegdheid of die verrigting van ’n werksaamheid wat hy kragtens sub-artikel (1) gemagtig is om uit te oefen of te verrig, word uit die provinsiale inkomstefonds van die betrokke provinsie betaal, en word by die toepassing van die Konsolidasie- en Wysigingswet op Finansiële Verhoudings, 1945 (Wet No. 38 van 1945), geag uitgawes te wees met betrekking tot ’n aangeleentheid wat ingevolge daardie Wet aan bedoelde provinsie opgedra is.

(4) In hierdie artikel beteken „Administrateur” ’n Administrateur wat in oorleg met en met toestemming van die uitvoerende komitee van die betrokke provinsie handel.”.

Wysiging van artikel 16 van Wet 54 van 1947.

2. Artikel sestien van die Hoofwet word hierby gewysig deur die woorde „op aanbeveling van” deur die woorde „na oorlegpleging met” te vervang.

Kort titel.

3. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op die Suid-Afrikaanse Toeristekorporasie, 1964.

No. 39, 1964.]

ACT**To amend the South African Tourist Corporation Act, 1947.**

(English text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. Section *nine* of the South African Tourist Corporation Act, 1947 (hereinafter referred to as the principal Act), is hereby amended—

(a) by the substitution for the words preceding paragraph (a) of the following words:

“It shall be the function and duty of the board to endeavour to achieve the object for which the Corporation is established with all the means at its disposal, and for the purpose of achieving that object the board may, subject to such exceptions and restrictions as may be imposed and with due regard to such directions as may be given by the Minister after consultation with the board and communicated to the board by him by notice in writing”;

(b) by the insertion in paragraph (l) after the words “accommodation establishments” of the words “or any class of such establishments” and the deletion in that paragraph of the words “in respect of which application for such registration has been made to the board”; and

(c) by the addition of the following sub-sections, the existing section becoming sub-section (1):

“(2) The Minister may, in consultation with the Minister of Finance, exercise any power or perform any function specified in sub-section (1) which the board is in consequence of any exception or restriction imposed under that sub-section not competent to exercise or perform, and may after consultation with the Administrator of a province, authorize such Administrator to exercise any such power or perform any such function subject to such restrictions as the Minister may impose and with due regard to such directions as he may give.

(3) Any expenditure incurred by an Administrator in the exercise of any power or the performance of any function which he has under sub-section (2) been authorized to exercise or perform, shall be met from the provincial revenue fund of the province concerned and shall for the purposes of the Financial Relations Consolidation and Amendment Act, 1945 (Act No. 38 of 1945), be deemed to be expenditure in relation to a matter entrusted to that province in terms of the said Act.

(4) In this section ‘Administrator’ means an Administrator acting in consultation with and with the consent of the executive committee of the province concerned.”.

2. Section *sixteen* of the principal Act is hereby amended by the substitution for the words “on the recommendation of” of the words “after consultation with”.

Amendment of section 9 of Act 54 of 1947, as amended by section 2 of Act 40 of 1960.

Amendment of section 16 of Act 54 of 1947.

3. This Act shall be called the South African Tourist Corporation Amendment Act, 1964.

Short title.

No. 40, 1964.]

WET

Om voorsiening te maak vir die toepassing van sekere regs-bepalings in 'n deel van die provinsie Transvaal wat gedeeltelik in Jan Kempdorp geleë is en gedeeltelik daaraan grens, asof daardie deel in die provinsie die Kaap die Goeie Hoop geleë is.

(Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Sekere gedeelte van die provinsie Transvaal kan by die toepassing van sekere regs-bepalings geag word in die provinsie die Kaap die Goeie Hoop geleë te wees.

1. (1) Die Minister van Binnelandse Sake kan van tyd tot tyd op versoek van die Administrateurs van die provinsies die Kaap die Goeie Hoop en Transvaal, handelende op advies en met die toestemming van die uitvoerende komitees vir bedoelde provinsies, by kennisgewing in die *Staatskoerant* verklaar dat die in die Bylae omskrewe gebied wat in die provinsie Transvaal geleë is en gedeeltelik in Jan Kempdorp geleë is en gedeeltelik daaraan grens, by die toepassing van die wetsbepalings of gemeenregtelike bepalinge van die klas of kategorie van wetsbepalings of gemeenregtelike bepalinge in die kennisgewing vermeld, geag word in die provinsie die Kaap die Goeie Hoop en in 'n aldus vermelde landdrosdistrik geleë te wees.

(2) Genoemde Minister kan by ontvangs van 'n dergelike versoek, enige kragtens sub-artikel (1) uitgevaardigde kennisgewing by dergelike kennisgewing wysig of herroep.

Kort titel.

2. Hierdie Wet heet die Wet op Jan Kempdorp, 1964.

Bylae.

Die gebied wat begrens word deur 'n lyn wat loop vanaf die suidwestelike baken van Gedeelte 8 (kaart L.G. No. A6322/54) van die plaas Guldenskat No. 36-HN, distrik Christiana; daarvandaan ooswaarts langs die suidelike grens van genoemde Gedeelte 8 tot by die suidoostelike baken daarvan; daarvandaan ooswaarts in 'n reguit lyn tot by die suidwestelike baken van Gedeelte 6 (kaart L.G. No. A6320/54); daarvandaan ooswaarts langs die suidelike grens van genoemde Gedeelte 6 tot by die suidoostelike baken daarvan; daarvandaan ooswaarts in 'n reguit lyn tot by die suidwestelike baken van Gedeelte 24 (kaart L.G. No. A2397/58); daarvandaan suidooswaarts in 'n reguit lyn tot by die noordwestelike baken van Gedeelte 25 (kaart L.G. No. A2428/58); daarvandaan algemeen suidwaarts langs die westelike grense van genoemde Gedeelte 25 en Gedeelte 29 (kaart L.G. No. A4506/59) tot by baken geletter L op die kaart L.G. No. A4506/59 van genoemde Gedeelte 29; daarvandaan suidwaarts in 'n reguit lyn tot by die noordwestelike baken van Gedeelte 28 (kaart L.G. No. A4505/59); daarvandaan suidwaarts langs die westelike grens van genoemde Gedeelte 28 tot by die suidwestelike baken daarvan; daarvandaan suidwaarts in 'n reguit lyn tot by die noordoostelike baken van Gedeelte 27 (kaart L.G. No. A5342/58); daarvandaan algemeen weswaarts langs die grense van die volgende gedeeltes, sodat hulle uit hierdie gebied uitgesluit word: genoemde Gedeelte 27, Gedeeltes 21 (kaart L.G. No. A4313/57), 22 (kaart L.G. No. A4314/57) en 20 (kaart L.G. No. A6334/54) tot by die westelike baken van die laasgenoemde Gedeelte 20; daarvandaan suidweswaarts langs die verlenging van die noordwestelike grens van genoemde Gedeelte 20 tot waar dit die suidwestelike grens van die plaas Guldenskat No. 36-HN kruis; daarvandaan noordweswaarts en noordooswaarts langs die suidwestelike en noordwestelike grense van genoemde plaas Guldenskat No. 36-HN tot by die eersgenoemde baken, die beginpunt.

No. 40, 1964.]

ACT

To provide for the application of certain legal provisions in a portion of the province of the Transvaal situated partially in Jan Kempdorp and partially adjoining it, as if such portion were situated in the province of the Cape of Good Hope.

(Afrikaans text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. (1) The Minister of the Interior may from time to time at the request of the Administrators of the provinces of the Cape of Good Hope and the Transvaal, acting on the advice and with the consent of the executive committees for the said provinces, by notice in the *Gazette* declare that the area defined in the Schedule and situated in the province of the Transvaal and situated partially in Jan Kempdorp and partially adjoining it, shall, for the purposes of such provisions of any law or the common law or such class or category of provisions of any law or the common law as may be specified in the notice, be deemed to be situated in the province of the Cape of Good Hope and in a magisterial district so specified.

Certain portion of the province of the Transvaal may be deemed to be situated in the province of the Cape of Good Hope for the purposes of certain legal provisions.

(2) The said Minister may upon receiving a like request, by like notice amend or repeal any notice issued under sub-section (1).

2. This Act shall be called the Jan Kempdorp Act, 1964. Short title.

Schedule.

The area bounded by a line extending from the south-western beacon of Portion 8 (diagram L.G. No. A6322/54) of the farm Guldenskat No. 36-HN, district of Christiana; thence eastwards along the southern boundary of the said Portion 8 to the south-eastern beacon thereof; thence eastwards in a straight line to the south-western beacon of Portion 6 (diagram L.G. No. A6320/54); thence eastwards along the southern boundary of the said Portion 6 to the south-eastern beacon thereof; thence eastwards in a straight line to the south-western beacon of Portion 24 (diagram L.G. No. A2397/58); thence south-eastwards in a straight line to the north-western beacon of Portion 25 (diagram L.G. No. A2428/58); thence generally southwards along the western boundaries of the said Portion 25 and Portion 29 (diagram L.G. No. A4506/59) to beacon marked L on the diagram L.G. No. A4506/59 of the said Portion 29; thence southwards in a straight line to the north-western beacon of Portion 28 (diagram L.G. No. A4505/59); thence southwards along the western boundary of the said Portion 28 to the south-western beacon thereof; thence southwards in a straight line to the north-eastern beacon of Portion 27 (diagram L.G. No. A5342/58); thence generally westwards along the boundaries of the following portions, excluding them from this area: the said Portion 27, Portions 21 (diagram L.G. No. A4313/57), 22 (diagram L.G. No. A4314/57) and 20 (diagram L.G. No. A6334/54) to the western beacon of the last-mentioned Portion 20; thence south-westwards along the extension of the north-western boundary of the said Portion 20 to the point where it intersects the south-western boundary of the farm Guldenskat No. 36-HN; thence north-westwards and north-eastwards along the south-western and north-western boundaries of the said farm Guldenskat No. 36-HN to the first-mentioned beacon, the point of commencement.

No. 41, 1964.]

WET

Om aan 'n administrateur van 'n provinsie die bevoegdheid te verleen om onder sekere omstandighede 'n stuk grond of gedeelte van 'n stuk grond waaroor 'n publieke pad loop maar wat nie deur dié pad beslaan word nie, te verkry, en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

(Engelse teks deur die Staatspresident geteken.)
(Goedgekeur op 11 Mei 1964.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Verkryging deur 'n administrateur van sekere grond waaroor publieke paaie loop.

1. (1) Indien 'n openbare pad oor 'n stuk grond loop en die uitvoerende komitee van die betrokke provinsie van oordeel is dat dit in die openbare belang is of dat billikheid teenoor die betrokke eienaar vereis dat dié gedeelte van genoemde stuk grond wat nie deur sodanige pad beslaan word nie, of enige deel daarvan, en enige belang in daardie gedeelte of deel namens die Staat van dié eienaar verkry word, kan die administrateur van sodanige provinsie, behoudens die bepalings van sub-artikel (2), dit aldus verkry.

(2) Indien die administrateur en die betrokke eienaar nie kan ooreenkom omtrent die voorwaardes van die verkryging van grond of 'n belang in grond ingevolge sub-artikel (1) nie, is die wette op die onteiening van grond vir openbare doeleindes wat in die betrokke provinsie van krag is, *mutatis mutandis* van toepassing ten opsigte van sodanige verkryging, en indien in 'n provinsie geen sodanige wette van krag is nie, is die „Expropriation of Lands and Arbitration Clauses Proclamation, 1902” (Proklamasie No. 5 van 1902 van Transvaal), in sodanige provinsie aldus ten opsigte daarvan van toepassing.

Kort titel.

2. Hierdie Wet heet die Wet op Uitbreiding van Bevoegdhede van Uitvoerende Komitees en Administrateurs, 1964.

No. 41, 1964.]

ACT

To empower an administrator of a province to acquire, in certain circumstances, a piece of land or portion of a piece of land traversed but not occupied by a public road, and to provide for matters incidental thereto.

(English text signed by the State President.)
(Assented to 11th May, 1964.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. (1) If a public road traverses a piece of land and the executive committee of the province in question is of opinion that it is in the public interest or that justice as against the owner in question demands that such portion of the said piece of land as is not occupied by such road, or any part of such portion, and any interest in such portion or part be acquired from such owner on behalf of the State, the administrator of such province may, subject to the provisions of sub-section (2), so acquire it.

Acquisition
by an
administrator of
certain land
traversed by
public roads.

(2) If the administrator and the owner in question are unable to agree on the conditions of the acquisition in terms of sub-section (1) of any land or any interest in land, the laws relating to the expropriation of land for public purposes in force in the province in question, shall *mutatis mutandis* apply in respect of such acquisition, and if in any province no such laws are in force, the Expropriation of Lands and Arbitration Clauses Proclamation, 1902 (Proclamation No. 5 of 1902 of the Transvaal), shall in such province so apply in respect thereof.

2. This Act shall be called the Extension of Powers of Executive Committees and Administrators Act, 1964.

Short title.